

ARMENIA: Renewed And Uncovered At POM 2019

A scene from Vahe Yan's documentary Artsakh: On The Edge Of Eternity

By: Dr. Roubina Yeghoyan

This year Hamazkayin Toronto's Pomegranate Film Festival will showcase a new and reinvigorated Armenia that's been ushered into a bright future after last year's Velvet Revolution. The festival is scheduled to take place at three theatres between November 13th-17th in Toronto. The program will screen several insightful films that relate to the current optimistic mood in and about Armenia.

Florida-based director Bared Maronian— whose previous films at POM include *Gomidas*, *Orphans of the Genocide*, and *Women of 1915*— will present his latest film,

The timely documentary focuses on the true story of Nikol Pashinyan and the Velvet Revolution that transformed Armenia last year. The protests marked an unprecedented moment in Armenian history that amazed the world. The film depicts the resilient dedication of Armenia's youth as they bravely pushed for improved transparency and democracy in Armenia.

Maronian is a highly experienced documentarian with an exceptional ability to unravel complex topics related to the Armenian experience. His

previous two films both captured audience choice and jury awards at the festival. Maronian will be attending POM once again to present his film.

The current mood of positivity in Armenia is also palpable in the latest film by multi-talented comedian and musician Kev Orkian. He will be in attendance from Britain to present his documentary, *Armenia Uncovered*, based on his travels through the motherland to discover what defines Armenian identity and culture. It is a fun-filled journey steeped in humour that will both delight and teach about the rich cultural contributions of Armenians. *Armenia Uncovered* will be the final film of this year's program and it will be followed by POM's annual awards on closing night Sunday, November 17th.

Director Vahe Yan's film, *Artsakh: on the Edge of Eternity*, takes us on a breathtaking visual journey through Artsakh, uncovering the beauty of the people, land, and wildlife. Yan is a talented filmmaker from Armenia, whose past films at POM include *Roots* and *No One Writes to the Colonel*. The film is produced by multiple award-winning producer David McKenzie of Architects of

cont. page 28

Ծանոթացման Ընդունելություն՝ Ի Պատիւ Հայաստանի Նորանշանակ Դեսպան Անահիտ Յարութիւնեանի

Երեսփոխան Ճին Եփի բարի գալուստի խօսք կ'ուղղէ դեսպան Անահիտ Յարութիւնեանին՝ Սեպտեմբեր 18-ին, Հիւպատոս Վարուժան Լափոյեանի կողմէ կազմակերպուած ընդունելութեան մը ընթացքին:

«ԹՈՐՈՆՏՈՀԻԵ»- Թորոնթոյի մէջ հիւպատոսական ներկայացուցիչներ եւ հայ համայնքի քաղաքական, եկեղեցական ու համայնքային կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ եւ հիւրեր Սեպտեմբեր 18-ին ի մի եկան՝ ծանօթանալու Փանատայի մօտ Հայաստանի նորանշանակ դեսպան Անահիտ Յարութիւնեանին:

Ընդունելութիւնը կազմակերպած էր Թորոնթոյի մէջ Հայաստանի պատուոյ հիւպատոս Վարուժան Լափոյեան եւ իր տիկինը՝ իրենց գեղատեսիլ բնակարանին մէջ:

Դեսպանին կողքին, ներկայ էին Փանատայի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Բաբգէն Արք. Զարեան, Թորոնթոյի հայկական եկեղեցի-

ներու հովիւները, Լիբանանի, Ճափոնի հիւպատոսները, գանատահայ եւ թորոնթոհայ կազմակերպութիւններ, հայ գործատէրեր, մամուլ ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաեւ բեմադրիչ Ատոմ Էկոյեան, դերասանուհի Արսինէ Խանճեան եւ նահանգային ու դաշնակցային քաղաքական գործիչներ եւ բարեկամներ:

Դեսպան Յարութիւնեան խօսք առնելով ըսաւ, որ Փանատայ - Հայաստան յարաբերութիւնները կարեւոր մակարդակի վրայ են՝ հիմնուած փոխադարձ վստահութեան եւ հասարակաց պատմութեան վրայ: Ան շեշտեց Փանատայի հայ համայնքին դերը այդ յարաբերութիւններու զարգացման մէջ եւ աւելցուց, որ

ինք կ'անդրադառնայ, թէ իրմէ սպասումները շատ են իբրեւ Փանատայի մէջ Հայաստանի առաջին կին դեսպանը: Յարութիւնեան վստահեցուց, որ իր կարելին պիտի ընէ խորացնելու եւ ընդլայնելու Հայաստան-Փանատայ համագործակցութիւնը եւ յարաբերութիւնները՝ հիմնուած փոխադարձ շահաւէտ գործակցութեան վրայ:

Ան յայտնեց, որ իր պաշտօնավարութեան ընթացքի կը յուսայ ունենալ Փանատայի հայ համայնքին ամբողջական զօրակցութիւնը եւ գործակցութիւնը դեսպանատան հետ:

Ապա Պաշտօնողական նահանգային թեկնածու Իվոն Ռապրթալըն ըսաւ. «Մենք կը սպաշար. տես էջ 5»

Professional Service with Honesty and Integrity

25%
Cash Back*

HomeLife/VisiOn

Realty Inc., Brokerage - Independently Owned and Operated
1945 Leslie Street, Toronto, ON M3B 2M3 Tel: 416-383-1828 Fax: 416-383-1821

Not intended to solicit buyers or sellers currently under contract with a brokerage

Kegham K. Bayrakdarian

Sales Representative

Cell: 416-499-9860

Email: sales@realestatetrades.ca

* Buy or Sell real estate property with me as a client
and receive 25% Cash Back on net commissions I earn upon closing.
Offer expires Dec 31, 2019.

Հովանավորված Գանատայի մօտ
Հայաստանի Հանրապետության արտակարգ և լիազոր Ղեկավար
Տիկ. Անահիտ Յարության

**ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ
ՏԱՐԵԿԱՆ
ՀԱՆԳԱՆԱԿԱՅԻՆ
ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ**

**HAYASTAN
FOUNDATION
TORONTO
FUNDRAISING
DINNER**

95
Celebrating Toronto's 95th Project
Թորոնթոյի 95րդ Ծրագիր

Օրոյայ Պատգամաբեր՝
Մարիա Մեհրանեան
Ատենապետուհի
Հայաստանի Համահայկական Հիմնադրամի
Ամերիկա

Guest Speaker
Maria Mehranian
Chair
Armenia Fund USA
Los Angeles

Sunday, October 20, 2019, 6:00 PM
Armenian Community Centre
45 Hallcrown Place, Toronto
www.himnadram.org

Tickets: \$100 (\$50 tax deductible receipt will be issued)
Students: \$50

For tickets & sponsorship please contact:
Hasmig Kurdian 416-332-0787

Choosing the right real estate agent **does** make a difference.

RE/MAX
Melconian Group HALLMARK REALTY LTD.

Hratch and Alex Melconian
Real Estate Broker/Sales Representative

416-417-5626
www.TorontoRealEstateMLS.com

BUY, SELL or INVEST?
For all your real estate answers including our
FREE home staging, call 416-417-5626

PLATINUM CLUB TEAM 100% CLUB TEAM RE/MAX HALL OF FAME 2018 FLAGSHIP

Office 416-494-7653

ՍՈՒՐԲ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵ՛

**ԽՐԱԽՃԱՆՔԻ
ԵՐԵԿՈՅ**

Holy Trinity Armenian Church's
Women's Guild Presents

Ladies' Christmas Party

Join us in creating a future of
healthier children everywhere
by raising funds for SickKids

Guest Speaker from Toronto's Sick Kids Hospital

Friday, November 15, 2019 at 7:30 p.m.

Լարա Ծաշարանիս մեջ
155 Consumers Rd #106, North York, ON M2J 0A3
Tickets: \$50 12 and under: \$30

For table reservations please contact: Sella Kaltakdjian 416-490-1326
Church Office: 416 431-3001

Armenian Relief Society
"Roubina" Chapter
Toronto

**University
Scholarship-Awards**

The A.R.S. "Roubina" Chapter has been awarding University Scholarships since 1997
as part of its educational program.

The following Scholarships are available for every academic year

- ◆ Two (2) Scholarships for first year university students
- ◆ One (1) Scholarship for post graduate university students (Master or PhD degrees)
- ◆ "Tro Najarian" Scholarship for university students in any year or program (Bachelor, Master or PhD degrees)
- ◆ One (1) Scholarship for any year university student.
- ◆ One (1) Scholarship for ARS Kololian Teacher Scholarship.

The awards will be based on scholastic achievements and community involvement of the candidate

**The deadline for applications is
DECEMBER 31**

These Scholarships are established for full time university students of Armenian heritage, who reside in Ontario.

Applications can be obtained by contacting
the A.R.S. office at **416-495-0644**
arstoronto@gmail.com or
visiting the A.R.S. website at
www.ars-canada.ca and selecting "Toronto Roubina"

Համագգային Հայ Կրթական և
Մշակութային Միություն

ԳԼԱՁՈՐԸ՝ ՄԵՐ ՈՍՊՆԵԱԿԷՆ

Համագգայինի Գլաձոր մասնաճիղի
հիմնադրության յիսնամեակին նուիրում
հանդիսաւոր երեկոյ

Կիրակի, 8 Դեկտեմբեր, 2019
Ժամը 6-էն սկսեալ

Հայ Երիտասարդական Կեդրոն,
«Համագգային» թատերասրահ

Յաւելեալ տեղեկութիւնը՝ յաջորդիւ

Համագգային
Հայ Կրթական և Մշակութային Միութեան
«Գլաձոր» Մասնաճիղ

ԱՆՈՒՐՋՆԵՐ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ԳՈՒՄԱՆ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԻ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

Նուիրում՝
Գլաձոր մասնաճիղի
հիմնադրության յիսնամեակին

Խմբավար՝
Հռիփսիմէ Թովմասեան
Դաշնամուրի ընկերակցութեամբ՝
Վանիկ Յովհաննիսեանի

Համերգին իր մասնակցութիւնը կը բերէ
Համագգայինի **Էրեբունի** պարախումբը
Գեղ. ղեկավար և պարուսոյց՝
Նելլի Կարապետեան

Կիրակի, 3 Նոյեմբեր, 2019
Երեկոյեան ժամը 7-ին
«Համագգային» թատերասրահ

Մուտքի նուէր՝ \$25
Դիմել Թամար Միքրանեանին 647-996-3166

Համագգայինի
«Արշիլ Կորքի» Յուցասրահը Կը Ներկայացնէ

Ճաշակէ՛, Ըմպէ՛ եւ Նկարէ՛ Ներսոյի Հետ

Ուրբաթ, 18 Հոկտեմբեր, 2019 Երեկոյեան Ժամը 8:00-ին
Friday, October 18, 2019 at 8:00 PM

Location ՉԵԿԻ Գաւիթին մէջ AYC Foyer

Sip, Nibble, Create... With Nerso

Wine & Cheese . Painting Supplies . Instructions

Limited Seats
Call Talin
(647) 866-9218

\$40

One Lucky Winner
Of An Original Nerso

nersochopurian@gmail.com

2009 **10** 2019

Թորոնթոյի Միքիթարեան Սանուց Միութիւնը
կը հրաւիրէ Ձեզ յիշատակելու եւ տօնախմբելու
ՄԻՈՒԹԵԱՆՍ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ Ժ-ԱՄԵԱԿԸ

Հովանաւորութեամբ
Ս. Գրիգոր Լոս-Ան-Պրիշ Հայ Աթոռիկէ Եկեղեցւոյ

Շաբաթ, 2 Նոյեմբեր 2019
Երեկոյեան ժամը 7:30-ին
Եկեղեցւոյ Ներքնասրահին մէջ
100 Northdale Road, Toronto

Մուտքը \$ 90.00

Յաւելեալ տեղեկութիւնը՝ յաջորդիւ

Elections 2019

ANCC Initial Endorsement List for GTA

Bob Saroya
Markham—Unionville
Conservative Party of Canada

Costas Menegakis
Richmond Hill
Conservative Party of Canada

Deb Schulte
King—Vaughan
Liberal Party of Canada

Han Dong
Don Valley North
Liberal Party of Canada

Jean Yip
Scarborough—Agincourt
Liberal Party of Canada

Lois Brown
Newmarket—Aurora
Conservative Party of Canada

Hon. Mary Ng
Markham—Thornhill
Liberal Party of Canada

Michael Ma
Don Valley East
Conservative Party of Canada

Hon. Peter Kent
Thornhill
Conservative Party of Canada

Shaun Chen
Scarborough North
Liberal Party of Canada

* The ANCC is the largest and the most influential Armenian-Canadian human rights organization. Working in coordination with a network of offices, chapters, and supporters throughout Canada and affiliated organizations around the world, the ANCC actively advances the concerns of the Armenian-Canadian community on a broad range of issues and works to eliminate abuses of human rights throughout Canada and the world. The ANCC is a non-partisan grassroots organization that endorses candidates in individual ridings and not political parties.

** Note that this is not the complete list of ANCC Endorsements. A complete list of endorsements in the GTA and across Canada will be published two weeks prior to election day. Please visit anccanada.org or follow the ANCC on Facebook, Twitter and Instagram for more updates. The full endorsement list will also be published in the Horizon Armenian Weekly and Horizon Armenian Weekly's website at horizonweekly.ca

Դեսպան Անահիտ Յարութինեանի Այցը Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցի

ՀՀ Դեսպան՝ Անահիտ Յարութինեան, Վարուժան Լափոյեան, Զարեհ Ա. քնյ. Զարգարեան, Հայրի քնյ. Թանաշեան, Ռոզին Իմաստունեան, Մարիամ Վիրապեանը եւ Խորէն Մարդոյեան Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ մէջ:

19 Սեպտեմբեր 2019-ին, Գանատայի մէջ ՀՀ նորանշանակ դեսպան Անահիտ Յարութինեան այցելեց Թորոնթոյի Ս. Երրորդութիւն Հայց. Առաք. Եկեղեցի:

Դեսպանին կ'ընկերակցէին Թորոնթոյի մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուոյ Հիւպատոս՝ Վարուժան Լափոյեան, Մարիամ Վիրապեան եւ Խորէն Մարդոյեան, որոնց դիմաւորեցին Գանատահայոց Թեմի Փոխառաջնորդ եւ Ս. Երրորդութիւն Հայց. Առաք. Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝ Զարեհ Ա. քնյ. Զարգարեան, հոգեւոր հովիւի օգնական՝ Հայրի քնյ. Թանաշեան, Ծխական Խորհուրդի ատենապետ՝ Ռոզին Իմաստունեան եւ գրասենեակի աշխատակազմի անդամներ:

Տէր Զարեհ քնյ. Զարգարեանի ուղեկցութեամբ յարգարժան հիւրերը շրջեցան եկեղեցւոյ կառոյցի ներքին եւ արտաքին բաժանմունքները՝ ծանօթա-

նալով անոր ամփոփ պատմութեան եւ տեղեկանալով եկեղեցւոյ հիմնադրութեան 91-րդ ամեակին մասին:

Հիւրերը մասնակից դարձան քահանայ հայրերու մատուցած աղօթքին, յանուն Հայաստանի Հանրապետութեան, Հայ ժողովուրդի ապահովութեան եւ նորանշանակ դեսպանի առաքելութեան յաջողութեան: Ապա, հիւրերը ուղղուեցան ընդունարան, մասնակից դառնալու հիւրասիրութեան, որուն ընթացքին խօսակցութեան եւ քննարկման նիստ դարձան զանազան թեմաներ, գանատահայ համայնքի եւ Հայաստանի ժողովուրդի փոխ յարաբերութեան առնչուած:

Զարեհ Ա. քնյ. Զարգարեան Ծխական Խորհուրդի եւ յարակից մարմիններու անունով փոխանցեց բարեմաղթութիւններ եւ յայտնեց ամբողջական աջակցութիւն յարգարժան դեսպան Անահիտ Յարութինեանին:

Դեսպան Անահիտ Յարութինեան Հանդիպումը Ճոն Թորիի հետ

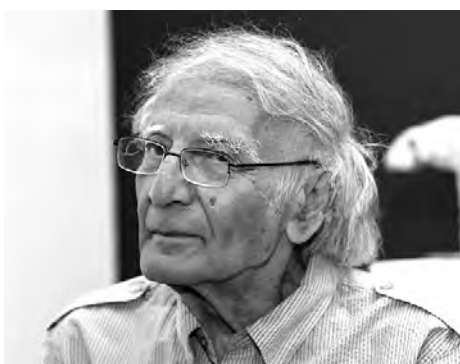
Դեսպան՝ Անահիտ Յարութինեան քաղաքապետ Ճոն Թորիի (աջին) եւ Յարութ Մաթոսեանի հետ:

Դեսպան Անահիտ Յարութինեան Սեպտեմբեր 20-ին հանդիպում մը ունեցաւ Թորոնթոյի քաղաքապետ Ճոն Թորիի հետ: Անոր կ'ընկերակցէր Թորոնթոյի Հայ Դատի յանձնախումբի

ներկայացուցիչ Յարութ Մաթոսեան:

Կողմերը քննարկեցին Թորոնթոյի հայ համայնքի աշխոյժ մասնակցութիւնը քաղաքի կեանքին եւ հայ-գանատական կապերու բարելաւումը:

Կեանքէն Հեռացած է Գանատահայ Յայտնի Քանդակագործ Արտո Չաքմաքչեան

Քանդակագործ Արթո Չաքմաքչեան

«Երկիր Մեղի»- Գանատահայ հռչակաւոր քանդակագործ, Գանատայի գեղարուեստի թագաւորական ակադեմիայի անդամ, Քեպլեքի համալսարանի փրոֆէսոր Արտո Չաքմաքչեան կեանքէ հեռացաւ: Ան 86 տարեկան էր:

Չաքմաքչեան ծնած է Գահիրէ, 15 տարեկանին՝ ընտանիքին հետ ներգաղթած Խորհրդային Հայաստան: Մասնագիտական կրթութիւնը ստացած է Երեւանի գեղարուեստա-թատերական հիմնարկին մէջ: Արդէն ծանչցուած քանդակագործ էր, երբ ստիպուած հեռացած է Հայաստանէն. անոր ստեղծագործելու ոճը օտար էր Խորհրդային Միութեան սկզբունքներուն: Բայց 1964-ին Մոսկուայի Խաղաղութեան Կոմիտէի մրցանակաբաշխութեան ժամանակ արժանացած է առաջին մրցանակի՝ «Հիւրոշիմա» քանդակին համար, երբ նոյն ժամանակ Երեւանի մէջ տեղադրուած անոր «Կոմիտաս» քանդակը ջարդած էին: 1975-ին մեծ քանդակագործը բնակութիւն հաստատեց Գանատայի Մոնթրէալ քաղաքին մէջ:

Յետագային իր հարցազրոյցներէն մէկուն մէջ ան ըսած է՝ «Ես գացի Հայաստանէն, որ շարունակեմ սիրել Հայաստանը: Ես չէի կրնար ապրիլ տարածքի մը մէջ, ուր արուեստի հետ այդպէս կը վարուին՝ կը ջարդեն գործը»:

Գանատայի կառավարութիւնը բազմիցս առաջարկած է քանդակագործին՝ անոր երեք յարկանի տունը գնել եւ դարձնել թանգարան, սակայն քանդակագործը մերժած է՝ ըսելով, որ այնտեղ պահուող իր բոլոր գործերը Հայաստանի համար են:

Արտո Չաքմաքչեանի ստեղծագործութիւնները տեղադրուած են աշխարհի շարք մը քաղաքներու հասարակա-

Նահատակաց Յուշարձանը Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի շրջափակին մէջ

Տիթորիտի մէջ Կոմիտասի արձանը

կան վայրերու մէջ: Անոր գործերէն կը պահուին Հայաստանի ազգային պատկերասրահին մէջ, արտասահմանեան թանգարաններու եւ մասնաւոր հաւաքածոներու մէջ:

Կարծէ նշել, որ Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնին շրջափակին մէջ գտնուող Ապրիլեան Նահատակաց յուշարձանը գործն է Չաքմաքչեանի:

Ծանօթացման Ընդունելութիւն՝ ...

շար. Ա Էջէն

ՀՀ Բիւրոյի, Գանատայի ԿԿԻ եւ Հայ Կեդրոնի ներկայացուցիչներ, Լիբանանի հիւպատոս Կրեկ Պոսթաճեան՝ դեսպան Յարութինեանի, Վարուժան Լափոյեանի եւ տիկնոջ հետ:

սենք, որ Հայաստան- Գանատա յարաբերութիւնները շարունակուին եւ փոխադարձ կապերը զարգանան գալիք տարիներուն»: Ան նշեց, որ Գանատա պիտի շարունակէ սուրիահայեր ընդունիլ:

Ռապրթսըն ըսաւ, թէ մարդիկ այս երկիրը կու գան, նոր հպատակութիւն կը ստանան, բայց զօրաւոր կապ մը կը պահեն իրենց մայր երկրին հետ: Օրինակ բերաւ իր հայրը, որ տարիներ առաջ եկած է իբրեւ երիտասարդ հողագործ Իրլանտայէն, սակայն ան Իրլանտան միշտ կը կոչէր իր հայրենիքը, իսկ ինքզինքը՝ գանատացի:

Նահանգանգի Տնտեսական Զարգացման եւ Առեւտուրի նախարարի օգնական Տոննա Սքելի Օնթերիոյ վարչապետին անունով բարի գալուստ մաղթեց դեսպանին: Ան ըսաւ, թէ շատ ուրախ է այսօր, որ կը հանդիպի Հայաստանի դեսպանին, որովհետեւ իր գործին գլխաւոր առաքելութիւնն է՝ Օն-

թարոյի եւ Հայաստանի միջեւ առեւտրական, մշակութային եւ այլ բնագաւառներու մէջ կապերու հաստատումը, եւ ուրախ կ'ըլլայ, որ կապերը միասնաբար աւելի զարգացնեն:

ՀԲԸԲԻ Կեդրոնական Խորհուրդի նախկին անդամ Պերժ Փափագեան \$2000 նուիրեց դեսպանատան եւ շնորհակալութիւն յայտնեց Լափոյեանին եւ զայն կոչեց մեր «տեղացի դիւանագէտը, որ իր տան դռները միշտ բաց կը պահէ բոլորիս առջեւ»:

Ապա Դաշնակցային երեսփոխան Ճին Եփ ըսաւ, թէ իր ընտրաշրջանը (Scarborough-Agincourt) երկարամեայ յարաբերութիւն ունի Հայաստանի հետ եւ յոյս յայտնեց, որ դեսպանը հնարաւորութիւն կ'ունենայ այդ յարաբերութիւնները աւելի ընդլայնելու:

Ապա ներկաները եւ պաշտօնական հիւրերը առիթ ունեցան զրուցելու՝ հիւրընկալ եւ ընկերային մթնոլորտի մէջ:

Օնթարիոյի Հայ Ոսկերիչներու Միութեան (AJA Ontario) Կազմակերպած Տարեկան Կալա Ընթրիք-աժուրդը

Տիրուկ Մարգարեան Կարապետեան

Հայ ոսկերչութիւնը վաղ դարերէ ի վեր ծնունդ առած է մեր ժողովուրդին մէջ եւ սերունդէ-սերունդ փոխանցուած՝ այդ նուրբ արուեստին գաղտնիքներն ու աշխատելու ոճը: Ամբողջ աշխարհը հիացնունքով կը խօսի հայ վարպետ ոսկերիչներուն իրայատուկ ոճին մասին եւ բարձր կը գնահատէ անոնց ծաշակը: Օնթարիոյի ոսկերիչներն ալ անշուշտ իրենց ուրոյն տեղը գրաւած են այս բնագաւառէն ներս եւ արժանավայելօրէն համաշխարհային ծանաչում կը վայելեն:

Ահաւասիկ, այսօր գանատահայ ոսկերչութեան արուեստի հմուտ մասնագէտներուն ո՛չ միայն աշխատանքի ոճը ու համաշխարհային ծանաչում ունենալը կը վայելենք, այլ նաեւ անոնց՝ Օնթարիոյի Հայ Ոսկերիչներու Միութեան ատենապետ՝ Սերժ Շամահեանի, փոխատենապետ՝ Վանիկ Ճէլիլեանի, եւ անդամներ՝ Արէլ Զամկոզլույի, Հայկօ Տէրեանի, Շանթ Բուրուդուկլույի եւ Այտա Գնաճեանի յաջողութեամբ ձեռնարկած Կալա Ընթրիք-աժուրդը, որ ամիսներ առաջ ամենայն մանրամասնութեամբ ծրագրուած ու բարեգործութեան նպատակով թագադրուած է եւ կու գայ անգամ մը եւս հաստատելու անոնց մեծահոգի ըլլալն ու հայ ազգի գաւառներուն եւ հայ դպրոցին վեհ առաքելութիւնը իրականացնելու գործընթացին աջակից դառնալը:

Օնթարիոյի Հայ Ոսկերիչներու Միութեան կազմակերպած տարեկան Կալա Ընթրիք-աժուրդը տեղի ունեցաւ 28 Սեպտեմբեր 2019-ին, Angus Glen Golf Club-ի մէջ: Բարեսիրական նպատակով ձեռնարկուած այս երեկոյին աժուրդի հասոյթը ամբողջովին կը նուիրուի ՀՕՄԻ Թորոնթոյի Ամենօրեայ վարժարանին: Կալա Ընթրիք-աժուրդին ներկայ էին Վարժարանի տնօրէն՝ Ռաֆֆի Սարգիսեանը, ՀՕՄԻ Գանատայի Ոսկերիչներու Միութեան ներկայացուցիչ հիւրեր, Թորոնթոյի հանրաժանօթ ոսկերիչներու մեծամասնութիւնը եւ յարգարժան հիւրեր:

Ռաֆֆի Սարգիսեան բարձր գնահատեց Օնթարիոյի Հայ Ոսկերիչներու Միութեան այս բարեսիրական քայլը եւ իր շնորհակալութեան խօսքին մէջ հպարտութեամբ նշեց, որ ինքը շրջանաւարտը եղած է քառասուն տարիներ առաջ հիմնադրուած սոյն վարժարանին, որուն սուրբ առաքելութիւնը կը շարունակուի հայ գաղութին քաջալերութեամբ:

Օնթարիոյի Հայ Ոսկերիչներու Միութեան ատենապետ Սերժ Շամահեան իր բարի գալուստի խօսքին մէջ անդրադարձաւ 1995-ի Հայաստանի մէջ հիմնուած Հայ Ոսկերիչներու Միութեան կազմաւորման մասին, ապա՝ 1999-ին Օնթարիոյի մէջ հիմնադրուած մասնաճիւղ Chapter-ին ստեղծման ու գործունէութեան մասին: Շամահեան նշեց, որ դժուար տարիները ետին ձգած միութիւնը, 2015 թուականին վերածնունդ ապրելով, սկսած է իր բարձրորակ գործունէութիւնը առաջ տանիլ եւ բազմապիսի նուաճումներ կատարել: Այդ նուաճումներուն մաս կը կազմեն միութեան կազմակերպած տարեկան հաւաքոյթները, որոնց հասոյթը ամբողջովին կը յատկացուի բարեսիրական նպատակներու իրագործման՝ ի մասնաւորի Հայաստանի եւ հայկական օժանդակութեան:

Միութեան փոխ նախագահ Վանիկ Ճէլիլեան ողջունեց ներկաները եւ յիշեց Հայ Ոսկերիչներու Միութեան անցած երկար եւ յաջող ծանապարհը ու մեր ներկայ օրերուն հասնելով՝ հիացնունքով անդրադարձաւ հայ ոսկերչութեան պատմութեան մէջ իրենց նուաճումներով, ունեցած յաջողութեամբ եւ քառասուն տարիներէ աւելի երկարող վերելքի հասցէ դարձած Knar Jewellery մականիշի ոսկերչութեան հիմնադիր եղբայրներ՝ Կրէկ եւ Չէֆ Պրզպրզեաններուն յաջողութեան ուրոյն ուղիին մասին: Նշեց, թէ երեկոյթի ընթացքին Կրէկ եւ Չէֆ Պրզպրզեանները պարգեատրուեցան AJA Ontario՝ Օնթարիոյի Հայ Ոսկերիչներու Միութեան կողմէն:

Կալա Ընթրիքը շարունակուեցաւ ուրախ մթնոլորտով: Հռչակաւոր երգիչ Սարոյի եւ իր անզուգական նուագախումբի ճոխ երգերուն մասնակցութեամբ՝ ներկաները վայելեցին այդ հիանալի երեկոյին խրախճանային տրամադրութիւնը: Ներկաները մի քանի անգամ ուղղուեցան իրայատուկ եւ թանկարժէք իրերով լի աժուրդի սրահ, իրենց գնումներով մասնակից դառնալու այդ օրուան վեհ գաղափարին իրագործման համար:

AJA Ontario-ն Օնթարիոյի Հայ Ոսկերիչներու Միութեան տարիներու արդար աշխատանքին եւ բարեսիրական գործունէութեան մեծածաւալ գիրքին էջերուն վրայ անգամ մը եւս վերնագրուեցաւ բարեսիրական նպատակով կազմակերպուած ու իր նպատակին իրագործման հասնող յաջողագոյն ձեռնարկներէն մէկուն անունը:

Աժուրդի սեղանէն պատկեր մը

Եղբայրներ՝ Կրէկ եւ Չէֆ Պրզպրզեանները կը պարգեատրուին Օնթարիոյի Հայ Ոսկերիչներու Միութեան ատենապետին եւ փոխ ատենապետին ձեռամբ:

Հ ՕՄԻ Ամենօրեայ Վարժարանի Տնօրէն՝ Ռաֆֆի Սարգիսեան երախտագիտութեան խօսք արտասանած պահուն

Դեսպան՝ Անահիտ Յարութիւնեան կ'այցելէ Թորոնթոյի ՀՕՄԻ Ամենօրեայ վարժարան

Վարժարանի աշակերտներու ելոյթ՝ Հայաստանի եւ Արցախի անկախութեան նուիրուած հանդիսութեան ընթացքին

Թորոնթօ այցելութեան ընթացքին, դեսպան Յարութիւնեան նաեւ այցելեց հայկական կեդրոններն ու ՀՕՄԻ վարժարանը, որ կը նշէր Հայաստանի վերանկախացման եւ Արցախի անկախացման 28-րդ տարեդարձները՝ աշակերտական յատուկ հանդիսութեամբ մը:

Այնձարի Մէջ Մեծ Շուքով Նշուեցաւ Մուսա Լերան Հերոսամարտի 104-րդ Եւ Մուսա Լեռ - Այնձարի Հիմնադրութեան 80-ամեակը

Մուսա լերան հերոսամարտի 104-ամեակին եւ Մուսա լեռ - Այնձարի հիմնադրութեան 80-ամեակին առիթով Այնձարի մէջ տեղի ունեցան բազմաթիւ ծնունդներ եւ տօնախմբութիւն:

Սեպտեմբեր ամսուան ծնունդներուն մեկնակը տրուեցաւ Սեպտեմբեր 1-ին, երբ բացուեց կատարուեցաւ «ժամանակի Հրաշալիքը» անունը կրող ժամացոյցի աշտարակին՝ հովանաւորութեամբ Մուսա Լեռ - Այնձարի հիմնադրութեան 80-ամեակի յօբելանական մարմինն եւ Մերձաւոր Արեւելի Հայ աւետարանական եկեղեցիներու միութեան եւ կազմակերպութեամբ Այնձարի Հայ աւետարանական եկեղեցոյ: Բացման խօսքին մէջ պատուելի Յակոբ Ագաշարեան, ողջունելէ ետք ներկաները, ըսաւ, որ Այնձարի պատմական ժամացոյցը հաստատուած էր «Հիլֆպունտ» կազմակերպութեան բարերարներու եւ միսիոնարներու կողմէ: Ըստ անոր, Այնձարի պատմական ժամացոյցը ո՛չ միայն ժամանակը ցոյց կու տար գիւղի բնակիչներուն, այլ նաեւ դարձած էր խորհրդանշիչ կեանքի յարատեւման՝ հակառակ պատերազմին, հալածանքներուն, սովին եւ համաճարակներուն:

Սեպտեմբեր 7-ին նշուեցաւ Ս. Պօղոս եկեղեցոյ 60-ամեակը եւ տեղի ունեցաւ Փայտեայ Խաչի եւ Վահան Ա. Քինյ. Քենտրիքեանի կիսանդրի բացումը:

Սեպտեմբեր 13-ին երեկոյեան ընթացք առաւ Այնձարի տոհմիկ երեկոն՝ կազմակերպութեամբ ԼՕԽԻ «Ախթամար» մասնաճիւղին: Մինչեւ Շաբաթ առաւօտեան կանուխ ժամերը տեւած տոհմիկ երեկոյի ընթացքին մերթ ընդ մերթ ներկայացուեցաւ զեղարուեստական յայտագիր, որուն ընթացքին հայրենի երգչուհի Նարէ Գեորգեան, երաժիշտ Սեդո Պաղտասարեան եւ երգչուհի Կասիա Խանդավառեցին մթնոլորտը ազգային-գաւառական երգերով: Ներկայացուցան նաեւ Մուսա լերան բարբառով երգ եւ կենդանի պատկեր:

Սեպտեմբեր 14-ին բացուեց կատարուեցաւ այնձարցիներու տարիներու երազը եղող ազգագրական թանգարանին: Ձեռնարկի հանդիսավար Զուարթ Քէշիշեան նշեց, որ «Ազգագրական թանգարանի մը հաստատման գաղափարը ծնունդ առաւ 2010-ին, եւ շնորհիւ գիւղի

պատկան մարմիններուն, այսօր մենք կանգնած ենք գործնական իրագործման մը դիմաց» եւ թուեց թանգարանի զանազան բաժանմունքները, ընդգրկած թանկարժէք իրերէն:

Ոգեկոյման ծնունդներուն հիմնականը հանդիսացաւ ժողովրդային տօնախմբութիւնը, որ տեղի ունեցաւ 14 Սեպտեմբեր 2019-ի երեկոյեան, Այնձարի Ս. Պօղոս եկեղեցոյ շրջափակին մէջ: Ներկայ էին կրօնական, քաղաքական, կուսակցական եւ ազգային մարմիններու ղեկավարներ եւ ներկայացուցիչներ: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսի ներկայացուցիչ, Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդ Նարեկ արքեպիսկոպոս Ալեմէգեան օրուան պատգամը ուղղեց եւ վեհափառ հօր օրհնութիւնները փոխանցեց ներկաներուն:

Առաջնորդ սրբազանը անդրադարձաւ երեք հիմնական խորհուրդներուն, որոնց առաջինը Մուսա լերան հերոսամարտի 104-րդ տարեդարձն է՝ Մուսա լերան քաջարի կեցածքով խորհրդանշող՝ անցնելով, որ հերոսամարտը կը շարունակուի եւ պիտի շարունակուի իբրեւ պահանջատիրութիւն, իբրեւ գոյապայքար, իբրեւ Հայ դատ: Առաջնորդ սրբազանը դիտել տուաւ, որ երկրորդ առիթը Մուսա լեռ - Այնձարի հիմնադրութեան 80-ամեակն է, որ կը խորհրդանշէ մեր ժողովուրդին շինարար ոգին, ձախիճը կեանքի ովասիսի վերածելու իրականութիւնը: Երրորդ խորհուրդը՝ շաբաթ մը առաջ նշուած Ս. Պօղոս եկեղեցոյ հիմնադրութեան 60-ամեակն էր, որ կը խորհրդանշէ հայ քրիստոնեայ հաւատքին մշտարժար ներկայութիւնը հայ կեանքին մէջ:

Այս առիթով ներկայացուեցաւ գեղարուեստական յայտագիր, երբ մերթ ընդ մերթ ելոյթ ունեցաւ Համազգայինի «Տալի» համոյթը եւ «Պարոյր Սեակ» մասնաճիւղի պարախումբը՝ ներկայացնելով փունջ մը հայկական տոհմիկ եղանակներ եւ պարեր:

Հետեւելով Այնձարի ամենօրեային, Ս. Խաչի տօնին առիթով՝ 15 Սեպտեմբեր 2019-ի առաւօտեան սուրբ եւ անմահ պատարագ տեղի ունեցաւ Ս. Պօղոս եկեղեցոյ մէջ: Պատարագի աւարտին Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդը իր պատգամին մէջ ըսաւ՝ «Այսօր ճիշդ է, որ մենք ունինք Մուսա լեռ - Այն-

Սեպտեմբեր 15-ին, Ս. Խաչի օրուան առիթով հերիսայի օրհնութիւն՝ գլխաւորութեամբ Լիբանանի Հայոց Թեմի առաջնորդ Նարեկ Արք. Ալեմէգեանի

Տոհմիկ երեկոյի ընթացքին ներկաները կը պարեն՝ տաւուլ-զուռնայի ընկերակցութեամբ ծաղը՝ Լիբանանի հիւրընկալ եւ ասպնջական հողին վրայ, սակայն մենք մեզ կը նկատենք ժառանգորդները մեր հերոսներուն, եւ Այնձարը կը մնայ այն կտոր մը հողաշերտը, որ մեզ յաւիտեական կապի մէջ կը պահէ մեր կորսնցուցած, բայց վերադարձուաւ հայրենիքին: Այսօր Այնձարը մեզի կը յիշեցնէ, թէ մենք նոյնիսկ եթէ ֆիզիքապէս զրկուած ենք մեր սրբազան հայրենիքէն, սակայն ուր որ ալ գտնուինք, կը ստեղծենք մեր հոգեւոր հարեւիքը, մեր մշակութային հայրենիքը, մեր գաղափարական հայրենիքը՝ իբրեւ վկայութիւն հայ ժողովուրդի պատմութեան շարունակականութեան»:

Պատարագի աւարտին հոգեւոր հայ-

րերն ու երգչախումբի անդամները դուրս եկան եկեղեցիէն երգելով «Կիլիկիա» մաղթերգը: Անոնց հետեւող հաւատացեալներու հոծ բազմութիւնը ծայնակցելէ ետք քայլերգին, իր կարգին սրտաբուխ ոգեւորութեամբ միաբերան երգեց «Մուսա լերան գիւղերէն Այնձար եկած ենք, անտանելի նեղութիւններ կրած ենք», ու բոլորը միասնաբար ուղղութեան դէպի Մուսա լերան հերոսամարտի նահատակներու յուշահամալիր, ուր հոգեհանգստեան յատուկ արարողութիւն կատարուեցաւ ի յիշատակ նահատակներու հոգիներուն: Ապա հոգեւոր հայրերը կատարեցին ամենական «Հերիսայի» մատաղի օրհնութիւնը:

Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցոյ մէջ Պատարագ Մատուցուեցաւ

«Մարմարա».- Սեպտեմբեր 8-ի առաւօտեան, Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցոյ մէջ տեղի ունեցաւ պատարագ, որուն հանդիսապետեց Պոլսոյ պատրիարքական տեղապահ Սահակ եպս. Մաշալեան: Պատարագին ներկայ գտնուեցան Վանի կուսակալ Էմին Պիլմեզը, Ատանայի մէջ Միացեալ Նահանգներու հիւպատոսը, Կեաշի քաղաքապետը, գաւառապետը, մշակոյթի նախկին նախարար Էրթուրուլ Կիւնայ եւ այլ պաշտօնեաներ:

Պատարագի ընթացքին կատարուեցաւ յիշատակութիւն հայ եկեղեցոյ եւ մասնաւորապէս Աղթամարայ երբեմնի կաթողիկոսութեան հանգուցեալ սպասաւորներուն: Յիշատակուեցան Ս. Խաչ տաճարի կառուցման բարերար Գագիկ Արծրունի թագաւորը, տաճարի ծարտարապետ Մանուէլ Վարդապետը, Աղթամարի մէջ գահակալած Ամենայն Հայոց կաթողիկոսները, Մեծի Տանն Աղթամարայ կաթողիկոսները եւ համայն միաբանները Աղթամարի Աթոռոյն, Վանի երբեմնի թեմի եւ հանգուցեալ համայն

հաւատացեալները:

Եկեղեցոյ մէջ կատարուած հանդիսութիւններէն ետք, սրբազանը եկեղեցոյ բակին մէջ հաւատացեալներուն աղօթակցութեամբ կատարեց հանդիսաւոր Անդաւոտանը: Աշխարհի իւրաքանչիւր կողմ դարձը կը դժուարանար, որովհետեւ հաւատացեալներ եւ մամուլի աշխատակիցներ գրեթէ ամբողջութեամբ լեցուցած էին վանքին շրջափակը: Սրբազան հօր տուած օրհնութեամբ աւարտին հասան հանդիսաւոր ու պատմական արարողութիւնները:

Ապա խօսք առաւ Վանի կուսակալը եւ իր ուրախութիւնը արտայայտեց, որ անգամ մը եւս իրականացած էր Աղթամարի ուխտագնացութիւնը, շեշտելով նման ծնունդներու կարեւորութիւնը:

Խօսք առաւ նաեւ Կիւնայ, որ շեշտեց հայ եւ թուրք ժողովուրդներու համակցութեան կարեւորութիւնը: Ան ըսաւ նաեւ, որ հայերէն չգիտնալուն պատճառաւ արարողութեան լեզուն չէր կրնար հասկնալ, բայց եւ այնպէս երաժշտութիւնը շատ հարազատ կը հնչէր իր ականջին:

Աղթամարի մէջ Ս. Պատարագ

Ըստ թրքական պետական աղբիւրին Սուրբ Խաչ եկեղեցոյ մէջ տեղի ունեցած պատարագին Աղթամար կղզի

այցելած է 2480 զբոսաշրջիկ: Իսկ մէկ այլ աղբիւր կը նշէ Մուշէն 200 հայերու ներկայութիւնը:

Պետական Այրեր, Հոգեւորականներ ու Մշակույթի Գործիչներ Ծաղիկներ Խոնարհեցին Կոմիտասի Շիրիմին

Հայաստանի պետական ու մշակութային վերնախաւը յարգանքի տուրք կը մատուցէ Կոմիտասի

«Փանորամա».- Կոմիտաս վարդապետի ծննդեան օրը՝ 26 Սեպտեմբերին, խումբ մը պետական այրեր, եկեղեցականներ, մտաւորականներ եւ արուեստասէրներ այցելեցին Կոմիտասի անուան այգիի պանթէոնը՝ ծաղիկներ

գետեղելով հայ յօրինողութեան արուեստի հիմնադիրի շիրիմին: Այնուհետեւ կատարուեցաւ հոգեհանգիստի կարգը: Այս առիթով խօսք առաւ Ամենայն Հայոց Գարեգին Բ. կաթողիկոսն, որ ըսաւ. «Կոմիտաս Վարդապետն արդէն

շուրջ 1 դար իր սրբազան երգով հատել է ժամանակի եւ տարածութեան սահմանները՝ հայկական ինքնութեան արմատներէն սնուող ստեղծագործութեամբ դառնալով գրուցակիցը հայ եւ ալլազգի երաժշտասէր իւրաքանչիւր անձի հոգու ապրումներին»:

Ըստ կաթողիկոսին՝ քրիստոսասէր մեր ժողովուրդին սրտէն եւ հոգիէն բխած երգին մէջ կ'արտացոլայ մեր դարաւոր ինքնութիւնը: «Կոմիտասն Աստծու, եկեղեցու եւ հայրենիքի հանդէպ իր անսասան հաւատով մաքրեց ու հայեացքէն մեր երգը, ստեղծեց այն հոգեւոր պարարտ անդաստանը, որտեղ հայն այլեւս յաւիտենապէս ծանաչում է իր հոգեւոր «ես»ը, առերեսուած դարերի խորքից հնչող հայրապետների ու վարդապետների նուիրական աղօթքին, հայրենաշունչ եւ խրոխտ նախնեաց զգացումներին, շինականի անկեղծ ու ստեղծագործ հորովելին: Կոմիտաս Վարդապետը յաւիտենութեան մէջ դրեց մեր երգը՝ Ցեղասպանութեան սարսափի մէջ անգամ դառնալով հայ ժողովրդի դարաւոր յոյսը եւ հոգու գրոյց Աստծու հետ: Կոմիտասի սիրտն ամէն վայրկեան բաբախում էր Աստծուն եւ իր հայրենիքին ծառայելու եւ փառաբանելու մղումով», նշեց Գարեգին Բ.:

Հայոց Ցեղասպանութեան 105-րդ Տարելիցին Կը Նախատեսուի 105 Դաշնամուր Տեղադրել Ծիծեռնակաբերդի Մէջ

Ծիծեռնակաբերդի բարձունքին պատկերուած դաշնամուրները

«Արմենփրես».- Հայոց Ցեղասպանութեան 105-րդ տարելիցին՝ «Դարի Ղօղանջ» բարեգործական հիմնադրամին նախաձեռնութեամբ՝ կը նախատեսուի Ապրիլ 24-ին Ծիծեռնակաբերդի Յուշահամալիրի՝ դէպի անմար կրակ տանող ծանապարհի երկու կողմը տեղադրել 105 հատ «Royal» մականիշի դաշնամուր:

Այդ օրը, աշխարհի տարբեր երկիրներէ, Հայաստան ժամանած 105 երաժիշտներ պիտի կատարեն հայ երգահաններու ստեղծագործութիւնները սիմֆոնիկ նուագախումբին նուագակցութեամբ:

«105 Royal» նախագիծին ծանօթանալէ ետք՝ Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի հիմնադրամի տնօրէն Յարութիւն Մարութեան նախագիծին հեղինակ Արթուր Յովհաննիսեան

նին յայտնած է, որ կ'ողջունէ որեւէ ողջամիտ նախաձեռնութիւն, որ Հայոց Ցեղասպանութեան մասին հասարակական հնչեղութեան կ'ապահովէ:

Ըստ Մարութեանի՝ եթէ «105 Royal» նախագիծը հաւանական դառնայ թանգարան-հիմնարկի ղեկավարութիւնը պիտի չառարկէ, որ դաշնամուրները ժամանակաւոր տեղադրուին յուշահամալիրի տարածքին՝ պայմանով, որ որեւէ վնաս չհասնի կանաչ գօտիին եւ ընդհանրապէս յուշահամալիրի տարածքին:

Նախագիծի իրականացման պարագային՝ Ապրիլ 25-ի առաւօտեան՝ «Դարի Ղօղանջ» բարեգործական հիմնադրամին առաջարկով եւ բարերարներու համաձայնութեամբ՝ դաշնամուրները պիտի նուիրուին Հայաստանի տարբեր քաղաքներու եւ գիւղերու երաժշտական դպրոցներուն:

Մահացած է Հայոց Ցեղասպանութեան Վերջին Ականատեսներէն Աստղիկ Ալէմեանը

Զախէն՝ Միտլընթըս քաղաքի ոստիկանապետ Փիթըր Քուրուճեան, Աստղիկ «Մթարի» Ալէմեան, նահանգային ծերակուտական Տէյվիտ Մուրատեան Մասաչուսէթսի խորհրդարանին մէջ, 2018:

«The Armenian Mirror Spectator»- Միացեալ Նահանգներու Մասաչուսէթս նահանգին մէջ, Սեպտեմբեր 5-ին կեանքէն հեռացած է Հայոց Ցեղասպանութեան վերջին ականատեսներէն մէկը՝ 109-ամեայ Աստղիկ «Մթարի» Ալէմեանը:

Աստղիկ Ալէմեան Հայոց Ցեղասպանութեան ժամանակ կորսնցուած է ծնողներն ու եղբայրները եւ մինչեւ 12 տարեկան մնացած Սուրիոյ որբանոցներէն մէկուն մէջ:

Հօրեղբօր՝ Կարապետ Թեթեգեանի օգնութեամբ ան իր քրոջ՝ Աննային հետ տեղափոխուած է Միացեալ Նահանգներ:

Ան 1980-ականներէն ի վեր ամէն տարի Ապրիլ 24-ին յատուկ պատիւի կ'արժանանար նահանգի խորհրդարանին մէջ կազմակերպուող ձեռնարկին ժամանակ:

Իր 90-ամեակին Աստղիկը ընտանիքի անդամներուն հետ մեկնած է Եգիպտոս եւ Սուրիա՝ վերստին այցելելով այն վայրերը, ուր եղած էր իր մանուկութեան տարիներուն:

Քոնկրետին Մէջ Քննարկուեցան Հայոց Ցեղասպանութեան Ճանաչման Եւ Հատուցման Հարցերը

Ուաշինկթընի Հայ դատի յանձնախումբը օրերս Միացեալ Նահանգներու Քոնկրետին մէջ կազմակերպած էր Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման եւ յանցագործութեան հատուցման նիւթով քննարկում, որուն բանախօսած է իրաւագէտ եւ ցեղասպանագէտ, դոկտ. Ճերմէյն Մաքքալալին:

«Մէկ տեղ գոյութիւն ունեցող անարդարութիւնը ամէն տեղ սպառնալիք է արդարութեան», յայտնի իրաւապաշտպան Մարթին Լութեր Քինկի խօսքերը մէջբերած է իրաւագէտ եւ ցեղասպանագէտ դոկտ. Ճերմէյն Մաքքալալին՝ Միացեալ Նահանգներու Քոնկրետին մէջ Ուաշինկթընի Հայ դատի յանձնախումբին կազմակերպած քննարկումին Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման եւ հատուցման հարցերուն շուրջ: Իր ելոյթին մէջ դոկտ. Մաքքալալին ընդգծած է միասնութեան կարեւորութիւնը այս նպատակներուն հասնելու համար, ինչպէս նաեւ ժխտողականութեան դէմ պայքարին մէջ:

«Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչումն ու հատուցումը չի կրնար յաջողութեամբ պսակուիլ, եթէ անոր մասին քարոզեն միայն հայերը: Անհրաժեշտ է բոլորիս ու լայն զանգուածներու միասնական քարոզչութիւնը», ըսած է ան:

Ան կոչ ուղղած է դասեր քաղելու մարդկութեան նկատմամբ կատարուած այլ յանցագործութիւններու ճանաչման եւ հատուցման օրինակներէն՝ ընդգծելով, որ ցեղասպանութիւնը կը դադրի միայն զայն ճանչնալէ ետք:

«Պէտք է բացառել, որ ժամանակակից զարգացումները խափանեն յանցանքի ճանաչման հոլովոյթը: Քանի տակալին ցեղասպանութիւնը կը ժխտուի, անիկա կը շարունակուի», նշած է Մաքքալալին:

Դոկտ. Մաքքալալիի կարծիքով՝ Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչումն ու հատուցման տրամադրումը կարեւոր է նաեւ Թուրքիոյ համար, քանի որ առանց անոր անկարելի է հասնիլ երկրի լիակատար ժողովրդավարացման: Ան վստահ է, որ՝ հատուցումը աւելի խոր երեւոյթ է, քան ֆինանսական փոխհատուցումը: Անոր առաջնային նախապայմաններէն է յանցագործութեան գիտակցումն ու ճանաչումը, որմէ ետք միայն կարելի է խօսիլ հատուցման ձեւերուն մասին:

Ուաշինկթընի Հայ դատի յանձնախումբի ղեկավար Արամ Համբարեան եւս համամիտ է՝ հատուցումն ու ճանաչումը փոխկապակցուած են, իսկ հատուցման համար անհրաժեշտ է ցեղասպանութեան յանցանքի ճանաչումը: Հայոց ցեղասպանութեան հարցով, ըստ Համբարեանի, կարելի է հասնիլ ճանաչման՝ աշխարհին մէջ համաձայնութեան ձեւաւորման միջոցով, որուն շնորհիւ Թուրքիան, մինակ մնալով, ստիպուած է ճանչնալու իրողութիւնը: Ատիկա ալ, ըստ Համբարեանի, ծամբան պիտի հարթէ հատուցման տարբեր ձեւերու շուրջ երկխօսութեան:

«Ասիկա իւրայայտուկ չէ միայն հայերուն համար: Աշխարհի մէջ իւրաքանչիւր տեղ կայ այն ընկալումը, որ երբ

շաբ. տես էջ 9

Փաշինեան Այցելեց Սիլիքոն Յովիտ Եւ Կնքեց Համաձայնագիրներ

Միացեալ Նահանգներ տուած այցելութեան ծիրէն ներս՝ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Լոս Անձելըսէն ուղղուեցաւ Սան Հոգէ՝ Սիլիքոն հովիտ (Silicon Valley)՝ բարձր արհեստագիտութեան ոլորտի ընկերութիւններու ներկայացուցիչներուն հետ հանդիպելու եւ համագործակցութեան հեռանկարները քննարկելու նպատակով:

Ըստ Armenpress.am-ի՝ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան աշխատանքային ծաշունեցաւ Տրէյքըր համալսարանի հիմնադիրներ Թիմ եւ Պիլ Տրէյքըրներուն հետ, որոնց հետ քննարկուեցան արհեստագիտութեան ոլորտին մէջ համագործակցութեան ծախման ու զարգացման հեռանկարները: Հանդիպման ընթացքին ստորագրուեցաւ Փոխըմբռնման յուշագիր՝ Հայաստանի բարձր արհեստագիտութեան արդիւնաբերութեան նախարարութեան եւ Տրափըր համալսարանին միջեւ, որով պայմանաւորուածութիւն հաստատուեցաւ համագործակցելու, համատեղ կրթական ծրագիրներ իրականացնելու՝ արհեստագիտութեան ոլորտին մէջ որակեալ մասնագէտներ պատրաստելու եւ վերապատրաստելու ուղղութեամբ:

Նիկոլ Փաշինեանի այցելութեան յաջորդ կանգառը բարձր արհեստագիտութեան ոլորտին մէջ յառաջատար «Nvidia» ընկերութիւնն էր, որ մասնագիտացած է համակարգչային ծրագիրներու մշակման ոլորտին մէջ, եւ որուն կեդրոնը կը գտնուի Սիլիքոն հովիտի մէջ: Ան դիմաւորուեցաւ ընկերութեան գործադիր տնօրէն Զենսըն Հուանկի կողմէ, շրջեցաւ կեդրոնին եւ ցուցա-

Վարչապետ Փաշինեան կը շրջի Սիլիքոնի Յովիտի կառոյցներէն մէկուն մէջ

րահներուն մէջ, ծանօթացաւ ընկերութեան գործունէութեան հիմնական ուղղութիւններուն, ծրագիրներուն, համակարգչային ծրագիրներու մշակման գործընթացին, կիրարկուող նորարարական արհեստագիտութեան:

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան նաեւ կարճատեւ հանդիպում ունեցաւ «Nvidia» ընկերութեան գործադիր տնօրէնին հետ, քննարկուեցան փոխգործակցութեան կարելիութիւնները:

Անկէ ետք ան այցելեց տեղեկատուական արհեստագիտութեան եւ, յատկապէս, կիսահաղորդիչ »չիփերու«՝ ձեւաւորման ոլորտին մէջ յառաջատար »Սիլիքոնիս«՝ ընկերութեան կեդրոնը,

ուր դիմաւորուեցաւ ընկերութեան նախագահ Զի Ֆուն Հանի կողմէ: «Սիլիքոնիս» ընկերութիւնը մասնաճիւղ ունի Հայաստանի մէջ եւս՝ «Սիլիքոնիս Արմէնիա»-ն, որ ունի շուրջ 700 աշխատակից եւ կը գործէ 2004 թուականէն ի վեր:

Զի Ֆուն Հան նշեց, որ իրենք կարելի է նկատեն Հայաստանի հետ համագործակցութիւնը եւ անոր շարունակական զարգացումը: Ան ներկայացուց ընկերութեան գործունէութեան ուղղութիւնները, ծրագիրները՝ դիտել տալով, որ մտադիր են Հայաստանի մէջ ընդարձակել իրենց աշխատանքային ծիրը: «Սիլիքոնիս-Արմէնիա» ընկերութեան

նախագահ Երուանդ Զօրեան նշեց, որ «Սիլիքոնիս-Արմէնիա»-ն թէ՛ ծրագրային, թէ՛ մարդու ճիւղումով «Սիլիքոնիս»-ի կայուն զարգացող եւ արդիւնաւետ մասնաճիւղերէն է եւ կը նախատեսէ տարեկան 100ով աւելցնել աշխատակիցներուն թիւը:

Վարչապետ Փաշինեան հաստատեց, որ Հայաստանի համար «Սիլիքոնիս»-ը արժէքաւոր եւ կարելի գործընկեր է, որու ատիքով խօսեցաւ առկայ համագործակցութեան մասին: Կողմերը վերահաստատեցին համագործակցութեան զարգացման պատրաստակամութիւնը եւ միտքեր փոխանակեցին յետագայ միացեալ աշխատանքներուն վերաբերեալ:

Անկէ ետք վարչապետը հանդիպում ունեցաւ Սիլիքոն հովիտի մէջ բարձր արհեստագիտութեան բնագաւառին մէջ գործունէութիւն ծախմով շարք մը ընկերութիւններու հայ ներկայացուցիչներուն հետ: Հանդիպման մասնակցեցան թէ՛ ակադեմական, եւ թէ՛ արդիւնաբերական ուղղութիւններու պատասխանատուներ:

Փաշինեան նշեց, որ անիկա լաւ առիթ է փոխգործակցելու կարելիութիւնները քննարկելու համար: Ան անդրադարձաւ արհեստագիտութեան եւ տնտեսական յեղափոխութեան առումով Հայաստանի առաժ քայլերուն:

Բարձր արհեստագիտութեան ընկերութիւններու հայ ներկայացուցիչները ողջունեցին Հայաստանի վարչապետին այցելութիւնը Սիլիքոն հովիտ եւ նշեցին, որ հետաքրքրուած են Հայաստանի մէջ արհեստագիտութեան ոլորտին մէջ ներդրումներ իրականացնելու կարելիութիւններով:

Սիմոն Մարտիրոսեան Եւ Յակոբ Մկրտչեան Ծանրաբարձութեան Աշխարհի Ախոյեաններ Դարձան

Ծանրորդ Յակոբ Մկրտչեան

«Armradio»,- Թայլանտի մէջ տեղի ունեցող ծանրաբարձութեան աշխարհի ախոյեանութեան 109 քկ. դասակարգին մէջ Սիմոն Մարտիրոսեան երկամարտի արդիւնքներով նուաճեց ոսկէ մետալ եւ հռչակուեցաւ աշխարհի կրկնակի ախոյեան:

Հայ մարզիկը պոկում վարժութեան մէջ բարձրացուց բոլոր երեք մօտեցումները. նախ 190 քկ., ապա 195 քկ. եւ վերջաւորութեան 199 քկ. ծանրածոլը, Սիմոնը սահմանեց աշխարհի մրցանիշ եւ նուաճեց փոքր ոսկէ մետալ:

Հրում վարժութեան մէջ բարձրացուց 230 քկ. եւ ունենալով երկու մօտեցում՝ հռչակուեցաւ աշխարհի ախոյեան:

Ծանրորդ Սիմոն Մարտիրոսեան

Հայաստանի հաւաքականի մէկ այլ անդամ, գիւմրեցի Յակոբ Մկրտչեան նոյնպէս դարձաւ աշխարհի ախոյեան: Տղոց 89 քկ. դասակարգի պոկում վարժութեան մէջ Մկրտչեան բարձրացուց 167 քկ., իսկ հրումում վարժութեան մէջ՝ 208 քկ., իսկ երկամարտի մէջ 375 քկ.ով նուաճեց ոսկէ մետալ:

Հայաստանի հաւաքականի մարզիկները այս ախոյանութեան նուաճեցին 12 մետալ՝ 4 ոսկէ, 4 արծաթ, 4 բրոնզէ:

Մետալներու հաշվարկով Հայաստանի հաւաքականը աշխարհի մէջ երկրորդն է:

«Վերջնական Նպատակը՝ Հնարաւորինս ...

շար. 10-րդ էջէն

աշխատելու ենք նաեւ միա համայնքներում, շատ շեշտը դնելու ենք երիտասարդական կառոյցների վրայ, քանի որ նրանք են մեր ապագան:

թը կամ տարողութիւնը չէի պատկերացնում, բայց գիտէի, որ շատ դժուար է լինելու աշխատանքը:

Կ.Ս.- Իսկ կը կարծէք սպասուածը չա՞տ է Յանձնակատարի Գրասենեակէն, թէ գործն է շատ:

Զ.Ս.- Գործը շատ է, շատ-շատ է, որովհետեւ մենք մեր համար շատ թիրախներ ենք դրել, մեծ նպատակներ ենք ուզում իրագործել, սպասելիքները աւելի մեծ են: Այսօր սպասելիքները աւելի մեծ են ոչ միայն յանձնակատարի գրասենեակից, այլ սպասելիքները մեծ են նաեւ այսօրուայ յեղափոխական կառավարութիւնից: Մարդիկ ակնկալում են, որ որոշ ժամանակ անց աշխատանքի արդիւնքում ստեղծուել է լրիւ մէկ այլ պետութիւն: Ես չգիտեմ որքանով հնարաւոր են բոլոր այդ սպասելիքները իրագործել, բայց մեծաւ մասամբ այդ սպասելիքները արդարացուած են եւ պէտք է ձգտենք միայն ու միայն այդ սպասելիքների:

Քոնկրետին Մէջ ...

շար. 8-րդ էջէն

յանցանք կը գործուի, ապա ոճրագործները նախ պէտք է ընդունին իրենց մեղքը, ծանչնան եւ ծամբայ գտնեն վերականգնելու արդարութիւնը զոհերուն նկատմամբ», ըսած է Արամ Համբարեան:

Հաւաքին ներկայ գտնուող Հայաստանի մէջ Միացեալ Նահանգներու նախկին դեսպան Զոն Էվընսի կարծիքով ալ Հայոց ցեղասպանութեան զոհերու հատուցման խնդիրը ունի որոշակի տարբերութիւն, օրինակ՝ Ողջակիզումն հետ՝ իրաւական հիմքերէ մեկնելով:

Կ.Ս.- Արդեօք դժուարութիւններու կը հանդիպիք, որ չէիք սպասեր:

Զ.Ս.- Ի հարկէ, դժուարութիւնների հանդիպում են: Սպասում էի, ծիշդ բնոյ-

«Վերջնական Նպատակը՝ Հնարաւորինս Առաւելագոյն Ձեռով Ինդեգրել Սփիւռքը Հայաստանի Հետ Եւ Հայաստանը՝ Սփիւռքի Հետ», «Թորոնթոնիայ»-ին Կ'ըսէ Սփիւռքի Գլխաւոր Յանձնակատար Զարեհ Սինանեան

Վերջերս, Երեւանի մէջ, «Թորոնթոնիայ» թերթի խմբագիր Կարին Սաղտըճեան հարցազրոյց մը ունեցաւ Սփիւռքի Գլխաւոր Յանձնակատար Զարեհ Սինանեանի հետ՝ Յանձնակատարի Գրասենեակի նոր առաքելութեան, առաջնահերթութիւններուն եւ գլխաւոր նպատակներուն շուրջ:

Սինանեան կշռադատուած լաւատեսութեամբ կը մօտենայ իր առջեւ գտնուող հսկայական աշխատանքին: Ան նախ կ'ըսէ լաւապէս ծանօթանալ իր կարողութիւններով եւ կարողականութիւններով հարուստ հայկական սփիւռքին, ապա կը հաւատայ սփիւռք-հայրենիք սահմաններու վերացման միջոցով վերջնական համարկում: Ասոնց մէջ, Սինանեան կը կարծէ, թէ մեծ դեր պէտք է վերապահել երիտասարդ տարրին:

Ստորեւ՝ հարցազրոյցը.

Կարին Սաղտըճեան- Սփիւռքի նախարարութիւնը որոշ չափով ձեւափոխուեցաւ եւ հիմա յանձնակատարի գրասենեակ է: Անշուշտ ծրագիրներն ու մօտեցումներն ալ որոշ չափով փոխուած են, կամ՝ բարեփոխուած: Ինչպէ՞ս կը սահմանէք յանձնակատարի գրասենեակի առաջնահերթութիւնները:

Զարեհ Սինանեան-Մեր գլխաւոր առաջնահերթութիւնները դա սփիւռքաձանաչ աշխատանք տանելն է, այսինքն՝ իրականում հասկանալ, թէ ինչ է սփիւռքը, ո՞վ է սփիւռքը, որովհետեւ մեր սփիւռքը բարեբախտաբար շատ մեծ է եւ այն տարածուած է ամբողջ աշխարհով մէկ: Բոլոր համայնքները ինչ որ ձեռով տարբերուած են իրարից, նոյնիսկ երկրներ կան, որոնց ներքին համայնքները իրարից են տարբերուած: Մեծ երկրներում, օրինակ՝ Ռուսաստանի Դաշնութիւնում, Միացեալ Նահանգներում... մենք պէտք է լաւ իմանանք, թէ ինչ խնդիրներ ունեն այս սփիւռքները, ինչ ներուժ են ներկայացնում: Զաղաքականութիւն պէտք է մշակենք սփիւռքի նկատմամբ եւ այդ քաղաքականութիւնը մէկ քաղաքականութիւն չի լինելու ամբողջ սփիւռքի նկատմամբ, այլ տարբեր քաղաքականութիւններ, տարբեր համայնքների համար, որովհետեւ, ինչպէս նշեցի արդէն, ե՛ւ խնդիրները ե՛ւ համայնքների բնոյթը տարբեր են իրարից:

Ուրեմն, տեղեկութիւն հաւաքելուց, վերլուծելուց, քաղաքականութիւն մշակելու գոգահեռ, մենք ուզում ենք սփիւռքի քարտէզագրում անցկացնել, որովհետեւ գիտէք հայ ազգի, Հայաստանի պետութեան գլխաւոր ռեսուրսը (ներուժը-Թ) մեր մարդիկն են եւ մենք պէտք է իմանանք, թէ պետական ռեսուրս ներկայացնող մարդիկ՝ մասնագէտներ, տարբեր բնագաւառներու ակտիւ (գործունեայ-Թ) մարդիկ, ունակութիւններ ունեցող մարդիկ որտեղ են, շատ արագ պայմաններում ինչպէս նրանց հետ կապուել եւ ստեղծել Սփիւռքի մարդկային քարտէզը: Շատ աշխատատար յանձնարարական է, բայց անհրաժեշտ է՝ մեր ծրագրերը իրագործելու համար:

Սրանց հետ մէկտեղ մենք պէտք է իրագործենք այն ծրագրերը, որոնք ժառանգել ենք Նախարարութիւնից եւ որոնք իրօք լինել են եւ պէտք է պահուեն, բարելաւուեն: Այս փուլում Յանձնակատարի Գրասենեակը դեռ վերափոխման փուլի մէջ է, այսինքն՝ Նախարարութիւն-

«Թորոնթոնիայ» թերթի խմբագիր Կարին Սաղտըճեան Սփիւռքի Յանձնակատար Զարեհ Սինանեանի հետ հարցազրոյցի պահուն, Օգոստոս 12, Երեւան

նից մենք փոխում ենք սփիւռքի գծով գլխաւոր յանձնակատարի կարգավիճակի եւ սա շատ աշխատատար է: Վերջնական նպատակը ի հարկէ հնարաւորինս առաւելագոյն ձեռով ներգրաւել, ինդեգրել (համարկել-Թ.) սփիւռքը Հայաստանի հետ եւ Հայաստանը սփիւռքի հետ: Մենք անպայման ուզում ենք, որպէսզի յարաբերութիւնը միակողմանի չլինի, այսինքն՝ միայն սփիւռքը չտայ Հայաստանին, այլ Հայաստանն էլ հասկանալ ինչ խնդիրներ կան տարբեր համայնքներում եւ մասնակցութիւն ունենայ այդ խնդիրների լուծման մէջ: Ամէնէն վերջնական յաջողութիւնը, ի հարկէ, կը լինի զանգուածային հայրենադարձութեան իրագործումը: Սա չի նշանակում, որ բոլորը սփիւռքից պէտք է վերադառնան Հայաստան. սակայն ինչ որ կրիտիկական (վճռորոշ-Թ.) մասը սփիւռքից պէտք է վերադառնայ Հայաստան, որպէսզի Հայաստանը կարողանայ յարատեւել: Հայաստանի յարատեւելով եւ ուժեղացմամբ որեւէ կասկած չունեմ որ սփիւռքի համայնքներն էլ են ուժեղանալու: Սփիւռքի ուժեղացումը ուղղակիօրէն կապուած է Հայաստանի ուժեղացումից:

Կ.Ս.- Արդեօք Գրասենեակի կողքին այլ կառոյցներ կը մտածէ՞ք յառաջանել, որպէսզի ձեր նպատակները, առաջնահերթութիւնները իրագործէք:

Զ.Ս.- Այո, մի քանի կառոյցների ստեղծման մասին ենք մտածում, ոչ միայն ես, այլ նաեւ՝ վարչապետի յանձնարարականով: Դա նախ սփիւռքի ինչ որ ներկայացուցչական մարմինի ստեղծումն է: Մենք տարբեր նկատառումներով, բայց հիմնականում ազգային անվտանգութեան որպէս խնդիր չենք կարող ուղղակի քուէարկութիւն ունենալ սփիւռքում եւ ընտրել պատգամաւորներ Հայաստանի Ազգային Ժողովի: Պարզապէս այն հասարակ պատճառով, որ Հայաստանի բնակչութիւնը մի քանի անգամ փոքր է սփիւռքի բնակչութիւնից եւ անարդար կը լինի, եթէ Հայաստանում չապրող ընտրագանգաւորը թելադրի օրէնքներ եւ կեանքի պայմաններ Հայաստանում ապրող բնակչութեանը: Սակայն պէտք է դրա փոխարէն ստեղծենք մէկ այլ ներկայացուցչական մարմին, որը թերեւս լինի Ազգային Ժողովի մի մասը, բայց ունենայ խորհրդատուական գործառնութիւն, կամ Ազգային Ժողովից առանձին, պարզապէս սփիւռքը ներկայացնող մի խորհուրդ, որը պարբերաբար կը հանդիպի երբեմն թերեւս Հայաստանում, երբեմն սփիւռքեան օժախներում եւ ի մի կը բերի նախ սփիւռքի ներկայացուցիչներին, երկրորդն էլ՝ կարելի է խորհրդատուական աշխատանք կը տանի Հայաստանի Հանրա-

պետութեան համար: Սա մէկը: Այլ մամիներէն օրինակ համասփիւռք կամ համահայկական տարբեր մասնագիտական կառոյցների ստեղծումը կամ ամրապնդումը, օրինակ՝ մենք շատ կ'ուզենք ստեղծել երիտասարդների համահայկական կառոյց, միաւորել բոլոր ուսանողական միութիւնները, որոնք գոյութիւն ունեն սփիւռքի տարբեր գաղութներում եւ սրանով իսկ իրենց կապը լինել եւ կապել նաեւ Հայաստանի հետ: Կարծում եմ որ սա շատ կարելի է ֆունկցիա (դերակատարութիւն-Թ.) կարող է ունենալ: Եւ այս տիպի կառոյցները կարելի է կրկնօրինակել բոլոր մակարդակներով, օրինակ՝ տնտեսական խորհուրդ ստեղծել, տարբեր մասնագիտական խորհուրդներ ստեղծել, որոնք իրենց լուրջ խորհրդատուական դերը կարող են խաղալ Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ:

Կ. Ս.- Վերջերս Ստեփանակերտի մէջ վարչապետը յայտարարեց, որ սահմանները պիտի վերանան սփիւռքի եւ Հայաստանի միջեւ: Ասկա կարծեմ պատմական յայտարարութիւն մըն էր, որ ցարդ այս յստակութեամբ չէր ըստած: Ինչպէ՞ս կը տեսնէք այդ սահմաններու վերանայը, հանգրուանային է, թէ կարելի է որեւէ մէկ պահ, որեւէ նախաձեռնութեամբ սկսիլ այդ գործընթացը:

Զ.Ս.- Ի հարկէ հանգրուանային է: Հայաստանը այս պահին ունի այդ տեսլականը, Հայաստանի վարչապետը ունի այդ տեսլականը՝ քաջ գիտակցելով սփիւռքի արժէքը, կարելիութիւնը Հայաստանի համար: Սակայն Հայաստանը դեռ պատրաստ չէ այն իրագործելու, որովհետեւ մենք ունենք օրէնսդրական խոչընդոտներ, բազում խոչընդոտներ, որոնք իրօք խանգարում են սփիւռքի լիիրաւ ներգրաւուածութիւնը Հայաստանի կեանքում: Պէտք է այդ օրէնսդրութիւնը շտկուի, խոչընդոտները վերացուեն, ընդունուեն նոր օրէնքներ:

Կ.Ս.- Տնտեսական առումով, թէ՛ ընդհանրապէս:

Զ.Ս.- Տնտեսական, մասնագիտական, ֆիզիքական, պետական համակարգում ներգրաւուածութեան, հայրենադարձութեան առնչուող օրէնքների բարելաւման: Հիմա օրէնքներ կան, որոնք կարգաւորում են, թէ ինչպէս կարող է Հայաստանի քաղաքացիութիւն ստացող անձը հայրենադարձուել Հայաստան եւ բաւական անկատար օրէնք է եւ խնդրայարոյց: Այս ամէնը պէտք է բարելաւուի ժամանակի ընթացքում, որպէսզի մենք կարողանանք հասնել այս անսահման Հայաստան-սփիւռք ռեժիմի կայացմանը:

Կ.Ս.- Ձեզի համար արդեօք կա՞յ աւելի «կարելի» սփիւռքեան համայնք կամ համայնքներ, որոնք յատուկ ներդրում կրնան ունենալ Հայաստանի գործընթացներում մէջ:

Զ.Ս.- Կարելի է սփիւռքի համայնքներ որպէս այդպիսին, ինձ համար չկան: Ուրոշ սփիւռքեան համայնքներ պարզապէս աւելի ծանրակշիռ են այն պարզ պատճառով, որ մեծ են, շատ մարդկանցից են բաղկացած, կամ Հայաստանին աւելի մօտ են ֆիզիքապէս: Հիմնականում սրանք են պատճառները, որ ինչու կարող ենք նախընտրել սկիզբից աշխատել մէկ սփիւռքեան համայնքի հետ եւ ոչ միայն հետ: Երեւէ՛կ, ունենանք այնքան ռեսուրս (միջոցներ-Թ), որ կարողանանք բոլորի հետ միաժամանակ աշխատել, ի հարկէ հասնելու ենք այդ կէտին, բայց սկզբնական այցելութիւնների փուլում բնական է, որ սկսում ենք Հայաստանի ամենամօտ գտնուող եւ մարդկային առումով ամենամեծ սփիւռքից եւ շարունակելու ենք միա բոլոր համայնքների հետ:

Կ.Ս.- Նորաստեղծ ձեր Գրասենեակը անշուշտ շատ երկար աշխատանք ունի իր դիմաց, որովհետեւ սփիւռքը այնքան բազմաշերտ է, այնքան տարբեր կուսակցութիւններով, կառոյցներով դեկավարուած է: Ձեր շփումները ընդհանրապէս այս կառոյցներու հետ ինչ մօտեցումով կը նախաձեռնուին:

Զ.Ս.- Մենք ունենք այն ինչ որ ունենք սփիւռքում եւ սփիւռքի այդ կազմութեամբ ունի պատմական պատճառներ: Պէտք է բոլորի հետ աշխատենք: Բնական է, որ որոշ իրականութիւններ կան այսօր, որ գոյութիւն չունէին անցեալում եւ իրականութիւններ կային անցեալում, որոնք գոյութիւն չունեն այսօր: Հետեւաբար, աշխատելու ենք բոլորի հետ, սակայն բնական է, որ պէտք է գիտակցենք, թէ սփիւռքը իրականում ինչ տեսք ունի եւ ինչպէս աշխատենք տարբեր համայնքների հետ: Յիշում էք առաջին հարցի պատասխանը, երբ ասեցի, որ պէտք է հասկանանք, թէ ում հետ գործ ունենք, ով է մեր բանախօսը այսպէս ասաց, ում հետ ենք երկխօսում եւ ճիշդ ձեռով կարողանանք աշխատել տուեալ համայնքի հետ: Որպէս օրինակ հիմա ունենք միայն Մոսկուայի այցելութիւնը եւ Մոսկուայի այցելութիւնը կազմակերպել էր Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանատունը, ի հարկէ ես ցուցմունք էի տուել դեսպանին, թէ ում հետ եմ ուզում հանդիպել: Անձանց անուններ չեն տրուել, տրուել են կատեկորեաներ (դասակարգումներ-Թ), հետեւաբար՝ նոյն ոճով

«Ժամանակն է Տուն Գալու»։ Արմեն Սարգսեան Բոլոր Հայերուն Հայրենիք Վերադառնալու Կոչ Ըրաւ

Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Արմեն Սարգսեան Սեպտեմբեր 21-ին Գիւմրիի Սեւ Բերդին մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան 28-ամեակին նուիրուած ձեռնարկներու ծիրէն ներս տեղի ունեցած «Մեր Ժամանակի հերոսը» մրցանակաբաշխութեան ժամանակ ունեցած ելոյթի ընթացքին նախ շնորհաւորեց բոլորը համահայկական տօնին՝ Անկախութեան օրուան առթիւ ապա անցնուց՝ ըսելով.

«Կուգեմ անկեղծօրէն շնորհակալութիւն յայտնել վարչապետին նախ եւ առաջ այս հոյակապ գաղափարին, առոր իրականացման եւ այն փաստի համար, որ բոլորս այսօր հաւաքուած ենք այստեղ՝ Գիւմրի, ու կը պատուենք մեր այսօրուան հերոսները: Անոնցմէ իւրաքանչիւրը իսկապէս հերոս է իր գործունէութեամբ: Տարբեր մարդիկ են, բայց անոնցմէ իւրաքանչիւրը իր գործին վարպետ եւ շատ խոր անձնատրութիւն: Ուրախ էի տեսնելով, որ մեր այսօրուան հերոսներուն մէջ կային նաեւ հայրենադարձներ», նշեց ՀՀ նախագահը:

Ան պատմեց 8-րդ դասարանին ռուսերէն լեզուի եւ գրականութեան դասի ընթացքին իրենց յանձնարարուած պարտականութեան մը մասին՝ պիտի գրէին շարադրութիւն «Մեր Ժամանակներու հերոսը» խորագիրով: «Ես գրեցի

շարադրութիւնը, բայց ցանձնեցի զայն, որովհետեւ շատ անկեղծ գրած էի: Եւ հիմա կ'ուզեմ պատմել, թէ ինչ գրած էի:

«Ես գրած էի, որ իմ Ժամանակներու հերոսը իմ հայրն ու իմ մայրն են, եւ անոնց հազարաւոր ընկերները ու տասնեակ հազարաւոր ուրիշ հայեր, որոնք 1946-1948 թուականներուն պատերազմէն ետք վերադարձան աներուած Հայաստան, որ պատերազմի ընթացքին կորսնցուցած էր մօտ 200-300 հազար որդիներ: Եւ երկիրը աղետալի վիճակի մէջ էր: Անոնք վերադարձան Հայաստան՝ առանց վախնալու: Իմ հայրիկի, մայրիկի սերունդը՝ 1946-47 թուականներուն հայրենադարձութեան սերունդը, եկան, բնակեցան այստեղ՝ Գիւմրի եւ ստեղծեցին հսկայական արուեստ, արդիւնաբերութիւն, մշակոյթ, գիտութիւն: Իմ խորին շնորհակալութիւնը կ'ուզեմ յայտնել նաեւ անոնց եւ կոչ ընել մեր բոլոր հայերուն՝ վերադարձէք հայրենիք: Ժամանակն է տուն գալու», նշեց ան:

ՀՀ նախագահը պատմեց, թէ ինչպէս իր հայրն ու անոր ընկերները զինք փոքր տարիքէն՝ 5 տարեկանէն սկսած կը տանէին Հայաստանի տարբեր շրջաններ, մինչեւ Արցախ, կը ծանօթացնէին ճարտարապետութեան ու բնութեան:

«Իրականութեան մէջ Գիւմրի եկած

Արմեն Սարգսեան Գիւմրիի Սեւ բերդին մէջ ելոյթի ընթացքին

եմ նոյն այդ տարիքէն՝ 5 տարեկանէն: Առաջին անգամ Սեւ բերդը, Ձիթողոցն ու տունը եւ Չերքեզի ձորն այդ Ժամանակ տեսած եմ: Մտածելով այսօրուան մեր Ժամանակի հերոսներու մասին՝ իմ կողմէս մէկ ուրիշ հերոս ալ ունիմ: Այդ հերոսը Գիւմրին է եւ գիւմրեցին, որ համբերատար 30 տարի սպասած է այս օրուան: Կորսնցնելով իր քաղաքին, իր բնակչութեան կէսը, հասկնալով, որ մեր ժողովուրդը պայքարի դուրս եկած է եւ իր Ժամանակը չէ՝ ան արժանապատուութեամբ կրած է իր դժուարութիւնը: Ժա-

մանակը եկած է, եւ ես կը կարծեմ, պարոն վարչապետ, այսօր առաջին օրն է Գիւմրիի եւ գիւմրեցիի ապագային, նոր, ազատ եւ ստեղծագործ կեանքին», ըսաւ ան:

Նախագահը գոհունակութիւն յայտնեց այն փաստին առթիւ, որ այսօրուան հերոսները մէկ տեղէ չեն, քանի որ, ինչպէս նշած է ՀՀ նախագահը, մեր հայրենիքը միայն Երեւանը չէ, Գիւմրին է, Գորիսը, Վանաձորէն մինչեւ Իջեւան, Արցախ եւ ամէն տեղ է:

Քիմ Քարտաշեան Հայաստան Պիտի Այցելէ՝ Մասնակցելու WCIT Համաժողովին

Ամերիկահայ գործատէր, հաղորդավար, բնորդ, արտադրող Քիմ Քարտաշեան-Ուեսթ պիտի մասնակցի «WCIT 2019» SU 23-րդ համաշխարհային համաժողովին՝ որպէս հիմնական զեկուցող եւ նիստավար:

Տեղեկատուական արհեստագիտութիւններու (SU) աշխարհի ամենահեղինակաւոր ժողովներէն մէկը այս տարի տեղի պիտի ունենայ Երեւանի մէջ՝ Հոկտեմբեր 6-9:

Քիմ Քարտաշեան-Ուեսթ հանդէս պիտի գայ «Գաղափարներու շուկայ» փորձագիտական լիագումար նիստին, ուր պիտի քննարկուի, թէ ապակեղորոնացումը արհեստագիտութիւնները որքանով նպաստած են ժամանցի, մեծիայի եւ լրագրութեան աշխարհներու ժողովրդայնացման եւ թէ որքանով յեղափոխած են արուեստի, տեղեկատուութեան տարածման մեր մեթոտները՝ նոր աստղեր պատրաստելու ծանապարհին: «Գաղափարներու շուկայ» նիստի քըննարկումները պիտի պարզեն, թէ ինչ կը նշանակեն այս զարգացումները անձնական կեանքի գաղտնիութեան, ընկերային յարաբերութիւններու, հիմնարկներու նկատմամբ վստահութեան եւ նոր գործի օրինակներու համար:

«Գաղափարներու շուկայ» փորձագիտական նիստի ընթացքին անհատական ելոյթէն յետոյ Քիմ Քարտաշեան-Ուեսթ դէմ առ դէմ հարցազրոյց պիտի ունենայ, այնուհետեւ պիտի միանայ փորձագէտ ականաւոր գործիչներու խումբին, որոնց շարքին պիտի ըլլան յայտնի հայկական «PicsArt» ընկերութեան համահիմնադիր եւ գործադիր տնօրէն Յովհաննէս Առոյեանը՝ շարունակելու յետագայ քննարկումները:

«WCIT 2019»-ի կազմակերպչական կոմիտէի նախագահ, Առաջատար արհեստագիտութիւններու ձեռնարկութիւններու միութեան նախագահ, Հայաստանի հեռահաղորդակցութեան ծառա-

յութիւններու խոշորագոյն մատակարար «Եուրօմ» ընկերութեան համահիմնադիր Ալեքսանտր Եսայեանը Քիմ Քարտաշեան-Ուեսթի այցի վերաբերեալ յայտնած է. «Մենք՝ WCIT 2019-ի կազմակերպիչներս, օրակարգը կազմելու ատեն որոշեցինք համարձակ, ոչ սովորական մօտեցում ցուցաբերել: Մենք երբեմն լրջօրէն կ'ընդունինք նոյնիսկ հակասական գաղափարներ այն բոլոր մարդոցմէ, որոնք էական ըսելիք ունին SU արդիւնաբերութեան եւ ոչ միայն անոր մասին:

Աւելի քան 240 միլիոն հետեւորդներով՝ Քիմ Քարտաշեան-Ուեսթ ընկերային ցանցերու մէջ ամենամեծ լսարանը ունեցողներէն է: Ան մեր Ժամանակաշրջանի ամենաազդեցիկ ձայներէն մէկն է աշխարհի վրայ: Մենք համոզուած ենք, որ Քիմ Քարտաշեան-Ուեսթը, որպէս արտասովոր յաջողակ գործարար, որպէս այս ոլորտի առաջամարտիկ, որպէս կին եւ մայր, կարեւոր ու հետաքրքրական ըսելիք պիտի ունենայ ընկերային մեծիայի մէջ ձեռնբերեցութեան աշխարհի մասին, որու ստեղծման եւ ձեւաւորման նպաստած է արդէն երկու տասնամեակ: Մեր կարծիքով, առանց անոր մասնակցութեան հնարաւոր չէ լուրջ գրոյց ծաւալել այս թեմային շուրջ:

Մենք կ'ակնկալենք Քիմ Քարտաշեան-Ուեսթը ողջունել իր նախնիներու երկրին մէջ եւ «WCIT 2019»-ի գաղափարներու մեծ բեմին վրայ:

Քիմ Քարտաշեան-Ուեսթ իր հարթակը աշխուժօրէն կ'օգտագործէր քրեական արդարադատութեան բարեփոխումներու համար, իսկ Մայիսին յայտարարեց, որ սկսած է իրաւաբանութիւն ուսանելու Քալիֆորնիոյ մէջ:

Այս Սեպտեմբերին ան պիտի ներկայացնէ իր սպասուած «SKIMS» հագուստի նորաձեւութեան հաւաքածուն, ի լրումն «KKW BEAUTY» եւ «KKW Fragrance» հաւաքածոներու, որոնք թո-

Քիմ Քարտաշեան

ղարկուած են 2017-ին:

«WCIT» SU համաշխարհային համաժողովը Տեղեկատուական արհեստագիտութիւններու եւ ծառայութիւններու համաշխարհային դաշինքի (SSՏՀԴ) ամենանշանաւոր համաժողովն է: Դաշինքը 83 երկիրներու տեղեկատուական եւ հաղորդակցութեան արհեստագիտութիւններու (ՏՀԱ) միութիւններէ բաղկացած ընկերակցութիւն է, որ կը ներկայացնէ ոլորտի 90 տոկոսը:

Այս տարի «WCIT» SU համաշխարհային համաժողովի թեման է՝ «Ապա-

կենտրոնացման ուժը. ակնկալիք եւ վտանգ»:

Համաժողովի ընթացքին պիտի քննարկուի, թէ ինչպէս տեղեկատուական եւ հաղորդակցութեան արհեստագիտութիւնները թէ՛ դրական, թէ՛ բացասական առումներով կը վերափոխեն մեր կեանքը, ինչ ազդեցութիւն կ'ունենան շահոյթի եւ բարեկեցութեան, ապահովութեան եւ անվտանգութեան, ժողովրդավարութեան եւ մարդասիրութեան վրայ:

ԹՈՐՈՆՏՈՆԻԱՅ
TORONTO NEWS

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոնայ» պապասխանաւորու չէ իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան: Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Ինչո՞ւ Կարելի է Մուսա Լեռ - Այնճարը

Եսայի Հալաթեան

Մուսա Լեռ-Այնճարը, հայկական ասան մը ըլլալով հանդերձ, մեծ կարելիութիւն կը ներկայացնէ Լիբանանին համար:

Այնճարը խորհրդանշիչ է բազմաթիւ երեւոյթներու, որոնք, լիբանանեան առումով, բոլորին ուշադրութիւնը գրաւած են: Զուր տեղ չէ, որ Լիբանանի մամուլն ու պատկերասփիւռի կայանները անընդհատ կ'անդրադառնան Այնճարի մասին՝ ցոյց տալով այս հայկական քաղաքին այլազան իրադրութիւնները: Ստորեւ կու տանք հիմնական այն պատճառները, որոնք Այնճարը կարելի կը դարձնեն Լիբանանին համար:

Ա. Այնճարը այն հազուագիւտ քաղաքներէն է, որ ունի յստակ, մտածուած եւ ծրագրուած արծուաթիւ յատկազօծ՝ եւ չի նմանիր այլ գիւղերու եւ քաղաքներու, որոնք կառուցուած են անկանոն ձեւով, ուր չկան համաչափ փողոցներ, հասարակ հողատարածքներ եւ անհրաժեշտ հրապարակներ: Այնճարի մէջ լաւագոյն կերպով դասաւորուած են բոլոր փողոցները, բոլոր հրապարակները եւ հիմնական կառուցները: Դասաւորուած քաղաք է Այնճարը, որ կրնայ օրինակ ծառայել երկրին մէջ այլ գիւղերու եւ քաղաքներու: Քաղաքը կառուցուած է գաւիթափի վրայ եւ զերծ կը մնայ ձմրան ընթացքին պատահող հեղեղներէն, որոնք այլ գիւղերու եւ քաղաքներու պարագային, հսկայ վտանգներու եւ կորուստներու պատճառ կը դառնան:

Բ. Այնճարը Լիբանանի զբօսաշրջային լաւագոյն վայրերէն է, ուր կան ոչ միայն հնութիւններ, մաքուր օդ եւ կանաչ տարածքներ, որոնք կրնան գրաւել զբօսաշրջիկները, այլեւ՝ յայտնի ճաշարաններ ու պանդոկներ, որոնք կը դիւրացնեն այցելուներուն կեցութիւնը:

Հոս կան նաեւ լայն հնարատրութիւններ՝ ապագային աւելիով զարգացնելու զբօսաշրջութիւնը: Կայ գրագէտ Պօղոս Մնայեանի տուն-թանգարանը (շուտով նաեւ Մուսա Լեռան թանգարան), Մուսա Լեռան յուշարձան- համալիրը, երեք եկեղեցիներ, փոքր, բայց գեղեցիկ կղզի մը, մեծ ու փոքր քարայրներ, լեռնային ճանապարհ, լեռան վրայ նոր Մուսա Լեռ՝ 50.000 ծառերով, գետեզերք, հսկայ մարգակաւ համալիր՝

Այնճարը ունի քայլարշաւներու, նաւարկութեան, հետազօտական պտոյտներու, մշակութային հետաքրքրութիւններ գոհացնելու լաւագոյն հնարատրութիւնները, որոնք կրնան ապագային բացառիկ կեդրոնի վերածել այս քաղաքը:

Գ. Այնճարը վերջին տարիներուն նաեւ կարելիութիւն սկսաւ դառնալ պարզ այն պատճառով, որ հոս ոռոգման եւ ըմպելի ջուրերը մաքուր են եւ Այնճարի գիւղատնտեսական արտադրութիւնները համով եւ ապահով են (չունին ապակաւած ջուրի պատճառով ստեղծուած վնասակար մանրէներ եւ քիմիական մնացորդներ) եւ, հետեւաբար, շուկային վրայ փնտռուած են: Սպառողները պէտք չունին մտահոգուելու, երբ Այնճարի պտուղներն ու բանջարեղէնները կը գնեն, որովհետեւ անոնք ապականած չեն: Ապականումէ զերծ միջավայր է Այնճարը, որ ժամանակի ընթացքին աւելի կարելիութիւն պիտի ստանայ, պարզապէս որովհետեւ քիչ շրջաններ մնացած են Պեքաւի դաշտին մէջ, որոնք կ'ոռոգուին մաքուր աղբիւրի ջուրով:

Դ. Այնճարը Լիբանանի համար խորհրդանշիչ է համայնքային համերաշ-

Այնճարի առաջին օրերէն պատկեր մը

խութեան եւ համագործակցութեան, բան մը, որ շատ կենսական է այս երկրին համար, եթէ նկատի առնենք, որ երկիրը բազմահամայնք է, եւ անոր ներքին խաղաղութիւնը գլխաւորաբար կախեալ է միջհամայնքային գործակցութենէն:

Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի ընթացքին, լիբանահայութեան կողքին, Այնճարը տուաւ լաւագոյն օրինակը՝ իր շրջապատին հետ սերտ յարաբերութիւններ պահելով եւ գործակցելով դրացիներուն հետ, ի խնդիր գիւղացիներու բարօրութեան: Պետութեան համար նուազ գլխու ցաւ ստեղծող քաղաք է Այնճարը, ուր ընդհանրապէս հարցերը ներքնապէս եւ հասկացողութեամբ կը լուծուին՝ ներքին ապահովութեան ուժերու աշխատանքը դիւրացնելով:

Պետութիւնը կ'ուզէ այս տեսակի օրինակելի գիւղեր եւ քաղաքներ ունենալ՝ դիւրացնելու համար իր աշխատանքը:

Ե. Այնճարը արագ զարգացող քաղաք է՝ հակառակ շատ մը այլ գիւղաքաղաքներու, որոնք նահանջի մէջ են եւ ժամանակին հետ չկարենալով քայլ առնել՝ կ'ամայնանան, կը տկարանան:

Լիբանանի մէջ գիւղերը քաղաքներէն նուազ յառաջդիմած են, եւ կեանքի մակարդակի տարբերութիւնը մեծ է մայրաքաղաքին եւ հեռաւոր գիւղերուն միջեւ: Այնճարը, սակայն, այդպէս չէ. հոս կայ զարգացման միջավայր մը, որ նախանձը կրնայ գրգռել այլ շրջաններու: Այնճարցիք մշակոյթի զարգացման յառաջատարներէն եղած են Պեքաւի դաշտին մէջ՝ հիմնելով երգչախումբ, նուագախումբ, պարախումբ, թատերախումբ, փողերախումբ, կրթական հաստատութիւններ, ձկնարաններ, որակաւոր պտուղի պարտէզներ, կաթնամթերքի արտադրութեան ագարակներ, ճաշարաններու ցանց, պանդոկներ...

Այս բոլորը կը հաստատեն, որ Լիբանանին համար շատ կարելի է Այնճարը: Լիբանանը ունի շատ հարստութիւններ. Այնճարի ներկայութիւնը, սակայն, բան մը կ'աւելցնէ այս երկրի հարստութեանց վրայ, որուն համար պէտք է հպարտ զգան հայերը, ո'ր ալ գտնուին աշխարհի վրայ:

Մուսա Լեռ - Այնճարը մեծ կարելիութիւն կը ներկայացնէ թէ՛ սփիւռքին, եւ թէ՛ Հայաստանին համար: Այս իրողութիւնը կրնայ հաստատել ոեւէ հայ, որ այցելած է այս փոքրիկ Հայաստանը: Սփիւռքի տարածքին իրադրութիւնը հայկական կեդրոն մըն է Այնճարը, որ եզակի է բազմաթիւ առումներով: Հոս ապրողները ստեղծած են իրենց Հայաստանը, հայրենիքի սահմաններէն դուրս՝ ուշադրութիւնը գրաւելով տարբեր ուսումնասիրողներու եւ շրջանակներու: Արդէն 80 տարի է ի վեր գոյութիւն ունի այս աւանը, որ հպարտութիւն կրնայ ներշնչել ոեւէ հայորդիի:

Այնճարը ինչո՞ւ կարելի է հայութեան համար. փորձենք քանի մը կէտերու մէջ ներկայացնել գլխաւոր պատճառները:

Ա.- Այնճարը կը ներկայացնէ մուսալեռցիներուն հարազատ ժառանգութիւնը եւ, այսօրուան դրութեամբ, ունենալով մեծագոյն թիւը մուսալեռցիներու, որոնք համախումբ կ'ապրին, կը ներկայացնէ մուսալեռցիներուն մայրաքաղաքը: Փաստօրէն, Այնճարը Մուսա Լեռան շարունակութիւնն է, հետեւաբար, կը շարունակէ պահել Մուսա Լեռան ժողովուրդի սովորութիւնները, բարբառը եւ տէր կը կանգնի այս ժողովուրդին անցեալին, կենդանի պահելով հերոսամարտի յիշատակը: Այնճարի գոյութիւնն է նաեւ գլխաւոր պատճառներէն մէկը, որ նոր գիրքեր եւ ժապաւեններ կը շարունակեն պատրաստուիլ Մուսա Լեռան մասին:

Բ.- Այնճարը կը ներկայացնէ հայկական նկարագրի գլխաւոր յատկանիշերը, ինչպէս՝ շինարար ոգի, ստեղծագործ աշխատանք, քաջութիւն, հաւատք, մշակոյթի հանդէպ յատուկ սէր:

Այնճարի մէջ փայլուն կերպով կ'երեւի հայու շինարար նկարագիրը, որուն շնորհիւ յաջողած են 80 տարիներու ընթացքին Այնճար անապատը վերածել Այնճար կանաչապատ բուրաստանի: Այնճարի մէջ երեք սերունդ քրտինք թափած են այս ճահիճները պարտէզներու վերածելու համար, որ միայն աշխատասիրութեան, ստեղծագործ աշխատանքի եւ քաջութեան ցուցանիշ է: Հոս է, որ մարդիկ, նախքան իրենց տուններու կառուցումը, սկսած են կառուցել Աստուծոյ տունը (թէկուզ վրանի տակ), դպրոցը եւ ակումբը:

Գ.- Այնճարը պահած է իր հայկական դիմագիծը եւ ոգին՝ հակառակ բոլոր փոթորիկներուն:

80 տարիներու ընթացքին, բազմաւտեսակ դժուարութիւններու դէմ յանդիման գտնուած են մուսալեռցիները Այնճարի մէջ, սակայն չեն յուսահատած: Առաջնահերթ նկատուած է քաղաքին հայկական դիմագիծը, որու պաշտպանութեան համար մնայուն կերպով պայքարած են: Ամէն ինչ ըրած են վտանգէ զերծ պահելու համար այս քաղաքի հայկական դիմագիծը: Վերջապէս սփիւռքի մէջ պահել եւ պաշտպանել այս աւանը որպէս փոքրիկ Հայաստան (պատիւը Հայ լեզուափոխական դաշնակցութեանն է, որ իր հիմնադրութենէն մինչեւ այսօր տէր կանգնած է այս աւանին) մեծ արժէք է թէ՛ սփիւռքի, եւ թէ՛ Հայաստանի համար: Զարմանալի չէ նաեւ այն իրականութիւնը, որ Այնճարի բնակիչներու մեծ մասը ստացած է Հայաստանի քաղաքացիութիւն: Պէտք չէ զարմանալ նաեւ, որ Հայ դատի զինեալ պայքարի առաջին նահատակ Պետիկ Ինճէեանը Այնճարէն է:

Դ.- Այնճարը մարդուժի պատրաստութեան կարելիութիւն կը դրոնէ:

Այնճարի խաղաղ եւ հայաշունչ կեանքը առիթ կու տայ պատրաստելու հայկական մարդուժ, որուն մեծապէս կարիքը ունի յատկապէս սփիւռքը: Այս քաղաքի հայկական վարժարաններուն մէջ տասնամեակներ շարունակ պատրաստուած են սերունդներ, որոնք կը գտնուին սփիւռքի պատասխանատուներու առաջին գիծերուն վրայ (վարժարաններու ուսուցիչներ եւ տնօրէններ, թերթերու խմբագիրներ, բարձրաստիճանի հոգեւորականներ, ճանչցուած արուեստագէտներ, գրողներ, ազգային-կուսակցական գործիչներ): Կարելի է նկատել, որ տարբեր գաղութներու մէջ միշտ գտնուած են աշխատող եւ նուիրեալ հայորդիներ, որոնք Այնճարէն անցած են: Առանց դժուարութեան, Մուսա Լեռան անցեալի եւ սովորութիւններու հովանիին տակ կարելի եղած է հայկական առողջ սերունդ պատրաստել:

Ե.- Այնճարցիներու ապրած փորձառութիւնը կարելի է մանաւանդ Հայաստանի գիւղերուն եւ քաղաքներուն համար:

Ինչպէ՞ս զարգացած է Այնճարը, ինչ հանգրուաններէ անցած է եւ ինչ լուծումներ որդեգրած է: Վերջապէս այս ժողովուրդին ապրած կեանքը իր տարբեր երեսներով պէտք է ուսումնասիրուի, վերլուծուի եւ գտնուին այն գաղտնիքները, որոնք կարելի են գոյատեւելու եւ զարգանալու համար:

(Յապաւում)

Join us

www.facebook/
Torontohye
newspaper

Թումանեանի Փայլն ու Փառքը

Սեդա Գաևտահարեան

Բանաստեղծը ծնած է 1869-ի Փետրուար 19-ին, Լոռիի Դսէղ գիւղին մէջ:

Լոռին, որ ինչպէս հին հայերը կ'անուանէին Գուգարաց աշխարհ, Աւետիք Իսահակեան կը համարէր հոմերական երկիր, հեքիաթի, առասպելի մէկ վիպաշխարհ, որուն ամէն մէկ անկիւնը անհոգալէպ է, ամէն մէկ քարը կը խօսի հերոսական անցեալին մասին:

Լոռիի մէջ անցած է գրողին մանկութիւնը եւ այդ «հոմերական աշխարհ»ը անջնջելի կնիք դրած է անոր բովանդակ ստեղծագործութեան վրայ:

Թումանեան Լոռիի մէջ ստացած է իր նախնական կրթութիւնը, այնուհետեւ յաճախած է Թիֆլիսի Ներսիսեան դպրոցը, զոր անաւարտ թողած է՝ իր հետագայ կրթութիւնն ու զարգացումը վերապահելով իրեն, իր ջանքին ու ծաշակին, իր նախասիրութիւններուն:

Թումանեանի հետագայ կեանքը՝ սկսած 1883-էն, անցած է Անդրկովկասի վարչական ու մշակութային կեդրոն Թիֆլիսի մէջ, որ նաեւ արեւելահայ մշակոյթի կեդրոնն էր մինչեւ յեղափոխութիւնը:

«Վերնատուն»

Պատմական ճակատագիրով հայ գրողը անցեալին մէջ յաճախ կը ստեղծագործէր մէկուսացած իր գրչակիցներէն, անհաղորդ անոնց կեանքին ու մտքին: Անցեալի աննպաստ պայմաններուն մէջ, գրողը միայն երազած է գրական աշխատանքի համագործակցութեան մասին:

«Դժբախտաբար մեր գրողներուն մէջ կապ ու յարաբերութիւն չկայ», - գրած է Թումանեան 1899-ին Ա. Ծատուրեանին, - «այն ինչ մենք ունենք ընդհանուր ցաւեր ու շահեր, որ կարելի էր դարձնեն այդ յարաբերութիւնը, մենք զգացմունքներ ու մտածումներ ունենք, որ միայն իրար կարող ենք յայտնել ու խօսել: Թիֆլիսում գտնուողներս յաճախ մտածել ենք այդ մասին, եւ մինչեւ անգամ, անցեալ տարի մի տասը ժողով արինք: Մօտիկ ապագայում, հարկաւ գլուխ կգայ»:

Գրողներու միջեւ նման կապեր ստեղծելու միտքը Թումանեանին զբաղեցուցած է երկար ժամանակ, եւ ոչ միայն Թումանեանին: Եւ ան յաճախ ջանքեր կը գործադրէր, նիւթական միջոցներ կը ներդնէր, որպէսզի իր տունը հաւաքուին Թիֆլիսի գրողները, հանդիպին իրարու, ժամանակ անցնեն: Ան շատ մարդամօտ ու հիւրասէր էր: Ինչպէս կը յիշեն ժամանակակիցներ՝ օրուան որ ժամուն ալ երթայիր անոր քով, պատրաստակամ ձեռքի գործը կը ձգէր, ժպիտը դնէին կը նստէր գրոյցի, իսկ յետոյ կը բացուէր ձոխ հիւրասեղանը, որուն շուրջ կատակն ու գրոյցը կը շարունակուէին մինչեւ ուշ գիշեր եւ այդպէս գրեթէ ամէն օր՝ Թումանեանի տան մէջ «Հայոց գրականութիւնը կը գտնէր հարազատ անկիւն մը, - կը յիշէ Լեւոն Շանթ, - տաքուկ ու փայփայուն ընկերական անուշ վերաբերմունքով, եղբայրական սրտացաւութեամբ»:

Արդէն 1899-էն սկսած յաճախակի կը դառնան այդ հաւաքոյթները, եւ գրական ձգտումներու մօտիկութիւնը առաջ կը բերէ գրական «տեսակցութիւններ»՝ ձեւ մը գտնելու ցանկութիւնը:

Գրական խմբակը ստեղծելու միտքը ծնաւ: Այդ կազմակերպութեան մէջ էին քանի մը նշանաւոր գրողներ, որոնց մէջ էր Ղազարոս Աղայեանը, որուն նա հապտու կ'ըսէին եւ կը յարգէին բոլորը, ուշադրութեամբ կը լսէին անոր բոլոր

«Վերնատուն» գրողները. նստած աջէն՝ Յովհաննէս Թումանեան, Ղազարոս Աղայեան, Աւետիք Իսահակեան: Կանգնած աջէն՝ Դերենիկ Դեմիրճեան, Լեւոն Շանթ

կարծիքները: Կազմակերպութեան ոգին ի հարկէ Թումանեանն էր: Աւետիք Իսահակեան կը կազմէր այդ գրական խումբին ոսկէ ֆոնտը, իսկ Դերենիկ Դեմիրճեան, ինչպէս ինք կ'ըսէ «դեռ ծայն էր պահում, իբրեւ ամէնից կրտսերը»: Այդ հաւաքոյթներուն եռանդուն մասնակիցը՝ Լեւոն Շանթը, ինչպէս կը յիշուի Թումանեանի նամակներուն մէջ, թէեւ յաճախ ուղեւորութիւններու մէջ էր, սակայն իր ներկայութեամբ միշտ առանձին փայլ կու տար հաւաքոյթներուն: Որպէս հիւրեր կը մասնակցէին նաեւ Թիֆլիս ապրող հայ գրողները եւ արուեստագէտները, որոնց շարքին Պերժ Պաշտեան, Վ. Փափագեան, Նար-Դոս, Մուրացան, Յ. Բաշինջաղեան, Փ. Թերլէմէզեան եւ ուրիշներ:

Գրական այս կազմակերպութիւնը ունէր իր անունը՝ «Վերնատուն»: Այդ անունը որոշելու ժամանակ Թումանեան յիշեց ֆրանսացի գրողներու՝ Գոնկուր եղբայրներու կազմակերպած հաւաքները, որոնց կը մասնակցէին Է. Ջոլան, Ա. Դոդէն եւ ուրիշներ: Եւ ահա Գոնկուրներու օրինակով մասնակիցները «Վերնատուն» կոչեցին իրենց խմբակը: Այդ անունը յարմար է, որովհետեւ Թումանեան կ'ապրէր Բէիբուրդեան փողոցին վրայ գտնուող շէնքի մը 5-րդ յարկը, ունէր կահաւորուած բնակարան, որուն պատշգամբ լայն եւ յարմարաւէտ սենեակ մը դարձած էր գրական հաւաքներու համար:

«Տեղի բարձրութեան պատճառով, - կը յիշէ Դ. Դեմիրճեան, - նաեւ Զրիստոսի աշակերտներու վերնատունը հաւաքուելու եւ Ա. Յոգուց շնորհք ստանալու կատակով՝ այս նմանութիւնը մէքերելով՝ կազմակերպութիւնը կոչեցինք «Վերնատուն»»:

Այնուհետեւ այդ շրջանակի շուրջ խմբուած գրողները կոչուեցան «Վերնատան գրողներ»: «Վերնատուն»ը ձեւաւորուեցաւ 1899-ին, գործեց ընդամենը 7-8 տարի՝ մինչեւ 1906-1907, ու անդամներու բացակայութեան պատճառով խումբը ցրուեցաւ: «Վերնատան» հաւաքները անշուշտ կը հետաքրքրէին դասական գրողները՝ անոնց երկերուն ծանօթանալու նպատակով: Լեւոն Շանթը, օրինակ, զայն համարած է ուսումնասիրութեան կազմակերպութիւն մը, որուն մէջ մտնողները ինքնուր գրողներ էին եւ ցանկութիւն ունէին իւրացնել դասականներու փորձը, սորվիլ անոնցմէ, հարստացնել իրենց գիտելիքները եւ զարգացնել ծաշակը:

Կարգ մը հանդիպումներ ալ այս ձեւով նոյնիման էն յունական գրականութեան՝ Էսքիլէսին, Սոֆոկլէսին, Էվրիպիդէսին, ապա՝ նոր ժամանակներու

գրողներ՝ Շէքսպիրին, Գէթէին, Պայրընին, Հայնէին, Պուշկինին, Լերմոնտովին: «Խօսում էինք հայ, ռուս, եւ օտար գրական նորութիւնների մասին, հաղորդում իրար մեր տպաւորութիւնները», կը յիշէ Իսահակեան:

Գրական շատ թեմաներ նուիրեցին Սայաթ-Նովային, ընդհանուր հիացմունքի եւ պաշտամունքի առարկայ դարձաւ ան:

«Վերնատուն»ը աճեցուց խոր հետաքրքրութիւն դէպի ժողովրդական դիւցազնավէպը՝ «Սասունցի Դաւիթը», սէր-թիկան ժողովրդական բանահիւսութիւնը, որոնց մշակումով յետոյ զբաղեցան Թումանեանն ու Իսահակեանը: «Վերնատուն»ը դասական գրականութեան ուսումնասիրութեան դպրոց էր, «կլասիկներից (դասականներով) ոգեւորուած, - կը յիշէ Դեմիրճեան, անոնց անունները կատակով փոխ առած՝ Թումանեանը՝ Շէքսպիր, Իսահակեանը՝ Հայնէ, եւ՝ Պայրոն»՝ հետագայում իմացանք եւ լաւ զգացինք, որ որքան դժուարին է եղել կլասիկների ծանապարհը, որով անցել են նրանք»:

Կրնանք չտարակուսիլ, որ այդ պարապմունքներու ընթացքին սաղմաւորուած են Թումանեանի, Իսահակեանի, Դեմիրճեանի, Շանթի եւ միւսներուն կարեւորագոյն միտքերը:

Իսահակեան այդպէս կը յիշէ Թումանեանի քանի մը միտքերը «Վերնատուն»ի գրոյցներէն. «Ի զուր ջանք է անտաղանդ մարդկանց օգնել՝ գրող դառնալու համար: Իր եղջիրները պախտան (եղնիկը) ինքը պիտի շինէ: Ոչ մի քննադատ չի կարող իմ լաւ ուսանաւորը վատացնել եւ վատ ուսանաւորը՝ լաւացնել: Բանաստեղծութիւնը չի գրուի հանգով ու վանկով այլ՝ սրտով ու զգացմունքով: Գրականութիւնը հայրենիք չունի, բայց իւրաքանչիւր հայրենիք իր գրականութիւնն ունի»:

«Վերնատան» ունեցած դերը լաւ գիտակցեցան ամէնէն առաջ իրենք՝ «Վերնատան» գրողները եւ իրենց հոգիին մէջ պահեցին այդ օրերու անկրկնելի տպաւորութիւնները: Տարիներ ետք Շանթ կը գրէ. «Սիրով ու կարօտով կը յիշեմ իմ գրական ընկերներու հետ անցուցած տաք իրիկունները»: «Վերնատան» պարապմունքները յաճախ կ'ընդմիջուէր հիւրասէր տան տիրոջ առատ ծաշասեղանով, որուն շուրջ խմբուածները կը շարունակէին իրենց գրոյցը, քէֆ կ'ընէին, կը կատակէին, ապա խումբի նախապէտ Ղազարոս Աղայեան կ'երգէր իր սիրած «Քյոռ օղին» ասպետական երգերը՝ անսահման հիացմունք պատճառելով բոլորին:

«Վերնատան» գործունէութիւնը անցաւ բանաւոր, մնաց միայն անոր մաս-

նակիցներու յիշողութիւններուն մէջ: Եւ հակառակ այդ գործունէութիւնը տակաւին կարօտ է աւելի խոր եւ մանրակրկիտ ուսումնասիրութեան, սակայն անտարակոյս, որ Թումանեանի գլխաւորած «Վերնատուն»-ը խթանեց գրողներուն, առաջ մղեց գրական միտքը, ընգծեց ժողովուրդի կեանքին մէջ գրականութեան դերն ու նշանակութիւնը:

Ժամանակակիցները զարմանքով կը խօսին անոր մարդկային շքեղ, մեծահարուստ խառնուօքին մասին: Զուր չէ, որ Չարենց Թումանեանին նուիրուած է այսպիսի տողեր.

*Ես կարդում եմ նրան ու ասում. -
Այս հմուտ, հանձարեղ Լոռեցին
Հոմերի, Գէօթէի հետ մի օր հաւասար՝
Նստել է քէֆի,
Եւ թաւ է բռնել նրանց հետ,
Մեծարանք տուել ու առել՝
Իրար հետ խնձոյք նստելիս:*

Երբ կ'ըսենք Յովհաննէս Թումանեան, մեր աչքին առջեւ կը պատկերացնենք մէկ ամբողջ աշխարհ, որ կը շարժի, կը շնչէ. Մեր ականջին կը հասնի այդ աշխարհի ժխորը՝ հիացմունքի ու հիասթափութեան ծայներով, ծիծաղներով, վիշտերով, հրճուանքի կանչերով, ողբերգական աղաղակներով:

Եւ այդ աշխարհը այսօր ալ մեզի հետ է, անոր երկերու բովանդակութեամբ, կենսահաստատ ոգիով, կեանքի լիաբուռն զգացողութեամբ, մարդկային ու ազգային արժանապատուութեամբ: Վաղ հեռացաւ Թումանեանը կեանքէն:

Մեր սերունդը զայն կը ճանչնայ յայտնի լուսանկարներէն: Մինչդէռ ան կ'ապրի սերունդներու կեանքին մէջ եւ այնքան մտած է այդ կեանքի մէջ, որ անոր ֆիզիկական բացակայութիւնը կարծես չի զգացուիր: Թումանեան մեզ կ'ուղեկցի մեր ողջ կեանքին մէջ 4-5 տարեկանէն սկսած: Կայ՝ արդեօք հայ մանկիկ մը, որ այդ տարիքին չ'արտասանէր «Փիսիկի գանգատը» կամ լսած չ'ըլլայ «Պոշատ աղուէսը»: Յետոյ մենք կը մեծանք եւ Թումանեանը մեզի հետ է, կը ծերանանք, կ'երթանք աշխարհէն՝ շնչալով անոր իմաստուն, սփոփիչ քառեակները:

Թումանեան կ'ապրի առանց բանասէրներու յատուկ ջանքերուն: Զայն կը պահէ ժողովուրդը եւ քանի դեռ կայ ժողովուրդը, Թումանեան կը մնայ անոր մեծ բանաստեղծը: Թումանեանի այդ անմահ ոգին կը շնչէ անոր մէջ, որ ամբողջովին կը պատկանի նոր սերունդներուն:

Ո՞րն է այդ ստեղծագործութիւններուն հմայքը, ուժը, էութիւնը, որ ստեղծման օրէն աստին լոյսի պէս կու գայ, կը հասնի մեզի եւ պիտի երթայ մեզմէ ետք:

Այդ է Թումանեանի փայլն ու փառքը: Թումանեան իր ստեղծագործութեամբ եւ մարդկային կերպարանքով կը բարձրանայ այդ ժամանակուան բոլոր գրողներէն վեր, ինչպէս Արարատի գագաթը հայկական լեռնապարի շղթային մէջ: Եւ ճիշդ բնորոշած է զայն իր մեծ յաջորդը՝ Եղիշէ Չարենցը.

Կայ Մեծարենց, կայ Տէրեան եւ՝ բազում ուրիշ պոէտներ.

Բայց Թումանեանն է անհաս Արարատը մեր նոր քերութեան, իր ստեղծագործութեան այս փայլ ու փառքով այսօր Թումանեանը կը ներկայանայ մեզի, եւ մենք ամբողջովին կը վերցնենք այդ ստեղծագործութիւնները մեր մշակոյթի գանձարանը՝ իբրեւ անոր ժառանգորդներ եւ մեր անցեալի հարուստ մշակոյթի լիիրաւ տէրեր:

Surf Internet

Unlimited Internet 5 \$19.99/month

5 Years Price Guarantee

Unlimited Internet 25 \$29.99/month
Unlimited Internet 75 \$39.99/month

Ask us about the special deals

Tel: +1-866-850-2414 www.surfinternet.ca

SurfInternetCa

ARE YOU CURIOUS ABOUT YOUR HOME'S MARKET VALUE?
CALL FOR A COMPLIMENTARY EVALUATION

JOHNNY ISKENDERIAN
Real Estate Broker
DEDICATED TO RESULTS

Direct: 416-727-6656
Office: 416-235-2500
johnny.iskenderian@gmail.com
www.thediamondrealty.ca

The Diamond realty Inc. Brokerage 1570 Kipling Ave. #200 Toronto, ON. M9R-2Y1

KHAJERIAN LAW

Serving your legal needs with
commitment and integrity

Khajerian Law is a boutique law firm where we make it a priority to establish and maintain a close working relationship with our clients. Regardless of the nature of your legal matter, Khajerian Law will provide professional legal services with a personal touch.

FOR A FREE CONSULTATION CALL (416) 882-4131

PRACTICE AREAS

REAL ESTATE **WILLS & ESTATES** **BUSINESS LAW**

ARMEN KHAJERIAN
BARRISTER & SOLICITOR

(416) 882 4131
armen@khajerianlaw.com
9131 Keele St A4, Vaughan, ON L4K 0G7
khajerianlaw.com

Crown Pastries

حلويات التاج

#1 Baklava in Toronto

TORONTO
2086 Lawrence Ave. East,
(East of Warden) Scarborough
Phone: (647) 351-2015

MISSISSAUGA
5083 Dixie Rd d3,
Mississauga, ON L4W 0E6
Phone: (905) 602-2018

ՍՈՒՐԲ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԷ՝

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ ANNUAL BAZAAR

Վաճառքի են զանազան պիտույքներ
զարդեր
Հայկական համեղ ճաշեր
Ախորժաքեր անուշեղեն ու խմորեղեններ

Various Gift Items for Everyone
Delicious Armenian Dishes
Sweets & Pastries

Կիրակի, Հոկտեմբեր 27, 2019
Կ.Ե. 12:00-ԷՆ 16:00
Sunday, October 27, 2019 12:00 p.m. to 4:00 p.m.
920 Progress Avenue, Toronto, ON M1G 3T5
Եկեղեցւոյ Մակարոս Արքիւնեան սրահին մէջ

For details and table bookings please call church office at: 416-431-3001.

Թորոնթոյի Հայ Ակումբը ներկայացնում է՝

ԶԱՅՆ ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ

Հեղինակային Համերգ
Գրիգոր Բանանց (Շահմուրադյան)
Սցենարի հեղինակ և երեկոյի վարող՝
Մերի Մուսինյան
Գերարեստական Ղեկավար՝
Հովհաննէ Թովմասյան

Թւանքի Համոյթ
Լևոն Գարակիւլեան
Մինէ Ծատուրեան
Նվեր Ղազարյան
Սևակ Յարութիւնեան
Մելինա Մադարեան
Լորի Բերբերեան

Հորովել անսամբլ
Ջիւան Ստեփանեան
Արմենիա Սարգիսեան
Սևակ Աւագեան
Սէրան Ղազարյան
Էդուարդ Ճերճեան
Մատիանա Թորոսեան

9 Նոյեմբեր 2019, երեկ. ժամը 7:30ին
St. George Centre
9116 Bayview Ave. (South of 16th Avenue) Richmond Hill

Տոմսերը \$45
Անաբել Շատոյեան 416-871-4424
Ալվարդ Սիրաքի 416-449-6019

ՆՈՐ ՏԱՐԻ 2020 NEW YEAR'S Gala

Saro Panossian &
Ministry of Sound (DJ Sevag)

31 Դեկտեմբերի 2019թ.
Westin Prince Hotel
900 York Mills Rd, North York
Doors open at 7:30 p.m.
Dinner served at 8:30 p.m.

Tickets \$115
children under 12 \$65

For tickets please call:
Armineh: 905-629-9987
Alvart: 416-499-6019
Roubina: 416-419-8593
Complimentary Parking

HAMAZKAYIN TORONTO
POMEGRANATE
FILM FESTIVAL

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԹՈՐՈՆՏՈ
ՆՈՒՆ ԳԻՆԵՍԻ ՓԱՌԱՏՈՐ

ANNOUNCEMENTS A

SAVE TH

POMEGRANATE
14TH E

NOVEMBER

LORIK

A whimsical snapshot of Armenian society. Theatrical and eclectic, deep yet light - a tragic comedy full of magic & social realism starring the cerebral Mikhail Boghosian.

10E

Iranian-Armenian superstar Vahik Pirhamzei (MY UNCLE RAPHAEL, 3 WEEKS IN YEREVAN) stars & directs this Armenian coming of age story in a North American setting between father and daughter.

ANATOMY OF A REVOLUTION

from director Bared Maronian (GOMIDAS, ORPHANS OF THE GENOCIDE, WOMEN OF 1915) comes the highly anticipated true story of the Velvet Revolution. A course charted by the country's youth which has given the Armenian nation a renewed sense of optimism.

THE YOUNG KARL MARX

Thrilling historical feature by producer Robert Guediguian (LA VILLA). Karl Marx meets Friedrich Engels and against all odds they commence a labour movement that changes the course of world history.

ARMENIA UNCOVERED

A fun-filled, feature-length film about Armenia - its culture, rich history and incredible citizens - hosted by British-Armenian comedian Kev Orkian.

THE SHADOW OF ARARAT

A beautiful documentary featuring internationally recognized Armenians, while going deep into the traditions, places, current border conflicts and hearts of the men and women which make up today's Armenia.

GREAT EXPECTATIONS

After the catastrophic earthquake in Gyumri, every newborn child has in some way had to "replace" someone who died. Thirty years after, the post-cataclysmic generation, continuously asks itself the same question: to stay or leave?

ROXANA

Producer Mary Apick's drama about a young female reporter in Iran who exposes the plight of the women and girls who prostitute themselves in sham temporary marriages.

P O M E G R A N A T E F I

AND SPECIAL EVENTS

THE DATE

FILM FESTIVAL EDITION

13-17, 2019

BOOK YOUR AD SPACE

sponsorship@pomegranatefilmfestival.com

STAY CONNECTED

POMFilmFest

THE HIDDEN MAP

Ani Hovannisian, the daughter of renown historian Prof. Richard Hovannisian and sister of political leader Raffi Hovannisian, finds an unlikely ally in the search for her family's historic village of Pazmashen in Western Armenia.

HER REVOLUTION

Told from the perspective of Anna Hakobyan, who rallied a nation when her husband Nigol Pashinyan was arbitrarily detained at the height of the Velvet Revolution. She refuses to be acknowledged as the 1st Lady as she justifiably advocates that women are more than mere numbers.

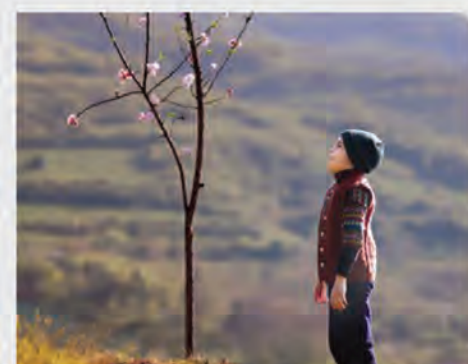
HONEST THIEVES

Hilarious comedy set in Yerevan with a star-studded cast including Antic, Aram Mp3, Vahe Berberian & David Tovmasyan. From the Director of LOST & FOUND IN ARMENIA, Gor Kirakosian. It will be this year's Saturday night Centrepiece film.

ARMENIE(S): LE TEMPS DES ARTISTES

A beautiful documentary featuring a selection of Armenian artists and their children who've become artists in their own right. Portraits of Robert Guédiguian, Serge Avédikian, Simon Abkarian and many more, who have all accepted with great generosity to open up and share their stories.

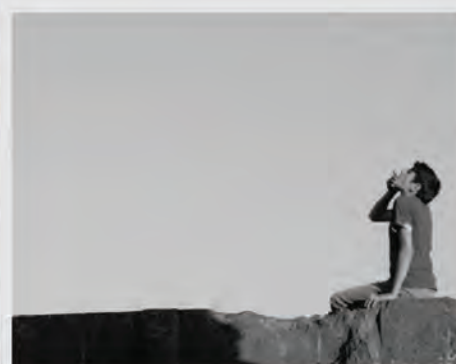
COMING HOME

The psychological conflict in a little boy's mind upon the return of his father from war, forcing him to leave his home. This journey will help him discover himself as a child and understand his feelings and thoughts.

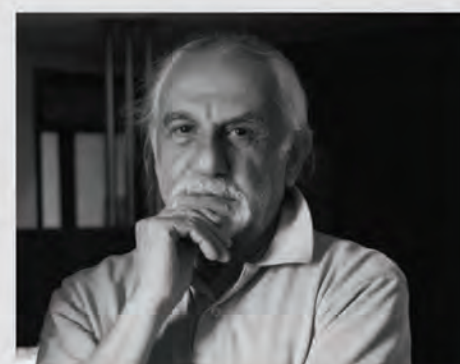
SEARCHING

A hyper-modern thriller written by Sev Ohanian. A story told via the technology devices we use every day to communicate, David must trace his daughter's digital footprints before she disappears forever.

THE SILENCE OF ANI

Between Armenia and Turkey lie the ruins of once bustling Ani. Now all that can be heard is the wind and the rustling, flower-heavy grass. Birdsong breaks the silence. Sometimes, someone hurries through the grass.

BROKEN DINNERS, POSTPONED KISSES

Syrian born, Lebanese based Director Nigol Bezjian's latest film revolves around six Syrian artists as they narrate their personal refugee experiences. A powerful follow up to some of Bezjian's previous Festival films GOODBYE ANTOURA, I LEFT MY SHOES IN ISTANBUL, and TEMPLE OF LIGHT.

DSF Devry Smith Frank LLP Lawyers & Mediators

**A FULL SERVICE LAW FIRM
SERVING YOUR COMMUNITY SINCE 1964**

Robert P. Adourian, LL.B.
robert.adourian@devrylaw.ca
(416) 446-3303

FOR INDIVIDUALS:

- Real Estate
- Wills & Estates
- Family Law
- Personal Injury
- Immigration

FOR BUSINESS:

- Commercial Real Estate
- Business & Corporate Services
- Commercial Litigation
- Employment Law
- Planning & Development

WWW.DEVRYLAW.CA

95 Barber Greene Road,
Suite 100 Toronto,
ON M3C 3E9

85 Bayfield Street,
Suite 300 Barrie,
ON L4M 3A7

209 Dundas Street East,
Suite 401 Whitby,
ON L1N 7H8

Best Wishes TO THE ARMENIAN COMMUNITY

BOB SAROYA MP
MARKHAM-UNIONVILLE

SUITE 201 8300 WOODBINE AVENUE, MARKHAM, ON L3R 9Y7
BOB.SAROYA@PARL.GC.CA • BOBSAROYA.CA • 905-470-2024

Dr. Anet Biuss D.D.S

Markham Dental
Solutions

*New Patients
Welcome*

- Crowns and Bridges
- Veneers
- Implants
- Extractions
- Root Canal Therapy
- Mercury Free Fillings
- Denturs
- Teeth Whitening
- Invisalign

Tel.: 905 475 7600
Fax: 905 475 4075 www.markhamdentalsolutions.com
18 Crown Steel Dr, Suite 109 Markham Ontario L3R 9X8

Գիտ՛իք թե՛

Թաղման ծախսերը գրեթե նոյնն են
եւ կախեալ՝ ընտանիքի
կատարած ընտրութենէն

R.S.KANE
FUNERAL HOME

Բարեւ « Եւ ճոն Զէյն Եմ՝ R.S.Kane Funeral Home-ի նախագահը:
Եթէ յաւելեալ օգնութեան պէտք ունիք « խնդրեմ կապուեցէք մեզի հետ
Հեռ. 416-221-1159 Կամ e-mail: info@rskane.ca

ՀՕՄ-ի Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաճիւղ

Տոհմիկ Օր

2019 ՈՒԱԾ

ԻՐԱՆԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻՒՆ

Թեհրան, Իսպահան, Ատրպատական, Հիւսիսային և Հարաւային շրջաններ

Սփիւռք ... Հայեացքով Դէպի Երկիր ...

Գեղարունեստական Ճոխ Յայտագիր
Աւանդական Իսրայէլական մասնակցութեամբ
«Համագգային» Նուագախումբի և DJ-Սևակի
Պարսկահայերու Իրայատուկ Խոհանոց

Շաբաթ, 23 Նոյեմբեր 2019
Երեկոյեան ժամը 7:00ին
Հայ Կեդրոնի սրահէն ներս
45 Hallcrown Place, Toronto

Մուտքի նուէր՝	\$80	Տոմսերու համար՝	
Մինչև 25 փարեկան՝	\$50	Լիլի Սիմոնեան	416-545-9621
Հայ Դպրի փոքրը ներառեալ		Ալվարո Սիրաքի	416-449-6019
		Ռիմա ՓոլՓիլըր	416-495-1058
		arstoronto@gmail.com	

Ձեռնարկի հատուկ մաս մը պիտի յարկադրուի
ՀՕՄ-ի Հայաւարան-Արցախ ծրագիրներուն

Տոհմիկ Օր

Դասախօսական Երեկոյ

Բանախօս՝
Ճրտ. Շեղի Աւետեան
Իրանի պատմական եկեղեցիների
կենտրոնի տնօրէն

Իրանի Հայկական Ճարտարապետական Կոթողները, Վանքերն ու Եկեղեցիները

Տեսերիզի ցուցադրութիւն
Իրանի Հայ Գաղութը Այսօր

Ուրբաթ, 22 Նոյեմբեր 2019
Երեկոյեան ժամը 7:00ին
Հայ Երիտասարդական Կեդրոնի
«Համագգային» սրահին մէջ:
50 Hallcrown Place, Toronto
Հրաւիրուած է համայն հայ գաղութը
Մուտքը՝ ազատ

Կազմակերպութեամբ՝ Հ.Օ.Մ.-ի Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաճիւղի Organized by ARS Toronto Roubina Chapter

Պատույտ դէպի Վարադերօ, Գուալա Միայն կանանց համար TRIP TO VARADERO, CUBA Women Only

March 23-30, 2020
\$1500

7 day, all-inclusive stay at the 5-star
Iberostar Laguna Azul

Package includes flight, airport-hotel transportation, breakfast, lunch,
dinner, snacks, drinks, and all taxes and fees.

Գինը կը ներառէ թռիչքը, օդակայանի եւ հիւրանոցի միջեւ
փոխադրութիւնը, բոլոր ճաշերը, խմիչքները եւ տուրքերը:

Deadline to register: November 30, 2019
Արձանագրութեան ժամկէտ՝ 30 Նոյեմբեր, 2019
Լենա Օհաննեսեան | Lena Ohannessian 416-937-3142
Սիլվի Օհանեան | Sylvie Ohanian 416-618-9614

Sara Corning Statue Unveiled In Canada: She Lived To Serve Others”

Sculptor Garen Bedrossian

Attendees at the Sara Corning statue unveiling ceremony

Sara Corning with Armenian and Greek children. Photo courtesy of the Sara Corning Society

Nova Scotia Lt.-Gov. Arthur J. LeBlanc addressing the crowd

Armenian Ambassador to Ottawa Anahit Harutyunyan and the community delegation around the newly unveiled Sara Corning statue in Yarmouth, NS

Children gather around the newly unveiled Sara Corning memorial statue at Yarmouth County Museum and Archives at 22 Collins Street

A detail from the statue

Right side wheel, a symbol of eternity in the Armenian culture

The plaque with an inscription about Sara Corning's legacy, donors and the sculptor

(NovaNews) – On land where once stood a cherished church that Sara Corning may have attended, a statue of her now stands.

The sculpture was unveiled on Sept. 14, on the Parade Street lawn of the Yarmouth County Museum where Zion United Baptist Church once stood.

A large crowd was present for the unveiling of this honour.

Dignitaries invited to the event included Nova Scotia Lt.-Gov. Arthur J. LeBlanc and his wife Patsy LeBlanc; co-chairs of the Sara Corning Society – David Chown and Jennifer Rodney-Chown; Raffi Sarkissian, founder, Sara Corning Centre for Genocide Education in Toronto, and Anahit Harutyunyan, Ambassador of Republic of Armenia in Canada.

Jennifer Rodney-Chown referred to Sara Corning as a hero.

The Yarmouth County native, a nurse who lived from 1872-1969, is recognized for rescuing and caring for thousands of orphans during her 11 years of service in Armenia, Turkey and Greece between 1919 and 1930.

“She helped to heal the hearts of orphans and refugees, who needed a kind touch, medical

treatment or encouragement,” said Rodney-Chown. “Here in Yarmouth, her statue will be a healing touch at this spot.”

In previous events over the years where Corning has been spoken about, she’s been referred to as someone who never went about her life’s work seeking fame. Rather, she simply did her work to serve and help others.

But what the Yarmouth native accomplished and the thousands of people – mostly children – she helped is not to be forgotten.

And efforts have been underway for a long time to ensure she wasn’t – not elsewhere around the world, and particularly not in her home community.

Funding for the base of the bronze statue was donated by Dr. Barbara Keddy and it was created by Montreal sculptor Garen Bedrossian.

At the conclusion of remarks from guest speakers and a song from the Shantymen during the Sept. 14 event, there was a dramatic performance by Armenian contemporary performance dancers, after which children unveiled the statue.

A reception was held at the Yarmouth

County Museum for the public and later that evening a dinner was held at the Rodd Grand Hotel.

The Sara Corning weekend activities started Friday, Sept. 13, at Yarmouth North Baptist Church with a dramatic reading of the original play ‘Memories of Sara Corning’, written by Chris Bolger of Yarmouth and performed by Martha Irving of LunaSea Theatre Company in Halifax.

On Sunday, Sept. 15, the Yarmouth Art Society’s Tribute to Sara Corning was held at the Waterfront Gallery. The show will be mounted until the end of September.

Corning, born in Cheggogin, Yarmouth County, in 1872, was a nurse and eventually worked with the American Red Cross. She joined the Near East Relief effort to aid refugees in 1919 and is credited with helping to save and care for thousands of Greek, Armenian and Assyrian orphans and refugees from the aftermath of World War One and the Siege of Smyrna in 1922. She continued her work with orphans in Greece and Turkey until 1930.

Toronto, as mentioned, is home to the Sara Corning Centre for Genocide Education.

The centre’s mission is to disseminate human rights and genocide-related research to elementary and secondary school students in Ontario.

“The Corning Centre’s conviction is that human rights education is effective in ensuring that Canadian students become engaged in civic life, advocate for their own rights and those of others, and remain aware of the consequences of discrimination,” reads the mission statement on the centre’s website.

Corning was also posthumously awarded the Outstanding Canadian Award by the Armenian Community Centre of Toronto in the fall of 2017.

The Sara Corning Society in Nova Scotia has worked diligently to ensure Corning’s life and humanitarian work is remembered and honoured. A street – Sara Corning Way – was named after her in Yarmouth.

This statue was further seen as a continued fitting way to honour the Yarmouth heroine.

Corning had returned to Cheggogin, Yarmouth, in her retirement, where she lived until her death in 1969 at the age of 97.

Her headstone is inscribed with the words “She Lived to Serve Others.”

ARS Vision 2020: “Healthy Mind, Healthy Body” Organized by ARS Roubina Chapter

By: Rafealla Keshishian

On September 15th, 2019, the ARS Roubina Chapter presented another successful event as part of the ARS Vision 2020 fundraising event at the Bayview Golf and Country Club. There was a meet and greet with the presenters of the afternoon at the beginning of the event.

Attendees had the option to purchase raffle tickets to enter the lottery for 19 unique prizes that included gift baskets put together by the event sponsor Rexall, Alex and Ani bangles, a Four Seasons Hotel gift card, Wine baskets, and many more. There was also an auction that offered NBA champion Toronto Raptors tickets, an elliptical donated by Vatche Proudian of the Treadmill Factory and an oil painting donated by Hamazkayin, by artist Garen Bedrossian.

All this while anticipating the presentations by three health professionals, who would be sharing their knowledge and research to educate and enlighten all those in attendance about our health and how to maintain a healthy, active lifestyle.

MC Nathalie Gokchenian set a comfortable tone for the afternoon, as she was able to get the crowd engaged and laughing with her welcoming remarks and introduction of the keynote speakers.

The first guest the attendees heard from was Rita Alekian, a registered Clinical and School Psychologist with the College of Psychologists of Ontario. For the past 16 years, she has been the lead psychologist at the Toronto Catholic District School Board. She provides assessment and treatment for individuals with anxiety, depression, autism, attention, behavior and learning difficulties. Rita is also a Clinical Director of her private practice where she works collaboratively with families to provide psychological services to children and adolescents in the greater Toronto area. Her research and knowledge have led her to publishing a multitude of articles and guest lecturing at her alma mater York University, Niagara University, and the University of Waterloo.

Rita spoke on mental health, which has been a sensitive topic to the mass public. She acknowledged the stigma and fear around talking about mental health and mental wellness to begin her speech. She shared that 1 in 5 Canadians will experience mental health issues in their lifetime (roughly 20% of those listening in the room). The most common diagnosis is anxiety. One could experience this while thinking about their future, their health, a social gathering they have to attend or even flying in a plane. She then shared that 1/4 of Canadians suffer from depression, and this is very underreported for men, as there is a stigma that men have to be strong all the time, and do not get sad or stressed out. Rita also shared the alarming statistic that only 48% of the population seeks help. In her own words, “mental health equals mental wealth.” She compared a person to an iceberg, “we all only see the top tip, but under the water, under the surface, there is so much more to explore and unpack that we cannot see.” Taking care of our mental health and seeking help is beneficial to our whole being.

Rita also compared people to cell phones: the same way everyone plugs in their phone to charge at night, people must do the same themselves. She suggested building a toolbox that addresses the stressors in our lives, which contain four pillars: physical, social, emotional and cognitive.

“We can change our thoughts and actions to promote and enhance our mental health and wellness,” was Rita’s final tip and strategy for those in attendance. She encouraged everyone to “dance in the rain, don’t just wait for the rain to pass,” meaning to try and not let anything or anyone deter you from reaching

your full potential, happiness, and well-being.

Tamara Kansabedian, a Registered Dietitian for the past 14 years took the stage next to address the crowd. She began her career working clinically for ten years at Princess Margaret Cancer Centre, specializing in head and neck healing, and was co-investigator in several research papers. Now, she is a professor at her alma mater Ryerson University in the Nutrition and Food program and manages the Internationally Educated Professionals in Nutrition program with the faculty.

Tamara began her educational talk with some nutritional facts we have all been told and read before, such as, butter is bad and consuming bacon will kill you. She let us know that nutrition is a fairly new study, and lots of nutritional facts the general public knows are incorrect and come from wrong places. Certain food facts and messages we come across on Instagram and hear via word-of-mouth can be misguided, and simply crazy.

She garnered some laughs, sighs, and nods in agreement when she talked about on-again, off-again diets. “Cheating on a diet is silly and causes anxiety,” Tamara got straight to the point, “if you’re cheating on your diet, you need to find a new one.”

Releasing tension amongst the crowd was easy when Tamara brought up the 80/20 rule when eating. For 80% of the year, eat healthy, avoid processed foods and get the nutrients one needs to function. The remaining 20% can be when you have your extra turkey and mashed potatoes at Thanksgiving, for example. It is not easy to be perfect all the time, and we do not have to be. “It’s about consistency, not perfection,” as Tamara said. “This will help alleviate some anxiety.”

The final speaker to grace the stage was Dr. Rupert Abdalian, who is a staff clinician and division chief of gastroenterology at North York General Hospital. At the hospital, he teaches endoscopy to the surgical and gastroenterology residents and partakes of Endoscopy quality improvement initiatives. Dr. Abdalian is also a lecturer within the Department of Medicine and an Adjunct Lecturer in the Department of General Surgery at the University of Toronto. His presentation for Vision2020 was extra special for him, as it was his first time presenting with his wife in the audience.

Dr. Abdalian educated the audience maintaining the same theme as Tamara, that paying attention to our day-to-day diet and lifestyle will help reduce digestive and cognitive health symptoms.

He proposed the question: “What do we do that leads to poor digestion, and how can we fix it?” Tips included stop eating so late as this can build up acid reflex, throat ulcers, and chest pain. Eating too fast, which causes bloating. He also added that chewing gum can lead to chronic bloating. Drinking pop can lead to diabetes, and individuals that drink two or more cans of soda a day raise their mortality rate by 21%. Fiber is also good for one’s mental health, and to be careful when taking antibiotics, because when you are exposed to it, you are killing healthy gut micro bacteria.

Dr. Abdalian told the crowd that colon cancer is the third most common cancer, and the second leading cause of cancer deaths in Ontario. “It is sad,” he said, “because it is fully preventable by having timely screenings.” A tip he shared was that red meat is a Class 1 carcinogen that leads to colon cancer.

Arpi Babikian, the event chairperson thanked the speakers and presented each with a signature plate made by Michael Aram specifically for the ARS Vision 2020 initiative.

Arda Shahinian, Chairperson of the ARS Roubina Chapter spoke about the importance

L-R: Tamara Kansabedian, Rita Alekian, Dr Rupert Abdalian

ARS Vision 2020 organizing committee and guests

of ARS and all its initiatives. She thanked everyone for attending and supporting such a great cause.

There was over \$6000 in generous donations and sponsors for this event. A special thank you goes out to the committee members Arpi Babikian, Nathalie Gokchenian, Arpi Ajamian, Keghouhie Bastajian, Maral Hasserjian, Zaroug Hasserjian, Ida

Kansabedian, Tamara Kansabedian, Natalie Manoukian, Suzanne Keoshkerian, Tamar Matossian, Teny Movel, Maria Tourian, Roubina Shnorhokian Yeghoyan, Varsenig Sarkissian and Nairy Shahinian. Without these women, educational, enlightening and inspiring events such as Healthy Mind...Healthy Body would not be possible.

In Memory of Berdjouhi Simonian

Berdjouhi Simonian (Shehirian) was born on March 4, 1923, in Aleppo, Syria, to Vartan and Shnorig Shehirian.

She graduated from school in 1939. The next year she moved with her father and little sister Knarig to teach in Jarabloos, a town in Syria.

After returning to Aleppo, she taught for two years in the Nor Kyugh suburb of Aleppo.

In 1950, she emigrated to Toronto with her family.

For two years, she worked for her uncle as a carpet repair person. After which she studied typing to be a secretary in an insurance company.

In 1954, she married Goorgen Simonian, a young man who had recently arrived from Armenia.

Her husband wanted to live the American Dream, and the young couple sought their fortune in America. First in Rochester, then Buffalo, Dayton, Detroit, and finally settling in Cleveland Ohio, where he finally obtained a permanent job as a mechanical engineer.

In 1986, her beloved husband passed away.

Three years later, she moved back to Toronto to live near her family.

For the last thirty years, she has been a loving sister, devoted aunt, good friend,

Berdjouhi Simonian

and a dedicated member of the Armenian Relief Society.

She was a talented writer and poet, and always writing. In the last few years, she also discovered her love of painting and arts.

She used to include a poem in the cards she sent out to friends on holidays.

Berdjouhi had an entertaining personality; her friends enjoyed her cheerful presence.

She will be missed by her friends and loved ones.

World's Biggest Information and Communication Technologist Event (WCIT) To Take Place In Yerevan

Renowned Entrepreneurs And Innovators To Take Part As Guest Speakers

This October, world-renowned business executives, policymakers, government officials, academics and more will be in Yerevan, Armenia, to discuss the transformation of information and communications technology with attendees of the 23rd World Congress on Information Technology.

Kim Kardashian West, entrepreneur, beauty mogul, producer and author, Alexis Ohanian, Co-Founder of Reddit and Initialized Capital, Gary Vaynerchuk, Chairman of VaynerX, and Narayana Murthy, Founder of Infosys are among this year's ten special keynote speakers. More than eighty distinguished moderators and panelists will also round out the 2019 agenda. WCIT will be held from October 6 to 9.

The event will commence with a pre-opening celebration on October 6 in Republic Square, including a pre-opening concert that will be led by the WCIT Orchestra and will feature the world's first performance of artificial intelligence music. The music will be composed in real time, as part of a collaboration between the orchestra and the international superstar DJ Armin Van Buuren. The official opening ceremony will take place on October 7, with an intimate conversation between the keynote speaker and Ohanian to follow.

On October 8, at 9 a.m., attendees will learn how Vaynerchuk

created an empire on leadership and motivational speaking. This speaking session will be followed by special sessions: the Ministerial Roundtable and Mayoral Roundtable: Smart Cities. During the Ministerial Roundtable session, attendees will explore the lessons that successful nations have learned in order to manage national digital transformation and keep the digital world from balkanizing. During the Mayoral Roundtable on Smart Cities, a select panel of distinguished worldwide city mayors, urban planners, and infrastructure developers will explore how to leverage information and communications technology to provide city-dwellers with comprehensive public services.

The panelists will also discuss how to strike a balance between the technological promises of a brighter tomorrow and the freedom, privacy, and dignity of their citizenry. The World Information Technology & Services Alliance's ICT Excellence Awards will take place on the final day, October 9, followed by a conversation on AI and genomics. With the goal of identifying the most outstanding ICT users, the WITSA ICT Excellence Awards honor organizations that have demonstrated exceptional achievement in using ICT to benefit societies, governments, individuals,

Narayana Murthy
Founder
Infosys

Alexis Ohanian
Co-founder
Reddit and Initialized Capital

Gary Vaynerchuk
Chairman
VaynerX

Rajiv Ramaswami
Chief Operating Officer
VMware

Katherine Sarafian
School Vice President
Pearl Animation Studios

Kim Kardashian West
Activist, entrepreneur,
beauty mogul and producer

Vahe Torossian
Corporate Vice President
Microsoft

Arthur Vayloyan
CEO
Bitcon Systems

Guest speakers at WCIT 2019 Summit in Yerevan

organizations, and the private sector.

At the R/Evolution when AI Crosses Genomics session, attendees will discuss how AI and genomics will soon fundamentally transform healthcare, agriculture, and human reproduction. The session will also explore how values are added to the decision-making processes of these technologies and

will discuss how to enjoy the benefits from the intelligent and judicious applications while managing the risks of rogues and renegades.

WCIT 2019 will be held in Yerevan on October 6 to 9. The Congress is hosted by Armenia with the support and under the high patronage of the Government of the Republic of Armenia. The World

Congress on Information Technology was established by the World Information Technology and Services Alliance. Its main organizing body is the Union of Advanced Technology Enterprises.

WCIT is expected to attract more than 2,500 participants from over 70 countries.

Yerevan to Host Annual 'Teach For All' Global Conference

YEREVAN—The annual Teach For All Global Conference will be held from October 21 to 23, 2019 in the Armenian capital of Yerevan. Co-hosted with Teach For Armenia, the conference will gather more than 450 members of the global Teach For All network, including staff, educators, students, supporters and external guests from close to 80 countries.

Many honorable guests are invited to attend the conference's opening, including Prime Minister of the Republic of Armenia Nikol Pashinian and the President of Armenia Armen Sarkissian.

This year's conference will explore the question: How can we prepare students to shape a changing world? The conference's three-day learning journey will include workshops and discussions with a diverse group of practitioners from the Teach For All network. Attendees will explore how to prepare children to challenge the status quo and reshape our changing world by experiencing and learning from the communities in which they serve.

Teach For Armenia's influence in Armenia's educational system attests to its ability to ensure educational excellence and unlock the full potential of all children. Over the last five years, it has already reached over 15,000 children from seven of ten regions in Armenia, including Artsakh. Teach For Armenia's success has earned it the privilege of co-hosting the Teach For All Global Conference, and giving it an important seat in global discussions on education.

Distinguished delegates will gather in Armenia from all over the world, including Princess Tatjana of Liechtenstein, the 2019 Global Teacher Prize Winner Peter Tabichi, and Harry Patrinos, Director of Education for Eastern Europe and Central Asia at the World Bank. The Teach For All Global Conference's international reputation is evident through the many renowned past participants, including the President of Bulgaria, Founder and Creative Director, of HundrED Saku Tuominen, three-time Pulitzer Prize-winning New York Times foreign affairs columnist and best-selling

author Thomas Friedman, Senior Director of Education at the World Bank Group Jaime Saavedra, former US Business Editor and New York Bureau Chief at The Economist Matthew Bishop, Quartz Senior Reporter Jenny Anderson, Fortune Magazine Senior Editor and Chair of Fortune Magazine's Most Powerful Women Summit Pattie Sellers, and Harvard Graduate School of Education Professor Dr. Fernando Reimers.

Teach For Armenia is a social impact organization founded in 2013 with the sole purpose of transforming Armenia's public education system so that it is equitable and accessible for all children. The organization works toward this vision by harnessing the energy, enthusiasm, and drive of exceptional leaders from Armenia and the Armenian Diaspora to place great teachers into our country's most disadvantaged schools and cultivate lifelong champions for educational excellence and change.

Teach For All is a global network of 50 independent, locally led and governed partner organizations and a global organization that works to accelerate the network's progress. Each network partner recruits and develops promising future leaders to teach in their nations' under-resourced schools and communities and, with this foundation, to work with others, inside and outside of education, to ensure all children are able to fulfill their potential. Teach For All's global organization works to increase the network's impact by spreading learning, facilitating connections among partners, accessing global resources, and fostering the leadership development of partner staff, teachers and alumni. (Armenian Weekly)

Armenia's TUMO Opening Branch In Tokyo

(PanArmenian)- The Tumo Center for Creative Technologies – a free of charge digital media learning hub in Armenia – is opening a branch in Tokyo, Japan, according to a Facebook post by the center.

A memorandum of understanding was signed between Tumo and Gakken, one of Japan's largest publishing and educational companies, on Monday, September 9.

Over the coming months, Gakken will start laying the groundwork for TUMO Tokyo.

The educational center's first chapter was established in Yerevan, followed by branches in other major Armenian cities.

TUMO Paris opened in the central Parisian district of Les Halles in 2018, while another branch will be created in Albania.

Besides, the European Union in partnership with Tumo Center for Creative Technologies in March launched the EU TUMO Convergence Center for Engineering and Applied Science, a state-of-the-art STEM ecosystem for young adults in Armenia.

Armenian Government Plans Further Rise In Public Spending

The government building in Yerevan

(RFE/RL)- The Armenian government announced plans to considerably increase its budgetary expenditures next year.

The government approved Armenia's draft 2020 state budget calling for 1.88 trillion drams (\$3.9 billion) in total expenditures, up from 1.55 trillion drams projected for this year.

The bulk of the planned extra public spending is to be financed by a more than 13 percent rise in state revenues projected

to total almost 1.7 trillion drams.

The government did not release a breakdown of its 2020 expenditures or other details of the budget proposal that will be sent to the Armenian parliament for approval.

Armenia's public spending is already due to rise by 12 percent this year. According to the 2019 state budget, the Armenian military will be a key beneficiary of this increase made possible by

improved tax collection and continuing economic growth in the country.

The government surpassed its revenue target in the first half of this year, collecting 63 billion drams (\$132 million) in additional taxes and other duties. Part of this money was used for raising the salaries of Armenian military personnel and schoolteachers by 10 percent.

Prime Minister Nikol Pashinian's cabinet also officially announced on Monday that Armenia issued earlier this month its third Eurobond worth \$500 million at a yield of 4.2 percent. It said it has already spent \$428 million of the sum on buying back dollar-denominated bonds issued by the previous Armenian government in 2015 at a record-high yield of 7.5 percent.

The former government began preparations for such a buyback in 2017. Then Finance Minister Vartan Aramian said his ministry is "working very actively" with Western investment banks like JP Morgan and HSBC for that purpose.

Speaking at the weekend, Pashinian portrayed the decreased yields on Eurobonds as a sign of growing international investor confidence in Armenia's economy and public finances.

Total Foreign Investments Increase By 26% In Armenia In First Half of 2019

In January-June 2019 the total foreign investments made in Armenia's real sector increased by 26%, compared to the same period of 2018, comprising 705 billion drams, Armenpress reports.

Foreign direct investment flows have also increased by 20% in the same period, comprising 152 billion drams, against the 126 billion drams of the first half of 2018.

The Statistical Committee published the data on the socio-economic situation of the country for 2019 January-June.

According to the data, in January-June the net flows of foreign investments comprised 97.8 billion drams, against the -24.5 billion drams recorded in 2018. At the same time the net flows of foreign direct investments declined from 38.6 billion drams to 7.7 billion drams.

The main major investments were made from Russia, Germany, Italy and Netherlands.

Government Funds Pay Rise For Teachers

A primary school teacher in Yerevan welcomes students at the start of a new academic year, Yerevan, September 1, 2019

(RFE/RL)- The Armenian government allocated 1.7 billion drams (\$3.5 million) for financing this year a 10 percent increase in the salaries of schoolteachers effective from September 1.

Prime Minister Nikol Pashinian promised the pay rise in March when he touted additional tax revenues collected by the State Revenue Committee (SRC).

The measure will affect the nearly 38,000 teachers of Armenia's public schools. Their monthly salary has averaged approximately 80,000 drams until now.

The average monthly wage in Armenia currently stands at over 187,000 drams (\$392), according official statistics.

"We certainly don't regard this pay rise

as revolutionary," Pashinian said at the latest cabinet meeting in Yerevan. "On the other hand, this is the beginning of a process which will continue if we manage to put in place the right mechanisms."

Education Minister Arayik Harutiunian said in this regard that his ministry hopes to raise the teachers' minimum wage to 108,000 drams already next year through the introduction of a "new formula for financing schools." He denied "false" reports about ongoing massive staff cuts in the chronically underfunded schools. "The staff cuts have been ordinary, just like they were in the past," said Harutiunian. "They are mainly to do with retirement age."

Armenia Reports Continuing Rise In Tourist Arrivals

(RFE/RL)- The number of foreign tourists visiting Armenia increased by 12 percent in the first half of this year, a senior government official said on Thursday.

Susanna Safarian, the head of the Economy Ministry's depart on tourism, told the Armenpress news agency that Russian nationals accounted for the largest share of 770,000 tourist arrivals recorded in that period, followed by citizens of Georgia, the United States and Iran. All four countries have large ethnic Armenian communities.

Safarian said her department is now striving to attract more European tourists to Armenia.

Armenia already unilaterally abolished visas for citizens of the European Union member states and the U.S. in 2012 and 2014 respectively. In 2017, it also lifted visa requirements for citizens of Japan, the United Arab Emirates, Qatar and several other nations and allowed Russians to visit Armenia with Russian internal passports.

Official Armenian statistics shows that the number of foreigners visiting Armenia has grown by roughly 9 percent annually since 2012. It reached a new high of almost 1.5 million in 2018. The last several years have also seen a major rise in new hotels and guesthouses across the country.

This growth appears to have been facilitated by the former Armenian government's decision in 2013 to liberalize the domestic civil aviation sector. The average cost of air travel to and from Armenia has fallen considerably since then.

The government's Civil Aviation Committee reported recently a 9.4 percent rise in the total number of passengers processed by the country's two international airports in the first half of 2019.

PRIVATE TUTORING

High School Math. and Physics

Flexible Hours

Contact: **Hamo Yeritsian P.Eng**

647-713-3846

hamo.yeritsian@gmail.com

Dr. Raffi Aynaciyan

braces
for children
and adults

D.D.S., M.C.I.D., F.R.C.D.(C)

Orthodontist

Richmond Hill (Hillcrest Mall):
9350 Yonge Street, Suite 216
905-884-4161

North York:
3333 Bayview Avenue, Suite 203
416-221-0660

Downtown Toronto:
11 King Street West,
Suite C115
416-363-3018

Significance of Hidden Armenians And Project Rebirth Objectives

By Raffi Bedrosyan

This article will summarize the new reality of hidden and no more hidden Armenians in Turkey. It will also explain the significance of this reality and the objectives of Project Rebirth in advancing it.

Hidden Armenians are the present generation descendants of Armenian orphans left behind in Turkey after the 1915 Armenian Genocide. These orphans, the living victims of the Genocide, were forcibly assimilated, Islamized, Turkified and Kurdified in state orphanages, military schools, Turkish and Kurdish homes. In recent years, it has become apparent that they did not forget their Armenian roots and secretly passed them on to the next generations. In the early 2010's, almost hundred years after the Genocide, certain events in Turkey triggered the hidden Armenians to have the courage to openly reveal their original Armenian identity in large numbers and return to their Armenian roots, language and culture. The most significant event triggering this new phenomenon was the 2011 reconstruction of the Surp Giragos Church in Diyarbakir/Dikranagerd, which acted like a magnet bringing the hidden Armenians together from various regions of Turkey. The planning, fundraising and the actual reconstruction of the church were followed by other events, such as piano concerts at the church, Armenian language classes, cultural events and conferences, Centenary Genocide Commemoration, and more critically, several organized trips to Armenia for hidden Armenians from Diyarbakir, Dersim, Van, Mush, Sasun, Urfa, Gaziantep, Istanbul and Hamshen regions of Turkey. In cooperation with the Armenian Ministry of Diaspora, hundreds of hidden Armenians were taken to cultural and historic sites in Armenia further encouraging their return to Armenian roots, language and culture, and in some cases also to get baptized into Christianity. All these activities were organized under the umbrella of the Project Rebirth initiative, which helped create a vast network of thousands of hidden Armenians, connected to me and more importantly to one another. For the past few years, I tried to explain the significance of the re-awakening of the hidden Armenians and Project Rebirth in numerous articles, and also a new book, to the Armenians in Armenia and Diaspora.

Once the hidden Armenians come out and openly declare their Armenian identity they face many difficulties, dangers and threats in Turkey, surrounded by a hostile state, neighbours, employers and sometimes even their own families who wish to remain Islam Turks or Kurds. Their situation has become even more precarious in the last three years due to the military clashes between the Turkish state and Kurdish militants who demand increased rights. The Turkish government forces occupied the newly reconstructed Surp Giragos Church and started using it as an army base, resulting in much damage to the altars and the interior of the church. In 2016, the government also expropriated the deeds of the church and more than 200 other

properties belonging to it. The Surp Giragos Church Foundation immediately appealed the expropriation legislation to higher Turkish courts and was successful in reversing the expropriations and is now again the legal, rightful owner of the church and its properties. After numerous meetings with Turkish government officials, the Church Foundation also convinced the state officials to repair all the damages done to the church during the military occupation of the church, at state expense. In March 2019, the government called tenders for the repair work and the reconstruction of the church has now resumed. During these clashes in southeastern and eastern Turkey, along with the local Kurdish population, thousands of hidden Armenians also lost their homes and jobs. However, the hidden Armenians have survived despite all the risks. Instead of organizing Armenian classes, cultural events and trips to Armenia, Project Rebirth has tried to help by providing legal, financial, relocation, resettlement support to the suffering hidden Armenians.

SIGNIFICANCE OF HIDDEN ARMENIANS FOR THE REPUBLIC OF ARMENIA AND ARMENIANS

1. Potentially large Armenian presence in historic Armenian homeland (Western Armenia/Eastern, Southeastern and Northeastern Turkey).

Numbers of hidden Armenians aware of their Armenian roots is unknown. Numbers of hidden Armenians aware of their Armenian roots and willing to return to Armenian roots are also unknown. But

independent research and studies indicate that Armenian orphans left behind in Turkey and Armenians in certain regions allowed to convert to Islam in order to avoid massacres and deportation during the 1915 Armenian Genocide, add up to about 300,000. Since the population of Turkey increased seven times since 1915, the descendants of these forcibly Islamized hidden Armenians would number more than 2 million. Although there are no reliable figures about Armenian conversions to Islam during the 1894-96 massacres, the numbers are even larger than in 1915. The Hamshen Armenians, who were converted to Islam earlier in the 16th century but still speak a dialect of Armenian, number more than 200,000. It is difficult to arrive at numbers with certainty, but it can be stated that potentially there exists a genetically Armenian population in Turkey which may even exceed the current population of the Republic of Armenia, although these people are at present Islamized Turks or Kurds. There have been 35 Armenian baptisms of hidden Armenians at Surp Giragos Church, the first two baptisms in Armenia during Project Rebirth trips and several dozen in Europe. One can conclude that hidden Armenians returning to Armenian roots and Christianity are in the hundreds, returning to Armenian roots without converting to Christianity are in tens of thousands, remaining as hidden Armenians and aware of their Armenian roots are in hundreds of thousands, possessing Armenian genes or blood partially are in the millions.

2. Voting and political power of hidden

Armenians.

The hidden Armenians generally live within Kurdish populated regions and usually vote for the pro-Kurdish party (HDP). Although Kurds have historically participated in the massacre and plunder of Armenians, the present generation of Kurds has started to acknowledge the Armenian Genocide and the Kurdish role in it. The HDP party mandate recognizes the Armenian genocide and pledges to bring legislation to the Turkish Parliament for official state recognition. The hidden Armenians, whether still hidden or openly declared no more hidden Armenians, continue voting as a bloc for increased democratization, human rights, citizen rights, language rights, freedom of speech as promoted by HDP. Once the current repressive and dictatorial government regime starts losing momentum, the HDP and the hidden Armenian vote would become increasingly more effective. One must also consider that there are significant numbers of hidden but undeclared Armenians actively involved in politics. The voting power of the hidden Armenians increasingly would help pass legislations friendly to Armenia or Armenians. Once organized, political decisions taken by hidden Armenians within Turkey would be much more effective than any initiative from outside Turkey.

3. Potential repatriation and investment of hidden Armenians to Armenia

Among the hidden Armenians who participated in the Armenia trips organized by Project Rebirth, several people expressed interest in obtaining citizenship in Armenia, move permanently to Armenia for retirement, and more significantly, to invest in Armenia. Project Rebirth has made contacts with several wealthy hidden Armenian entrepreneurs, businessmen, industrialists and investors who have established successful enterprises in Turkey, expanded to other countries such as Russia and Europe, and would be interested in starting trade or investments in Armenia. There have already been a few confidential donations from wealthy hidden Armenians in Turkey for infrastructure and church projects in Armenia.

4. Hidden Armenians as catalysts for potential improvement of relations between Armenians and Turks, Armenia and Turkey

The hidden Armenians of Turkey can act as liaison and bridge between Armenians and Turks, and eventually between Armenia and Turkey in overcoming discrimination, hatred and bias so prevalent because of historic wrongs.

5. Restoration and Return of Armenian Cultural Heritage, Churches, and Properties in Turkey

There are more than 4000 Armenian churches and schools left behind in Turkey after the Armenian population was murdered or deported during 1915. If not destroyed or burnt outright, these buildings

were converted to Turkish mosques, government buildings, schools, banks, community centres or private residences. There are also hundreds of abandoned Armenian cemeteries, and thousands of cross-stones, fountains and monuments. The hidden

Armenians still living in the Armenian homeland have started and can increasingly organize the protection, restoration and return of these Armenian buildings and cultural heritage to Armenian ownership, once they become more effective politically, financially and legally.

ROLE OF PROJECT REBIRTH AND FUTURE STEPS, OBJECTIVES

1. Project Rebirth has already started the link between Armenia and the hidden Armenians of Turkey by organizing several trips for them to Armenia. These trips are now temporarily suspended due to the political difficulties and still dictatorial military situation in Turkey, but they are expected to resume once the conditions improve.

2. Cultural exchanges between Armenia and the hidden Armenians of Turkey should be planned. If hidden Armenians cannot travel to Armenia, cultural, musical, dance groups from Armenia should travel to Turkey to regions populated by hidden Armenians.

3. Armenian language classes for hidden Armenians should be planned by providing teachers from Armenia to live and teach eastern/western Armenian for a few months at a time in regions populated by hidden Armenians.

4. Project Rebirth will continue to act as a support and network mechanism connecting hidden Armenians to one another and to Armenia. It must be emphasized that its mission is not to pressure hidden Armenians to openly declare their Armenian identity, but instead, to support and encourage those hidden Armenians who have already decided to return to their roots. Support for them will continue one person at a time. Support for preserving or reconstructing any remaining Armenian churches or buildings in homeland Armenia will continue one stone at a time.

5. The long-term, ultimate objective of Project Rebirth is to delete the word 'hidden' from the term 'hidden Armenians', until all hidden Armenians in Turkey return to their roots. This can only be achieved with cooperation and support from the Republic of Armenia, Diaspora Armenian cultural organizations and NGOs, instead of being attempted by single individuals. There are encouraging signs that senior policy makers and planners within the government of Armenia have recognized this new reality.

6. Unlike the perpetrators of the Jewish Holocaust who carefully prevented any mixing of Jews with the German Aryan race, the perpetrators of the Armenian Genocide actively encouraged converting thousands of Armenian orphans into Islam Turks. One of the perpetrators, Cemal Pasha, was even quoted when visiting Turkish orphanages where Armenian children were kept: 'Armenians are intelligent and hard-working people, mixing them with our people will help us Turks'. The Armenian Genocide was not only the DESTRUCTION of the oppressed people by the oppressor state, but at the same time the CONSTRUCTION of the oppressor state. The return of the hidden Armenians to their Armenian roots and Project Rebirth is now the RECONSTRUCTION of the oppressed people.

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land Int'l Transportation
- Door to Door Services Available
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- Insurance Coverage
- Export Documentation, Letters of Credit Handling and Banking Negotiations
- Dedicated Agency Network Worldwide

M E T R A S

**SHIPPING &
FORWARDING INC.**

2175 Sheppard Ave. E.
Suite 215 Toronto ON, M2J 1W8

Tel.: 416-497-0377

Fax: 416-497-0783

info@metrasshipping.com

www.metrasshipping.com

Interview with pianist and composer Serouj Kradjian

“Without Komitas, we would have been left with no record of most of our musical heritage. He laid the foundations of our national music”

On October 25, Toronto music lovers will have a unique chance to celebrate Armenia's national composer's life through his music performed by Canadian musicians and singers.

Curated by pianist and composer Serouj Kradjian, a Canadian musical tribute including a range of Komitas melodies will be played and sung at Telus Centre for Performance and Learning's Koerner Hall. “The concert that might well become the biggest event outside of Armenia, dedicated entirely to his music, performed by a stellar lineup of non-Armenian artists”.

We had an email interview with Kradjian about the details of the concert and the role of Komitas in the formation of our national music.

Interview by Karin Saghdejian

Q. Serouj, on October 25th, Komitas's 150th anniversary will be celebrated by the Amici Chamber Ensemble at a prestigious Toronto music venue. What made you mastermind such a big and important tribute concert?

A. The 150th birth anniversary is a wonderful opportunity to present Komitas, his music and his legacy to Toronto audiences. In a way, this is a continuation of my work on the Grammy-nominated album Gomidas Songs and the resulting tour, which included performances of his music at major North-American concert venues including Carnegie Hall, effectively introducing his music to a wider non-Armenian audience. What's different this time, is that his music will be performed almost entirely by Canadian artists who have no Armenian roots (with a few exceptions).

Q. Which pieces of Komitas music did you have in mind while planning for the program? What did you want to highlight?

A. Komitas has composed so many miniature masterpieces, that had I included all of them, the concert would last 3-4 hours! So, in my concept and while curating the program, I decided to primarily focus on creatively depicting his sometimes joyful and mostly difficult life journey through his songs and instrumental music. The songs I've chosen represent his love for village life and nature, the joyful songs and dances at weddings, his devotion to music for children, his life as a

priest, his special relationship with French composer Claude Debussy, his agony during the Genocide, and falling silent as a result. Of course, all his "hits" such as Dziranee Dzar, Groung, Karoun a, Andouni, Keler-Tsoler, Hoy Nazan, Sourp Sourp are included, alongside lesser known songs such as the Children's Prayer, which he composed during his deportation and which ended up being his very last composition.

Q. Who else is taking part in the musical tribute and how many artists will be performing?

A. The Amici Chamber Ensemble (clarinetist Joaquin Valdepeñas, cellist David Hetherington and myself) will be joined by acclaimed Canadian baritone Russell Braun, Canada's revered chamber choir the Elmer Iseler Singers, the Canadian Children's Opera Company and Young Voices Toronto, soprano Lynn Isnar, violinist Mark Fewer, violist Barry Shiffman and dancers from Hamazkayin Toronto "Erepuni" Dance Ensemble. More than 80 performers on stage!

Q. What would you like to be the audience's main take away from the program?

A. Other than his beautiful and profound music, which I believe will deeply resonate with Armenians and non-Armenians alike, the audience at Koerner Hall will come face-to-face with a relatively unknown cultural icon, a visionary, whose story and legacy is yet another undeniable proof that the human mind and soul is unbeatable and unbreakable, when guided by noble principles, however impossible they may seem to attain. This concert might well become the biggest event outside of Armenia, dedicated entirely to his music, performed by such a stellar lineup of non-Armenian artists. This is a proud moment for the Toronto Armenian community, and it wouldn't have been possible without the generous support of Hamazkayin Toronto, the Canadian Armenian Association for the Performing Arts and the AGBU.

Q. How is Komitas' music perceived by the non-Armenian performers and musicians in the program or in general? Have you heard any specific comments or feedback regarding the music of Komitas during your musical career with non-Armenian artists?

Pianist and composer Serouj Kradjian

A. "So much beauty in its simplicity" and "balm for the soul" are comments I've heard many times over the years from non-Armenian artists and performers about the music of Komitas. Through these songs and sacred hymns Komitas created a melodic and harmonic language which sounds neither Western nor Eastern. It sounds unique and timeless. That's what fascinates the non-Armenian performer and listener.

Q. How would you characterize the role of Komitas in the formation of our national music?

A. Komitas carefully searched for our centuries-old musical gems, he handled each one of them with immense care, cleaning them, polishing them, and eventually presenting them to the world with pride, and in their best and most authentic versions possible. And by some kind of miracle, he appeared in our nation's history exactly at the right time, because only a few years later this musical and cultural tradition would be erased forever at the hands of the Ottoman Turks during the Genocide of 1915. Without Komitas, we would have been left with no record of most of our musical heritage. He laid the foundations of our national music. We should be thankful to him, we should continue to present his work on international stages, and most importantly, we should continue his work

Komitas Vartabed

of preserving Armenian music in its authentic form.

Q. We've seen you lately involved in collaborative creative works. What does that process mean for your career? And any new projects coming up?

A. I've always had a variety of musical interests, a curious research-oriented mind and breaking down borders between different musical styles from different cultural traditions, and their fusion, interests me immensely. In the past few years I am quite busy with musical projects which are quite diverse. Last June, with Russell Braun we premiered Hell's Fury, a musical theatre piece based on the life of German composer Hanns Eisler, to critical acclaim, at Toronto's Luminato Festival. It will start touring later this year. I have started work on my first opera, it will be a children's opera based on the Armenian folktale Hazaran Bilool (Nightingale of a Thousand Songs), to be premiered by the Canadian Children's Opera Company. My "Reimagining Flamenco" project with guitar virtuoso Grisha Goryachev continues touring, and I am in the process of planning a new recording/touring project with my arrangements of music from Lebanon, my birthplace.

Musician Levon Ichkhanian

Interview by Araxie Altounian

Q. What does Komitas mean to you?

A. Komitas for me is the embodiment of the Armenian spirit. The survivor, preserver, and the visionary.

Levon Ishkhanian Discusses Komitas

Q. Komitas' role in Armenian culture, in your opinion.

A. He set the model and the standard for identity, musically and otherwise. His flame will burn eternally as the preservation of identity is central to all Armenians, especially in the diaspora.

Q. Your thoughts about Komitas as the founder of an Armenian school of Classical Music.

A. "The founder" is a crucial title to celebrate as Armenians, and to share with the Western world. Also, we must add to "founder"-Komitas "the supreme ethnomusicologist." Firstly, for his methodology to discover Armenian national music, and the fact that he also predated Bartok in these endeavours. He accumulated his findings in its natural terroir. He hid behind trees and listened to peasants singing, and transcribed as they were going about their chores; In the case of Bartok, the peasants performed for him and their singing was captured by means of a phonograph.

Q. Your thoughts about Komitas as the

ambassador of Armenian culture in the Western world.

A. I believe as Armenians we need to learn everything, we can about Komitas on a deeper level, and be the ambassadors for Komitas. Now, there are great books on Komitas in English. We (Armenians) need to champion and support all Komitas endeavours in Western platforms to introduce, share, engage, inspire and initiate discourse with his music.

Q. Your favourite Komitas works.

A. Groung - To me is the Anthem for all Armenians

Der-Voghormia - I was an altar boy in my teen-age years, it brings back great memories of ending the week with his Sacred music.

Gakavik - This is my kids' favourite song, we used to "jam" it when they were growing up.

Shogher Jan- The melody and the rhythmic variations speak to me at a very deep level, this (and others) could have a place in the Jazz "standard" repertoire canon.

Q. Any future plans involving Komitas?

A. Yes, there is recording project,

performances in Armenia, and my upcoming dates at the Jazz Bistro on November 7, 8 and 9.

Q. Could you briefly comment on presenting Komitas' music in a jazz setting, and/or in a "world music" setting?

A. The improvisatory and interpretive nature in Jazz naturally lends itself to performing the music of Komitas. His music is strong melodically and rhythmically, it allows for a great opportunity to re-imagine textures and aesthetics.

Q. Could you also tell us about your upcoming concert at the Jazz Bistro: dates, participants, and give us an idea about the program?

A. Levon Ichkhanian and friends "Jazz Armenia", featuring a multitude of guests on Eastern and Western instruments (duduk, Kemanche...), a union of antiquity and contemporary, and art installations- performing the music of Komitas and his contemporaries, even ones that are generally not known to have an Armenian connection, such as Michel Legrand.

Toronto Celebrates Komitas 150

By: Dr. Araxie Altounian

Fall 2019 is bound to see a culmination of events worldwide celebrating the life and work of Father Komitas who was born on September 26, 1869 in Kötahia, Western Anatolia. On this occasion, a few Toronto-based Armenian musicians chose to commemorate this very special 150th anniversary in an unprecedented way, by bringing Komitas out of the Armenian circle and placing him on the Canadian stage.

Two upcoming fall events that may seem unrelated saw the light with similar goals in mind: to propagate the music of Komitas beyond the Armenian community, by reaching out to a broader audience, while displaying the diverse ways in which it has influenced various genres of music. This venture was complemented by a national broadcast on CBC Music when host Paolo Pietropaolo dedicated his hour-long "In Concert Revival Hour" program to the life and work of Komitas on September 22. The Revival Hour segment presents a composer who has been unjustly forgotten by history and who deserves to be rediscovered.

"Komitas: A Canadian Tribute", an ambitious classical concert, will take place at the prestigious Koerner Hall of the Royal Conservatory of Music on Friday, October 25. As its title suggests, the concert is co-presented by two Canadian institutions, Amici Chamber Ensemble and the Royal Conservatory of Music, and involves an impressive Canadian

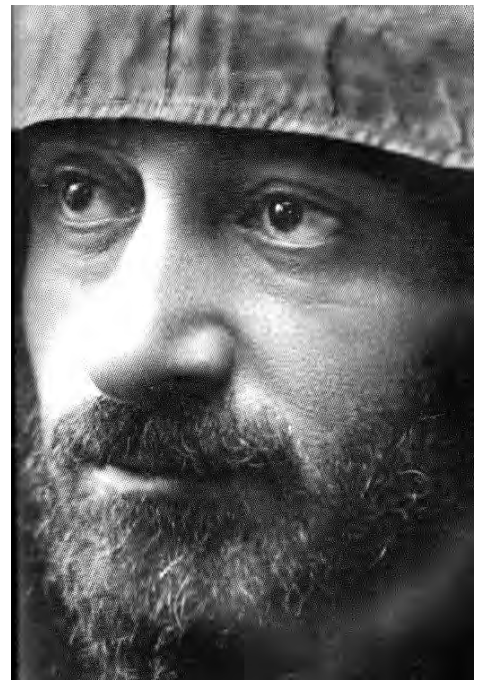
cast: the Elmer Iseler Singers, one of the best Canadian choirs, that has sung Armenian programs numerous times before, the much beloved world renowned baritone Russel Braun who too has appeared in a Komitas program with the Amici Chamber Ensemble in 2010, the Canadian Children's Opera Company, and the Young Voices of Toronto, guest violinist Mark Fewer and guest violist Barry Shiffman. All these guests join the core members of the Amici Chamber Ensemble, clarinetist Joaquin Valdepeñas, cellist David Hetherington and pianist Serouj Kradjian. Masterminded by pianist/composer Kradjian, this concert also includes soprano Lynn Anush Isnar, and dancers from Hamazkayin Toronto "Erepuni" Dance Ensemble. The event is generously supported by three major Armenian institutions: the Armenian General Benevolent Union (AGBU), Canadian Armenian Association for the Performing Arts (CAAPA), and the Hamazkayin Armenian Educational and Cultural Society.

Every single concert of the Amici Chamber Ensemble is a revelation, a fascinating journey of discovery of a composer or a musical style or time period. The upcoming Komitas concert will be no exception, as the musical program will unfold in the form of a narrative of the musician's life and the Armenian rural environment that nurtured his music. Moreover, in this anniversary year, the Toronto concert might well be the biggest large-scale celebration concert worldwide outside of Armenia, performed almost entirely by non-

Armenian artists. (See Kradjian's interview in this same issue).

150 years after Komitas' birth, the Armenian reality has changed dramatically, and so has the people's way of making music. While still attached to their roots, Armenians living in the diaspora have integrated in various cultures, and their music reflects the fusion of their heritage with the local musical expressions. Levon Ishkhanian, a Canadian-Armenian jazz guitarist and PhD candidate in Ethnomusicology at York University, is one of the best representatives of this trend: profoundly attached to his Armenian roots, very comfortable both in jazz and Middle Eastern music, Ishkhanian will pay tribute to Komitas at the Jazz Bistro in downtown Toronto, on November 8, 9 and 10. Titled "JAZZ ARMENIA by Levon Ishkhanian and Friends", the concert will feature, in the musician's own words, "a multitude of guests on Eastern and Western instruments (duduk, Kemanche...), a union of antiquity and contemporary, and art installations - performing the music of Komitas and his contemporaries." (See Levon Ishkhanian's interview in this same issue)

The 150th anniversary celebrations in Toronto will not end with the year 2019. Sinfonia Toronto and its conductor, Maestro Nurhan Arman have planned a Komitas celebration on February 22, 2020 with guest violinist Nuné Melik and mezzo soprano Beste Kalender at the Meridian Art Centre. Plans for future concerts presenting Komitas and other

Komitas

Armenian composers to the Canadian audience are in the works, and will be discussed as they shape up. It is every Armenian musician's hope that the series of concerts that are starting with this major anniversary will disseminate the music of Komitas among an increasingly wider audience, bringing him back onto the international stage where he had drawn so much admiration in his lifetime, before the World War I and the Armenian genocide silenced his voice.

Varak's Crescent

Yearning For Armenian

Written by : Shavarsh Nartouni

Translated by: Varak Babian

The cat bothered me.

"Why are you tearing this piece of paper into shreds? "I asked, in Armenian. And the cat answered, also in Armenian....

(continued from previous issue)

"Because it was small like a mouse and making noise."

"An Armenian boy wrote that."

"Why is it here now? So... out of place"- asked the cat.

"We are here now, as well. So out of place"

I started conversing with the feline. Explaining our art, our wars. Our political statesmanship, the current state of our revolutionary vanguard. I even divulged our role with birthing the Bolsheviks...

The cat, instead of being enthralled, simply stated.

"Long, long story."

"Yes, it is long." I insist, "We're forced to speak in great lengths, because it would be an injustice not to start at the very creation of this world; the very time of our people's creation."

The cat is unconvinced, protesting behind restless eyelids.

"Words and conversations are a waste of time. If you all want to succeed, just do like us. Never speak. Never feel pity towards the mice. Never be obliged to feel thankful. You must be ungrateful even towards your master. Disregard the moral imperative. If a child's hand holds a stick of butter, befriend that child. Allow your back to brush seductively against their bare feet. The child will enjoy the sensation of the fur and let go of the once gripped yellow, fatty treat. Seize it, devour it, and summon dreams while laying alongside warm corners of the home. If the lady of the house begins to howl and cry for her children's attention, then you close your eyes. You pretend to sleep, while always remaining awake. Your claws must be ready to swipe in case of needed reprimand."

Me: an Armenian man, one molded with

Christian values. I gave no weight to my feline companion at all. Nevertheless, I felt quite content: I was speaking Armenian, hearing Armenian. No matter that the conversation was with a cat...

The feline continued, "All those soft feelings are leading you people astray, you are all lost. Why, for example, don't you encourage acts of love strictly in the month of March? And for the remaining 11- you could try something different... try your hand at philosophising or partaking in some wickedness. Be mean to some people! A little bit of spitefulness, a touch of ill doing..."

My dream began to grow dim. The cat transformed into a human being, the trees morphed into priests, the houses started to float within waves of the sky.

Then, I am awake.

I rise from slumber with a happy heart. Happy, because I was speaking Armenian. No matter that the conversation was with a cat...

SUNDAY

This morning, more so that I have ever felt- I have the yearning to speak Armenian. I want to speak Armenian in a state of consciousness, awake and with open eyes.

An Armenian. I am in pursuit of any Armenian person to speak with. Let them be a beggar, a bastard. All I need is a mouth. Someone I can speak Armenian to, and receive a response back- in Armenian. Whoever understands this new and strange feeling, this torturing feeling...this yearning for the familiar Armenian language, please help me. I long for an Armenian emigrant- no matter if they've forged their mother tongue with rust. As long as they can conjure up just one singular word. I want us to run into each other on the street, and I'll be able to ask.

"Are you Armenian?"

He'll nod his head forward and motion "yes". I'd howl using the language taught by my mother, taught by my father. I'd funnel all my emotions and soul towards his eardrum using just one expression.

"Good morning"

And to me he would respond, "Good morning."

The galaxies as my witness, nothing in the world would be as sweet or as sad. In that one expression our people have stored so very much. Into that one expression the Armenian language has conveyed so much...

Oh, my grand Armenian: I surrender to you my faith, I confide in you with that one expression. I yearn for you, the undeniable truth behind this expression fills me with desire.

Oh, my desirable Armenian: tender like the morning while profound like the night. Cheerful like an infant, wise like an elder. Delightful like love and beautiful like the Spring.

Oh, my sweet Armenian: language of villager and city dweller. Suited for the mouths of kings and peasants alike. Young and robust, may you remain full of life.

Oh, my delicate Armenian: consolatory like a prayer; beneficial like medicine. If I were to forget any one of your syllables, forgive the sins of my tongue as it darts inside the confines of my mouth.

My love for you is so vast, that today I still find myself searching for the distant kindergarten teacher of my past, requesting to repeat my earliest Armenian lesson. I would rest my spelling book on my knees; my body stiffened by anticipation. My mouth arched with emotions, tears resting and ready behind red pupils. My tongue swathed in fear, my feet seized by tremor. With a remorseful voice I would say.

-Miss, read over my lesson once more. Use the same melodic voice you used to. Just like before, use the same sweet-sounding voice you used to. "z, ah, zah... d, i, g, dig-Zadig."

Oh, mighty God; I don't believe in you in the least. But this pain has transformed me into an infant, and again, behold I've again raised my forehead towards your clouds. God of the heavens I will give to you, only to you, the most beautiful words of the Armenian language. On condition that you command my tongue to seek and unearth its happiness.

What can I do? What can I say? I'm hopeless and in despair. Even my own soul scares me because of its innocence, its gullible nature- easily swayed by the

magnificence belonging to the foreign and exotic. It'll surely forge on and forget my language. For this very reason, I request assurance, plead for an advocate to help protect my mother tongue.

My despair grows, sprouts and reaches delirium.

I've made my way to the fields, hopeful that my hysteria has no witness and no labels of the no longer sane. I've come here, in the open and free plains of nature, to speak Armenian aloud.

I'm going to recite all those prayers and songs that my mother had taught me when I was a child. I'm going to share words with the rocks and the flowers. They are the vitality of my village, calling out for me by name and inspiring conversation. It's so good this way; speaking with old friends, using our language.

Butterflies, multicoloured butterflies that resemble the same butterflies of my birthplace, flutter around, gather near and let us speak Armenian. The valleys and forests, sing in Armenian; go ahead I'm listening. Ground, soil, eternal land!! Allow those historic syllables to froth and foam over, planted by my forefathers on that piece of earth. A drop of water, so that I too like the greying silver leaves could retire on green pastures. Soak my tongue so that it refreshes old memories.

Alas, I bend- echoing a violet's modesty- as I am level with the green grass. I reach bended knee, and alike a flower, I lift open my lips and and tearfully recite.

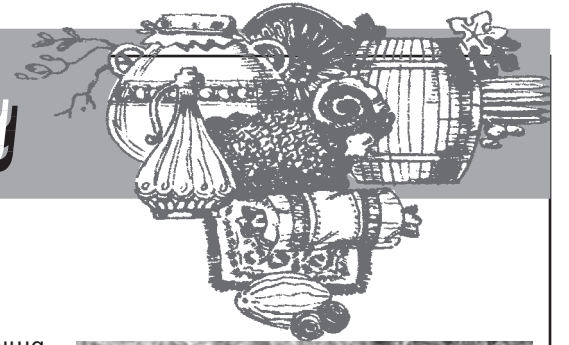
"Our father who art in heaven".

A bird passes over my head. I jump, I run and suddenly within my soul I can hear great footsteps of vastness; reflecting iron's resolve. Then, a song akin to a river. I unlatch my voice and follow the melody, quickly stepping through the isolated, ivory stained road. My feet acquire a military sense of rhythm, my lips pierce through my song using the inflection of a goat. My eyes blur and darken, the solitude scares me. The emotions strangle my throat, but I withstand my shivers. I offer resistance towards whimsy, stubbornly clinging onto the sorrowful cry of the Armenians perched on my lips...

"Our hapless, abandoned fatherland, "Trampled by our enemies..."

Տափիկի խոհանոց

Քաղցրահամ Բնամթերքներ

Սոնիա Թաշճեան

Հայկական ասանդական խոհանոցին ամենէն հետաքրքրական իրաւատուութիւններէն մէկն ալ ներդաշնակ միախառնութիւնն է տարբեր համերու՝ աղի, քաղցր, թթու, տոփայ, դառը, կծու...: Հայրենի բնութիւնը հարուստ շտեմարան է տարատեսակ բնամթերքներու: Բնական քաղցրահամ ուտեստները եւ դեղամիջոց կը հանդիսանան եւ առօրեայ ուտեստ:

Առաջին քաղցրահամ բնամթերքը մեղրն է բնականաբար՝ վայրի թէ ընտելացուած մեղուներէն ստացուած մեղրը միշտ ալ յարգի է եղած. հարսանեաց սեղաններուն կը մատուցեն մեղր՝ մեղրամոմի հետ միասին: Գեղեցիկ ասանդութիւն է պահպանուած, երբ նորահարսը պիտի մտնէ փեսայի տան շէմէն, կեսուրմայրիկը մեղրով կը դիմաւորէ նորապսակները, որպէսզի միշտ սիրոյ քաղցրութեամբ համակուին: Յաճախ մեղրապահները իրենց փեսայները կը տանին ծաղկաշատ մարգագետիններ, մինչեւ եղանակի աւարտը: Հնուց ի վեր մեղրը կ'օգտագործուի բուժական նպատակներով: Տարատեսակ քաղցրեղէններու մէջ ես կը կիրառուի. այսպէս օրինակ՝ Միջինքի տապալայի վրայ կը լեցուի մեղր կամ մեղրաջուր, ամանորի, կաղանդի քաղցրեղէնը աղցած ընկոյզի եւ մեղրի խառնուրդ է, ծալծով փախլավայի համար մեղր է պէտք: Ատենօք հալվայի շաքարի փոխարէն մեղր կը գործածուի: Չէյթունի ամառանոցային բնակավայրերուն մէջ կը պատրաստուի մեղրով պէտքերը:

Հայաստանի բոլոր շրջաններու մէջ շատ տարածուած երետոյթ է պտուղներու թանձրուկի (syrup) պատրաստութիւնը. բարբառային տարբեր անուններով կը կոչուի՝ մաթ, դոշապ, շիրա, պեքմէզ, ռուպ, ըռուպ, ուռուպ, տըպըս, եայլն: Սովորաբար ձերմակ թութով կը պատրաստուի: Յատուկ արարողակարգ է թութը թափ տալը: Երբ ան կը քաղցրանայ, դրացիներով մեծ ու փոքրիկ կը հաւաքուին հսկայ ծառին տակ, առիթին յատուկ մեծ ծածկոց կայ, ամուր բռնելով կը պահեն տուեալ ծառին տակ, ապա պատանիներէն մէկը բարձրանալով ծառին վրայ կը թափահարէ. անձրեփի նման կը թափի համեղ թութը...: Մէկ մասը կը չորցնեն, միւս մասը քամելով երկար ու դանդաղ կ'եռացնեն, մինչեւ թանձրանալը: Մինչեւ հիմա Պարսկահայքի տարբեր գիւղերուն մէջ կը պատրաստեն խաղողի ռուպ: Թութի թանձրուկը դեղ է հագի, թոքաբորքի եւ այլ հիւանդութիւններու համար. անուշապուրի տարատեսակներէն մարիամապուրի մէջ կը լեցուի ռուպ: Փոխինդը կը շաղեն կարագով ու ռուպով, ասանդական շարոցի թանձրուկը, որու մէջ կը թաթսեն ընկոյզի շարոցը, կը պատրաստուի ռուպով: Ամասիոյ խոհանոցի պալուֆան կ'եփուի ռուպով եւ ալիւրով (կամ նիշայով), Տարօնի բիշին կը մատուցեն վրան ռուպ ծորացնելով: Փոխինդով կամ ալիւրով պատրաստուած ապուրները կը քաղցրացուին ռուպով. պահքի զարտան ռուպով կ'եփեն:

Եղջենի կամ Եղջերենի, անգլերէնով՝ carob tree, արաբերէնով՝ ԿիճԼ, բարբառային՝ խառնուպ, եանպութ, պոյնուզէ, աղջոյն, աղջիր, աղջուր, աղճեր, եայլն: Մանրիկ տերեւներով

հսկայ ծառ մըն է, որուն վրայ կախուած կ'ըլլան բակլայի պատիճներու նման երկարաւուն, կարծր ու սրճագոյն եղջիրները, որոնք քաղցրահամ են եւ որոնցմով շիրայ կ'եփեն որոշ շրջաններուն մէջ, զոր օրինակ՝ Սուալեռցիներու խոհանոցին մէջ տարածուած մթերք մըն է: Մատուտակի արմատները ես որպէս քաղցրահամ ուտեստ յայտնի է մուսալեռցիներու մշակոյթին մէջ: Արաբները անորմով հիւթ կամ թէյ կը պատրաստեն, բայց Հայաստանի մէջ այն միայն որպէս դեղամիջոց կը կիրառուի:

Չամիչը միշտ ալ առօրեայ հիմնական քաղցրատու մթերքն է. կաթնահունցի, ակռահատիկի, գաթայի, զարտայի եւ բազմաթիւ այլ ուտեստներու մէջ անփոխարինելի մթերք է: Սասունի բարձրադիր վայրերուն մէջ, ուր արեւը կիզի է, խաղողը մնալով որթատունկի վրայ, չամիչի կը վերածուի: Աղանձի խառնուրդին մէջ ալ յաճախ չամիչ կը խառնուի:

Սասունի խոհանոցին մէջ կայ իւրայատուկ թանձրուկ մը, որ կը պատրաստուի ձերմակ խաշած ծակնդեղի հիւթը եռացնելով: Հայն կը գործածեն փոխինձով կլոնդրակ պատրաստելու ատեն, որուն աղերոն անունը կու տան: Սակայն առաւել ես ուշագրաւ է եւ պատմութեան մէջ յայտնի է Սասունի քաղցրահամ մանանան. ան կ'իջնէ ամրան որոշ օրերուն միայն: Սասունցիք հաւաքելով կ'եփեն ու կը պահեստաւորեն:

Թթի չիրը ես քաղցրահամ բնամթերք է. կը խառնուի աղանձի հետ: Արցախցիները մրգահիւթը կը քաղցրացնեն թթաչրով: Արաբկիրցիներու խոհանոցին մէջ ձուածեղ կը պատրաստեն անորմով, խարբերոցիները կ'աղան ու փոխինդալիւրի փոխարէն կը գործածեն:

Չիրերով կը պատրաստուին շատ ճաշեր, հետաքրքրական կիսաթթուաշ - կիսաքաղցր համ տալով ճաշին: Ամենատարածուածները գուցէ չիրերով քաղցր փլան է Չատիկի սեղանին, նաեւ դափաման: Որոշ խմորեղէններ ես կը պատրաստուին չիրերով, օրինակ՝ Սասունի յայտնի փոռնիկ գաթան: Տօնածիսական ուտեստներէն անուշապուրը կ'եփեն ծեծածով ու չիրերով: Չէյթունի մրգաջուրը, Արցախի չամչարակը նոյնինքն յայտնի խօշապն է. եռման ջուրով թրմուած չիրեր ու ընկուզեղէն:

Հիւթ - օշարակ որպէս տարբեր չիրեր եռացնելով, պաղեցուցած են եւ մատուցած: Յետագային, երբ շաքարի օգտագործումը լայն կիրառութիւն ստացած է, հնարած են օշարակ - թանձրուկներու պատրաստութիւնը, օրինակ՝ բալի, լիմոնի, անանուխի, եայլն: Նոյն ձեւով նաեւ անուշներու պատրաստութիւնը՝ նախկին ժամանակներուն, քաղցր պտուղը ինքն իր ջուրով, երբեմն նաեւ ռուպի ջուրին մէջ եփելով պահեստաւորած են:

Շաքարը Հայաստան մուտք գործած է 19-րդ դարի կէսերուն. հազուագիտ մթերք եղած է, հետեւաբար միայն թէյի հետ մատուցած են: Թէյխամութիւնը իւրօրինակ արարողակարգ է եղած: Առկայ է նաեւ շաքարամաններու եւ շաքարկտրիչներու կիրառութիւնը: Սովորութեան համաձայն, թէյը կը մատուցեն փոքրիկ գաւաթներով ու համապատասխան բաժակակալներով, որոն

մէջ դատարկելով տաք թէյը, կը գոլացնեն, ապա բերանին մէջ կտոր մը շաքար դնելով, թէյը կը խմեն: Տարածուած է նաեւ նաբաթ շաքարի կիրառութիւնը: Հետաքրքրական սովորութիւն ունեցած ենք բոլոր շրջաններու մէջ, եւ որը մինչեւ հիմա պարսկահայերու մօտ պահպանուած է՝ հարսանիքի առիթով շաքարի բուրգ նուիրելու սովորութիւնը:

Թթաչրով Ձուածեղ

Թթաչիրով ձուածեղ

Քաղաղութիւնը

50 կրամ թթաչիր (արմաւ կամ պատեղ)
3 հաւկիթ
1 ապուրի դգալ ալիւր
2 ապուրի դգալ կարագ
Աղ

Պատրաստութիւնը

Թթաչիրը (մանրուած պատեղը կամ կորիզահան եղած արմաւը) թեթեակի տապակել կարագին մէջ: Հաւկիթն ու ալիւրը միասին զարնել, խառնել աղը եւ լեցնել տապկուած չիրին վրայ. եփել քանի մը վայրկեան եւ տաք-տաք մատուցել:

Ռուպի մէջ եփած դդումի անուշ

Հալվա և Փոխինձ

Եղջենիի Ռուպ

Միջինքի Տապալ

Մրգաջուր

Բիշի

Մեղրով պէտքեր

Ակռահատիկ

Չիրերով փիլա

Շալծաուկ

Հ.Օ.Մ.-ի Չայն

Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաճիւղ

ARS ROUBINA CHAPTER TEL: (416)-491-2900 ext.3211
www.ars-canada.ca email: arstoronto@gmail.com

Անդամական Ժողով
Անդամական Ժողով
Հիւրասիրութիւն
Սկիզբ Ժողովի

Երեքշաբթի՝ 1 Հոկտեմբեր, 2019
Երեքշաբթի՝ 3 Նոյեմբեր, 2019
Ժամը 7:30-ին
Ժամը 8:00-ին

Գրառած Թուականներ

Փ Հոկտեմբերի Օտարայութիւնը կը կազմակերպէ Գանատական Քաղաքացիութեան Դասընթացներ Հայ Կեդրոնէն ներս, սկսեալ 1 Հոկտեմբեր, 2019 երեկոյեան ժամը 7:00 Էն 9:00, ամէն Երեքշաբթի՝ բարձր դասարաններուն համար, իսկ 15 Հոկտեմբերէն սկսեալ ամէն Երկուշաբթի՝ երեկոյեան ժամը 7:00 Էն 9:00ը ցած դասարաններուն համար, 4 շաբաթներու տեւողութեամբ: Արձանագրութեան համար հեռաձայնել Հոկտեմբերի Օտարայութեան գրասենեակ 416-495-0644:

Փ Տարեկան Տոնավաճառ (Պագար) 2 Էն 3 Նոյեմբեր, 2019 շաբաթավերջին:

Փ Տոնիկ Օր Ժողովուրդի Կայսրի Հայ Գաղութիւն՝ դասախօսական երեկոյ՝ Ուրբաթ 22 Նոյեմբեր իսկ Խրախճանք 23 Նոյեմբեր: Եկէ՛ք՝ միասնաբար ծանօթանալ Սփիւռքի ամենահին այս Գաղութիւն:

Փ Պտոյտ դէպի Քուպա, 23-30 Մարտ, 2020, 1500 տոլար, ճամբու ծախս, պանդոկի, կեցութիւն Էն ներարեալ՝ նախաճաշ, ճաշ Էն ընթրիք: Արձանագրութեան ժամկէտ՝ 30 Նոյեմբեր, 2019: Տեղերը սահմանափակ են:

Փ Ամանորի Խրախճանք, նախատեսուած թուական 13 Դեկտեմբեր 2019:

Փ Մասնաճիւղիս կրթաթոշակի դիմելու ժամկէտ 31 Դեկտեմբեր 2019:

ARS Social Services Office working hours Mon to Fri from 10 a.m. to 3 p.m.
Հոկտեմբերի Օտարայութեան գրասենեակի ժամեր՝ Երկշ. Էն Ուրբ. 10:00 – 3:00
Հեռ: 416-495-0644 Է-նամակ: arsocialservices@gmail.com

Armen's Math Corner

(October 2019)

Junior Problem :

A magic square is an array of numbers in a square that contains positive integers with each number occurring only once. The numbers in the squares are arranged so that the sum in any horizontal, vertical, or main diagonal direction is always the same. The letter "X" shown in the following 3x3 magic square represents a positive integer. What value should "X" have in this magic square?

15		35
50		
25	X	

Senior Problem :

In a project, Mr. Sarkissian's daily wage was \$100 more than that of Mr. Satourian's. Although Mr. Sarkissian worked exactly 3 days less than Mr. Satourian, but both of them earned \$3600. Can you find the number of days Mr. Sarkissian worked in the project ?

see the answers reversed on this page

ARMENIA: Renewed ...

cont. from page 1

Denial.

Other eye-opening documentaries will include Nigol Bezjian's *Broken Dinners*, *Postponed Kisses* and Ani Hovannisian's *The Hidden Map*. Beirut-based Bezjian delves into the lives of Syrian refugees who use artistic expression to rebuild their lives. Bezjian, a master filmmaker, has the ability to grapple with the complex layers of the refugee experience and subtle challenges many face as they start anew. The film complements his previous documentary, *Thank You Ladies and Gentlemen*, which focused on the daily struggles of Syrian refugees living in crowded Lebanese camps.

Filmmaker Ani Hovannisian takes us on a profound journey to Western Armenia, where she seeks to find the ancestral lands discussed

by her family, including her father, Professor Richard Hovannisian. Her journey intersects with a chance meeting with a Scottish explorer, who is on his own quest to document the Armenian architectural treasures that are increasingly vanishing from modern day Turkey. Their unexpected friendship and discoveries serve as a testimony to the power of memory and truth. Following the screening, Hovannisian will partake in a special panel with Matthew Karanian, who recently published, *The Armenian Highland: Western Armenia and the First Armenian Republic of 1918*.

POM also looks forward to screening Vahik Pirhamzei's latest feature film, *10e*, following the ups and downs of a father and teenage daughter in Glendale, California.

Pirhamzei, a polymath producer, actor, director and writer, is a storyteller with the gift of making us laugh about the absurdities of everyday family life. *10e* will be sure to delight, following in the footsteps of his past films, *My Uncle Rafael* and *3 Weeks in Yerevan*. Pirhamzei will be attending this year's festival once again.

Sev Ohanian and Natalie Qasabian will screen their latest blockbuster, *Searching*, starring John Cho. The film is a gripping thriller about a father's determination to find his missing teenage girl and the ways in which the internet dominates our lives. The film will be presented at Fairview Cineplex on Thursday, November 14th, with a special Q&A

hosted by Ohanian, one of Hollywood's most sought after filmmakers.

A different kind of thrill will be experienced in Gor Kirakosian's *Honest Thieves*, taking the audience on a comedic adventure. The films centres around five misfits who attempt to rob an antique heirloom. Comedians Vahe Berberian, Aram MP3 and Antic have roles in the film that will be sure to make for a wild ride. *Honest Thieves* has been selected as the centrepiece film at this year's festival. Kirakosian's previous comedies at POM, include *Big Story in a Small City*, *The Knight's Move* and *Lost & Found in Armenia*.

Answers to October 2019 issue of Armen's Math Corner
Jr. Prob. : $X = 20$; Sr. prob. : 9 days

ԹՈՐՈՆՏՈՅԵ
TORONTOHYE

Torontohye Newspaper

Publisher

Torontohye communications Inc.
45 Hallcrown Place
Willowdale, ON
M2J 4Y4

Email: torontohye@gmail.com

Phone: (416) 491- 2900 ext. 3215

Fax: (416) 491- 2211

Խմբագիր

Կարին Սաղոնդեան

Աշխատակիցներ

Արշո Զաքարեան
Թամար Տոնապետեան

Էջադրում

Արա Տեր Յարութիւնեան

Վարչական Պատասխանատու

Միսակ Գալագեան

Ծանուցումներ

Սեւակ Յարութիւնեան
Հեռ.՝ 416-878-0746

sales.torontohye@gmail.com

Editor

Karin Saghdejian

Administrator

Missak Kawlakian

Advertisements

Sevag Haroutunian (416- 878-0746)

Design & Graphics:

Ara Ter Haroutunian (aragraphics@gmail.com)

129

Կազմակերպութեամբ՝
Հ.Յ.Դ. «Սողոմոն Թէլիքեան» Կոմիտէութեան
Հ.Յ.Դ. «Արմէն Գարօ» Ուսանողական Միութեան եւ
Հ.Յ.Դ. «Սիմոն Զաւարեան» Երիտասարդական Միութեան

ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՄՆԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ազգային Յեղափոխական Երգերով Ելոյթ Կ'ունենայ

Սերոբ Յակոբեան
(Հրաւիրուած Լիբանանէն)

Շաբաթ, 9 Նոյեմբեր 2019
Երեկոյեան ժամը 8:00 ին

Հայ Կեդրոնի Սրահէն ներս
45 Hallcrown Place, Toronto

Մուտքի նուէր **\$30**
(Հայ Դատի տուրքը ներառեալ)

Տոմսերու համար դիմել՝
Մարալ Զուլամեանին 416-807-5152
Սարօ Եանըքեանին 647-338-1406

Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի Երէցներու Ընկերակցութիւնը

կոչ կ'ուղղէ գաղութիս երէց անդամներուն

մաս կազմելու Ընկերակցութեան եւ

վայելելու մտերմիկ մթնոլորտ

ամէն երեքշաբթի առ. ժամը 9:00էն մինչեւ կե. ժամը 2:00ը

Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնէն ներս:

CASSANDRA HEALTH CENTRE ARMENIAN MEDICAL CENTRE & PHARMACY

Vartan (PharmD, RPh), **Sarkis** (BScPhm, RPh) & **Maral Balian** (PharmD, RPh)

Dr. Rupert Abdalian
Gastroenteology

Dr. Mari Marinosyan
Family Physician

Dr. Omayma Fouda
Family Physician

Dr. I. Manhas
Family Physician

Dr. H. Kavazandjian
Family Physician

Physioworx Physiotherapy

**DR. MARI
MARINOSYAN**

Family Doctor

Accepting New Patients

Located at Cassandra Health Centre
2030 Victoria Park Ave.

Please call 416-331-9111
to arrange an appointment

Դեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական
յատուկ տուփերու մէջ:

Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետետղականութիւն՝
անվճար:

Շաքարախտի քննութիւն:

Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար
սպասարկութիւն:

Տարեցներու 10% զեղչ:

Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր
ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները:

Walk - in Clinic բաց է շաբաթը 6 օր: Կրնաք բժշկները
տեսնել առանց ժամադրութեան:

WALK-IN CLINIC ONSITE

416-331-9111

Դիմեցէք մեզի
եւ պիտի դառնաք մեր
մնայուն յաճախորդը

2030 Victoria Park Ave. (south of Ellesmere)

North York, ON M1R 1V2

Tel: 416-449-2040

Fax: 416-449-2048

Gomidas
150

JAZZ ARMENIA

LEVON ICHKHANYAN AND FRIENDS
-A JAZZ TRIBUTE TO GOMIDAS
AND HIS CONTEMPORARIES.

Photo MEEP

WITH
WILSON LAURENCIN - DRUMS
RICHARD EVANS - KEYS
ANDREW STEWART - BASS
& SPECIAL GUESTS

THURSDAY, NOVEMBER 7
FRIDAY, NOVEMBER 8
SATURDAY, NOVEMBER 9

9:00 PM START, 2 SETS.

Jazz
Bistro

WWW.JAZZBISTRO.CA
251 VICTORIA ST.
TORONTO, ON M5B 1T8
RESERVATIONS (416) 363-5299
COVER CHARGE \$25

WWW.LEVONMUSIC.COM

amici
CHAMBER ENSEMBLE

The Royal Conservatory
The finest instrument is the mind.

AMICI CHAMBER ENSEMBLE

RUSSELL BRAUN

ELMER ISELER SINGERS

THE CANADIAN CHILDREN'S OPERA COMPANY

Բացառիկ Համերգ՝ Նուիրուած Կոմիտաս Վարդապետի ծննդեան 150 ամեակին

ՈՒՐԲԱԹ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 25, 2019, ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 8:00 ԻՆ
KOERNER HALL, 273 BLOOR ST. WEST, TORONTO

AMICI CHAMBER ENSEMBLE

Joaquin Valdepeñas -ի, Գլարինէթ
David Hetherington-ի, Թաւջուլակ
Serouj Kradjian -ի, Դաշնակ

ՀԻՒՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐ

Lynn Isnar, Soprano
Russell Braun, Baritone
Elmer Iseler Singers
The Canadian Children's Opera Company
Young Voices Toronto
Hamazkayin Toronto "Erepuni" Dance Ensemble

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

TICKETS ON SALE NOW 416.408.0208 rcmusic.com/performance

TELUS centre
for performance and learning

273 BLOOR STREET WEST
(BLOOR ST. & AVENUE RD.)

ONTARIO ARTS COUNCIL
CONSEIL DES ARTS DE L'ONTARIO
an Ontario government agency
un organisme du gouvernement de l'Ontario

FUNDED BY
THE CITY OF
TORONTO

Funded by the
Government
of Canada

Canada